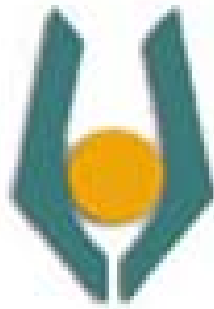

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σχολή Οικονομικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών
Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Χρηματοοικονομική Ανάλυση Βιομηχανιών
Εξόρυξης Μαρμάρου στην περιοχή Ανατολικής
Μακεδονίας και Θράκης την περίοδο 2008-2017

Μελπομένη Ζωσημάδου

Επιβλέπων Καθηγητής
Γεώργιος Κατσιμπής

Δεκέμβριος 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών
Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Χρηματοοικονομική Ανάλυση Βιομηχανιών
Εξόρυξης Μαρμάρου στην περιοχή Ανατολικής
Μακεδονίας και Θράκης την περίοδο 2008-2017

Μελπομένη Ζωσημάδου

Επιβλέπων Καθηγητής
Γεώργιος Κατσιμπής

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Τραπεζική και Χρηματοοικονομική από τη σχολή Οικονομικών Επιστημών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Δεκέμβριος 2018

Περίληψη

Στην περίοδο των “ισχνών αγελάδων” που διανύουμε τα τελευταία χρόνια, η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων που διαθέτει η Ελλάδα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας. Κλάδοι οι οποίοι χρησιμοποιούν εγχώριους πόρους και παρουσιάζουν έντονη εξωστρέφεια (I.O.B.E. 2016:18) είναι πραγματικές ευκαιρίες προς εκμετάλλευση. Σε αυτούς τους κλάδους συγκαταλέγεται η εξορυκτική βιομηχανία και ειδικότερα η εξόρυξη μαρμάρων. Μια περιοχή όπου συναντάται σημαντική δραστηριότητα στην εξόρυξη μαρμάρου είναι η Ανατολική Μακεδονία και πιο συγκεκριμένα ο Ν. Δράμας και η Θάσος, όπου υπάρχουν πολυάριθμα λατομεία και τα μάρμαρα τα οποία εξορύσσονται είναι πολλή καλής ποιότητας.

Η εργασία αυτή πραγματεύεται την ανάλυση αριθμοδεικτών 4 επιχειρήσεων εξόρυξης μαρμάρου οι οποίες εδρεύουν στην περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Έχει σκοπό να διερευνήσει την υγεία τους όσον αφορά, την ρευστότητα, την κερδοφορία, την απόδοση και το λειτουργικό τους κύκλο. Το γενικό συμπέρασμα που εξάγεται μετά την αποπεράτωση της ανάλυσης είναι πως οι υπό διερεύνηση επιχειρήσεις αύξησαν την κερδοφορία τους, εμφάνισαν ικανοποιητική ρευστότητα, αυξημένους ρυθμούς ανάπτυξης και αύξησαν τα ταμειακά τους διαθέσιμα, στοιχεία που δείχνουν πως μέσα στα χρόνια της οικονομικής ύφεσης, ο κλάδος της εξόρυξης πετρωμάτων και ειδικότερα των μαρμάρων έχει παρελθόν, παρόν αλλά και μέλλον.

Summary

During the 'Lean years' period we live, the exploitation of Greece's natural resources is an important factor for the further development of the economy. Sectors that use domestic resources and exhibit intense extroversion are real opportunities for exploitation. These sectors include the mining industry and, in particular, the mining of marbles. An area where significant activity is found in the extraction of marble is East Macedonia and more specifically N. Dramas and Thassos, where there are numerous quarries and the marbles that are mined are a lot of good quality.

This dissertation deals with the analysis of the indicators of 4 marble mining companies based in the region of Eastern Macedonia and Thrace and has as a purpose to investigate their health in terms of their liquidity, profitability, performance and operational cycle. The general conclusion drawn after the completion of the analysis is that the companies under investigation, increased their profitability, showed satisfactory liquidity, increased growth rates and increased their cash reserves, indicating that during the crisis, the mining industry rocks and seen marbles has past and present and bright future.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	8
Κεφάλαιο 1.....	11
Παρουσίαση ΑΜΘ, Ορισμός Μαρμάρου	11
1.1 Γεωγραφική θέση και κλίμα	11
1.2 Τοπική οικονομία της ΑΜΘ.....	11
1.3 Ορισμός μαρμάρου.....	13
1.4 Η χρήση μαρμάρων στην αρχαία Ελλάδα.....	14
Κεφάλαιο 2.....	16
Τύποι Μαρμάρου, Μέθοδοι εξόρυξης και κίνδυνοι για το περιβάλλον	16
2.1 Τύποι μαρμάρου.....	16
2.2 Μέθοδοι εξόρυξης	17
2.2.1. Διάτρηση ή διοχέτευση και σφήνωση	18
2.2.2. Ανατινάξεις, Κοπή και Μεταφορά πετρωμάτων	18
2.2.3. Σύνθλιψη και ταξινόμηση (κοσκίνισμα ή διαλογή)	19
2.2.4. Νέες μέθοδοι.....	20
2.3 Απόβλητα λατομείου και ζητήματα οικολογικού ενδιαφέροντος.....	21
2.4 Μέθοδοι περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων	23
Κεφάλαιο 3.....	26
Οι εξαγωγές μαρμάρου παγκοσμίως-Η εξορυκτική βιομηχανία στην Ελλάδα-Το μάρμαρο στην ΑΜΘ.....	26
3.1 Οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς μαρμάρου παγκοσμίως	26
3.1.1. Ευρώπη	26
3.1.2. Ασία	28
3.1.3. Βόρεια και κεντρική Αμερική	30
3.1.4. Ωκεανία	30
3.1.5. Νότια Αμερική	30
3.1.6. Αφρική.....	30
3.2 Η εξορυκτική βιομηχανία στην Ελλάδα	31
3.3 Ανάλυση SWOT	33
3.4 Ο Μαρμαροφόρος χάρτης της περιφέρειας.....	38
Κεφάλαιο 4	40
Θεωρία αριθμοδεικτών.....	40
4.1 Αριθμοδείκτες	40
4.2 Δείκτες ρευστότητας	41
4.3 Δείκτες Δραστηριότητας.....	44
4.4 Δείκτες Διαχείρισης Χρέους ή Μόχλευσης.....	48

4.5	Δείκτες Κερδοφορίας/ Αποδοτικότητας	50
4.6	Προφίλ επιχειρήσεων	53
	Κεφάλαιο 5.....	55
	Ανάλυση Αποτελεσμάτων	55
5.1	Εισαγωγή.....	55
5.2	Παυλίδης ΑΕ Μάρμαρα - Γρανίτες.....	55
5.3	FHL Κυριακίδης Α.Β.Ε.Ε.	63
5.4	SG MARMOR Α.Ε.....	71
5.5	Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα Α.Ε.....	78
	Κεφάλαιο 6.....	87
	Επίλογος.....	87
	Συμπεράσματα Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης.....	87

Εισαγωγή

Η χώρα μας από άκρη σε άκρη μας δίνει απλόχερα την ομορφιά της, τον ήλιο της, τον αέρα της και την γη της για εκμετάλλευση και δημιουργία προστιθέμενης αξίας το μόνο που μένει είναι να εκμεταλλευτούμε την προσφορά της. Στην περίοδο των “ισχνών αγελάδων” που διανύουμε τα τελευταία χρόνια, η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων που διαθέτει η Ελλάδα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας. Κλάδοι οι οποίοι χρησιμοποιούν εγχώριους πόρους και παρουσιάζουν έντονη εξωστρέφεια (I.O.B.E. 2016:18) είναι πραγματικές ευκαιρίες προς εκμετάλλευση. Σε αυτούς τους κλάδους συγκαταλέγεται η εξορυκτική βιομηχανία και ειδικότερα η εξόρυξη μαρμάρου. Μια περιφέρεια όπου συναντάται σημαντική δραστηριότητα στην εξόρυξη μαρμάρου είναι η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και πιο συγκεκριμένα ο Ν. Δράμας και η νήσος Θάσος, όπου υπάρχουν πολυάριθμα λατομεία και τα μάρμαρα τα οποία εξορύσσονται είναι πολλή καλής ποιότητας. Η χρηματοοικονομική ανάλυση επιχειρήσεων εξόρυξης μαρμάρου στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας θα μας δώσει μια εικόνα για το αν τελικά οι επιχειρήσεις αυτές μπόρεσαν να αδράξουν την ευκαιρία της καλής ποιότητας μαρμάρου και αν κατάφεραν να βαδίσουν σε αναπτυξιακή πορεία παρά την οικονομική ύφεση.

Στους δύσκολους καιρούς που διανύουμε στην χώρα μας, είναι αναγκαίο να μελετούνται τομείς οι οποίοι δίνουν προοπτικές για ένα καλύτερο αύριο. Οι επιχειρήσεις που διαθέτουν καλής ποιότητας πρώτη ύλη αποτελούν αντικείμενο μελέτης το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία δεν έχει εξετάσει την πορεία του κλάδου της εξόρυξης μαρμάρου στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας την τελευταία δεκαετία. Η δεκαετία αυτή

παρουσιάζει ενδιαφέρον, διότι αφορά μία περίοδο με πολλές διακυμάνσεις στην ελληνική οικονομία. Η χρηματοοικονομική ανάλυση των εξεταζόμενων επιχειρήσεων της περιοχής φιλοδοξεί να μας δώσει μια εικόνα για την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων αυτών, την πιστοληπτική τους ικανότητα, την διοίκηση που ασκούν και την προοπτική τους στο μέλλον.

Η έρευνα αυτή πραγματοποιείται λόγω εντοπιότητάς μου σε μια περιοχή που έχει παράδοση στην εξόρυξη ορυκτών και είναι πιο εύκολη η πρόσβαση σε οικονομικά στοιχεία των εταιρειών.

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι να παρουσιάσει την θέση του τομέα της εξόρυξης στην ελληνική οικονομία γενικά και στην συνέχεια, να εξετάσει την χρηματοοικονομική πορεία των εξεταζόμενων επιχειρήσεων στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας στα χρόνια πριν και μετά την οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Τέλος, στόχος είναι, η εκπόνηση αυτής της διατριβής να καταστεί χρήσιμη στις εξεταζόμενες επιχειρήσεις και τα συμπεράσματά της να τις βοηθήσουν να κατανοήσουν τις δυνατότητες βελτίωσης των λειτουργιών τους.

Τα ερευνητικά ερωτήματα λοιπόν που τίθενται είναι τα εξής:

- Έχουν παρουσιάσει αναπτυξιακή πορεία οι εξεταζόμενες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα;
- Ποια είναι η πορεία των καθαρών αποτελεσμάτων των υπό εξέταση επιχειρήσεων την τελευταία δεκαετία;

Οι περιορισμοί της παρούσας διατριβής συναντώνται στην συλλογή δεδομένων. Στο διάστημα της δεκαετίας η οποία εξετάζεται, υπήρξαν επιχειρήσεις οι οποίες είτε ανέστειλαν την λειτουργία τους, είτε άρχισαν να λειτουργούν στην πορεία της δεκαετίας. Το γεγονός αυτό μας εμποδίζει να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για τον κλάδο της εξόρυξης μαρμάρου γενικότερα στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία είναι η Μελέτη Χρηματοοικονομικού Προβλήματος. Αρχικά συγκεντρώθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις των υπό εξέταση επιχειρήσεων και στην συνέχεια αφού παρουσιάστηκαν οι τάσεις των οικονομικών μεγεθών, αναλύθηκαν περαιτέρω με την βοήθεια Αριθμοδεικτών.

Στο Πρώτο Κεφάλαιο παρουσιάζεται η γεωγραφική θέση, το κλίμα και η οικονομία της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΜΘ). Στη συνέχεια, δίνεται ο ορισμός του μαρμάρου και παρουσιάζεται η εξόρυξη μαρμάρου στην Αρχαία Ελλάδα.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται διαχωρισμός των ειδών μαρμάρου, παρουσιάζονται οι μέθοδοι εξόρυξης, τα προβλήματα που δημιουργούνται από την εξόρυξη και οι τρόποι αντιμετώπισης τους.

Στο Τρίτο Κεφάλαιο παρουσιάζονται οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς μαρμάρου παγκοσμίως και στην συνέχεια παρουσιάζεται η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία. Τέλος με την βοήθεια της Ανάλυσης SWOT του καθηγητή Π. Τζεφέρη παρουσιάζεται το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του κλάδου εξόρυξης μαρμάρου.

Στο Τέταρτο Κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην θεωρία των αριθμοδεικτών και τους αριθμοδείκτες οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν. Στο Πέμπτο Κεφάλαιο πραγματοποιείται η Χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων οι οποίες επιλέχθηκαν. Τέλος, στο Έκτο κεφάλαιο παρατίθενται τα συμπεράσματα της παρούσας διατριβής.

Κεφάλαιο 1

Παρουσίαση ΑΜΘ, Ορισμός Μαρμάρου

1.1 Γεωγραφική θέση και κλίμα

Η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (ΑΜΘ) βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της χώρας. Περιλαμβάνει τους Νομούς Καβάλας, Δράμας, Ροδόπης, Ξάνθης και Έβρου (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2013:10). Το κλίμα της περιοχής παρουσιάζει πολλές διακυμάνσεις ανάλογα με την περιοχή της περιφέρειας στην οποία αναφερόμαστε. Συγκεκριμένα το κλίμα παρουσιάζεται σε άλλα μέρη ψυχρό ηπειρωτικό, όπως στα δυτικά του Ν. Καβάλας και στα βόρεια του Ν. Δράμας, έως και θερμό μεσογειακό στη Θάσο. Αντίστοιχα σε άλλες περιοχές το κλίμα μεταβάλλεται από μεσογειακό ηπειρωτικό έως εγκρατώς ηπειρωτικό.

1.2 Τοπική οικονομία της ΑΜΘ

Η περιοχή καλύπτει 14157 χλμ², που αντιστοιχεί στο 10.7% του συνόλου της χώρας. Συνορεύει με τη Βουλγαρία στα βόρεια, την Τουρκία στα ανατολικά, την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στα δυτικά και βρέχεται από το Βόρειο Αιγαίο και το Θρακικό Πέλαγος στα νότια (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2013:10).

Η οικονομία της περιφέρειας είναι κατά κύριο λόγο αγροτική. Ο πρωτογενής τομέας (γεωργία-δασοκομία-αλιεία) απασχολεί το μεγαλύτερο τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού της, συμμετέχει με περίπου 40% στις συνολικές εξαγωγές της, ενώ παράλληλα αποτελεί τη βάση για μεγάλο αριθμό μεταποιητικών βιομηχανιών της περιοχής (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2013:42). Το κλίμα της περιοχής επιτρέπει να ευδοκιμήσουν προϊόντα όπως η ελιά, το σταφύλι, ο καπνός, τα σιτηρά, τα σπαράγγια, η πατάτα, η ντομάτα, ο ηλιόσπορος, το σουσάμι, το ρύζι, το ακτινίδιο κ.α. Επίσης, στην περιφέρεια ΑΜΘ εδράζεται και η τρίτη μεγαλύτερη ιχθυόσκαλα της χώρας, στην πόλη της Καβάλας, όπου εμπορεύονται και εξάγονται μεγάλες ποσότητες αλιευμάτων.

Ο δευτερογενής τομέας της περιφέρειας ΑΜΘ αφορά κυρίως στην αξιοποίηση της παραγωγής του πρωτογενή τομέα, του λατομικού-μεταλλευτικού πλούτου και στη μεταποίηση άλλων πρώτων υλών (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2013:52). Η Περιφέρεια είναι σημαντικό κέντρο εξόρυξης ορυκτού πλούτου στη χώρα. Από τα αρχαία χρόνια, είναι γνωστή για τον πλούσιο ορυκτό πλούτο της. Στον Νομό Δράμας, τα ορυχεία μαρμάρου είναι ανάμεσα στα μεγαλύτερα και τα πιο ανεπτυγμένα στην Ελλάδα. Το μάρμαρο εξάγεται κατά κύριο λόγο στην Κίνα, τις Αραβικές χώρες, την Ευρώπη, τις Η.Π.Α. και την Ιαπωνία. Επιπρόσθετα, υπάρχουν σημαντικοί ορυκτοί πόροι μαγγανίου στην περιοχή του όρους Φαλακρού, αποθέματα ουρανίου και βιομηχανικά μέταλλα στο Παρανέστι, όπως επίσης, ένα πεδίο λιγνίτη στην περιοχή της Μαυρολεύκης. Το υπέδαφος της περιφέρειας περιέχει επίσης σημαντικούς πόρους βιομηχανικών μετάλλων, αποθέματα λιγνίτη και χλόη, κυρίως στα νότια της περιφέρειας. Το υπέδαφος του Νομού Καβάλας είναι πλούσιο σε σιδηρομεταλλεύματα και σε μάρμαρο. Το υπέδαφος του Νομού Ξάνθης και του Νομού Ροδόπης είναι πλούσιο σε μάρμαρο, γρανίτη, γραφίτη και έχει επίσης έντονο γεωθερμικό δυναμικό. Στην περιοχή εδράζονται σημαντικές βιομηχανίες όπως

αυτή των φωσφορικών λιπασμάτων, πλαστικών, ζάχαρης, αλουμινίου, ξύλου, καπνού, τροφίμων, οινοποίησης και ζυθοποίησης.

Επιπροσθέτως, τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί μια αρκετά σημαντική δυναμική στον τουρισμό. Η περιοχή προσφέρει ευκαιρίες για θαλάσσιο τουρισμό και τουρισμό κρουαζιέρας, πολιτιστικό τουρισμό (αρχαιολογικά μουσεία Καβάλας, Δράμας, Φιλίππων), θρησκευτικό τουρισμό (μονές Εικοσιφοίνισσας, Καλάμους, Αγ. Σύλλα, Παναγία Καλάμους, Ταξιαρχών και το Βαφτιστήρι της Αγ. Λυδίας), συνεδριακό τουρισμό, οικοτουρισμό, θεραπευτικό τουρισμό και αγροτουρισμό.

Παρ' όλα αυτά, αξίζει να σημειωθεί πως οι πολίτες της ΑΜΘ είναι οι φτωχότεροι σε όλη την Ελλάδα, αφού έχουν το μικρότερο κατά κεφαλήν εισόδημα (€11.164) σε όλη τη χώρα σύμφωνα με μελέτη της Eurostat το 2017, ενώ η ανεργία ήταν στο 20,7%(Ec.Euroopa.eu 2018).

1.3 Ορισμός μαρμάρου

«Ο όρος μάρμαρο είχε κατά την ομηρική εποχή την έννοια του μεγάλου ογκόλιθου, ανεξάρτητα από το είδος και τη σύσταση του πετρώματος. Αργότερα διαδόθηκε πολύ η χρήση της παραλλαγής με την ασβεστική σύσταση και το άσπρο χρώμα, που ονομαζόταν «λίθος». Από το 400π.Χ. το παραπάνω πέτρωμα πήρε την ονομασία «μάρμαρο». Οι Ρωμαίοι το αποκαλούσαν «marmor» και εννοούσαν κάθε πέτρα που χρησιμοποιούταν για τη διακόσμηση οικοδομών και μνημείων. Ο όρος μάρμαρο, με την πετρογραφική και γεωλογική έννοια, χρησιμοποιείται για να καλύψει τις κατηγορίες εκείνες των πετρωμάτων που προέρχονται από τη μεταμόρφωση ασβεστόλιθων ή δολομιτών. Στην εμπορική όμως γλώσσα αλλά και στην νομοθεσία (βλ. Ν.669/77, άρθρο 2 παρ. 2) με τον όρο «μάρμαρο» εννοείται κάθε συμπαγές κρυσταλλικό πέτρωμα, στην ορυκτολογική σύσταση του οποίου επικρατούν τα ορυκτά με σκληρότητα 3-4 της σκληρομετρικής κλίμακας Mohs

(ασβεστίτης, δολομίτης, σερπεντίτης), που επιδέχεται κοπή, λείανση και στίλβωση και που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως διακοσμητικό ή/και δομικό υλικό.» (Ρήγας, 1986:33-34).

1.4 Η χρήση μαρμάρων στην αρχαία Ελλάδα

Στην αρχαία Ελλάδα η χρήση μαρμάρου ήταν πολύ διαδεδομένη. Το μάρμαρο χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή ιερών κτιρίων από την αρχή του ελληνικού πολιτισμού. Οι αρχαίοι Έλληνες ήταν οι πρώτοι μεταξύ άλλων αρχαίων πολιτισμών οι οποίοι παρατήρησαν τις μοναδικές ιδιότητες του μαρμάρου (Laskaridis 2008:21).

Η λατομεία του μαρμάρου στην Ελλάδα είχε ήδη ξεκινήσει πριν πολλούς αιώνες. Η πρώτη εμφάνιση μαρμάρου έγινε περίπου το 5000 π.Χ. σε γυναικεία είδωλα. Αργότερα και συγκεκριμένα τον 7^ο αιώνα π.Χ. εμφανίστηκαν τα πρώτα ελληνικά μνημεία φτιαγμένα από μάρμαρο. Αντιπροσωπευτικά μνημεία από μάρμαρο εκείνης της εποχής είναι ο ναός του Δία στην Ολυμπία, καθώς και ο ναός του Απόλλωνα στους Δελφούς. Στην κλασική εποχή η χρήση του μαρμάρου είχε σημαντική αύξηση, γεγονός που οδήγησε στην ευρεία χρήση τους στην αρχαιοελληνική αρχιτεκτονική. Σημαντικά μνημεία της κλασικής περιόδου από μάρμαρο είναι ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο η Αφροδίτη της Μήλου κ.α. (Laskaridis 2008:21). Το μάρμαρο εκείνη την εποχή ονομαζόταν λευκός λίθος ή Πεντελικός, Υμηττού ή Παριανός και πέρα από τα πολύ γνωστά κατά την Αρχαϊκή περίοδο λατομεία της Πάρου και της Νάξου, η αξιοποίηση του ορυχείου του Πεντελικού όρους ξεκίνησε στην κλασική εποχή. Άλλα πολύ γνωστά ορυχεία ήταν αυτά της Ελευσίνας, της Τρίπολης, του Άργους, του Σελήνου, των Συρακουσών, της Σκύρου, της Βραυρώνας και άλλων περιοχών.

Το μάρμαρο κάθε περιοχής είχε τα δικά του ειδικά χαρακτηριστικά. Το πεντελικό μάρμαρο για παράδειγμα ήταν λευκό κοκκώδες και σχετικώς διαφανές μάρμαρο με ένα μικρό αριθμό σιδηρούχων προσμίξεων. Είχε ένα κοκκινωπό χρώμα σε επαφή με την ατμόσφαιρα, σε αντίθεση με τα μάρμαρα της Τρίπολης και του Άργους τα οποία ήταν πιο σκουρόχρωμα. Το Παριανό ή αλλιώς λυχνίτης ήταν μάρμαρο λευκό, τραχύκοκκο, εξαιρετικής ποιότητας το οποίο σκαλιζόταν εύκολα. Το Αξιώτικο μάρμαρο που ήταν επίσης λευκό και τραχύκοκκο αλλά δεν ήταν αντίστοιχα εξαιρετικής ποιότητας όπως το Παριανό χρησιμοποιούταν αντίστοιχα στη γλυπτική και στην αρχιτεκτονική. Το μάρμαρο της Θάσου, επίσης λευκό, δεν ήταν εύκολο στην επεξεργασία και εξαγόταν στις ακτές της Θράκης και της Μικράς Ασίας (Κορρές Μ.,1994).

Κεφάλαιο 2

Τύποι Μαρμάρου, Μέθοδοι εξόρυξης και κίνδυνοι για το περιβάλλον

2.1 Τύποι μαρμάρου

Από την πρώιμη εποχή της εξόρυξης και χρήσης των μαρμάρων, που τοποθετείται στην αρχαία Ελλάδα, έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες κατηγοριοποίησής του μαρμάρου. Ο τρόπος διαχωρισμού του μαρμάρου που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την εργασία είναι ο διαχωρισμός ανά σύνθεση.

Η κατηγοριοποίηση των μαρμάρων ανάλογα με την σύνθεσή τους είναι η εξής:

• *Αμιγώς ασβεστώδη μάρμαρα*

Τα αμιγώς ασβεστώδη μάρμαρα γενικώς αποτελούνται από μεγάλους κρυστάλλους μεγάλης καθαρότητας χωρίς προσμίξεις. Χωρίζονται σε ζαχαρώδη, αδιάβροχα, αλαβάστρινα και τραβερτίνη. Το χρώμα τους είναι είτε λευκό, είτε χρωματιστό. Τα ζαχαρώδη μάρμαρα ονομάζονται έτσι επειδή μοιάζουν με κρυσταλλική ζάχαρη ενώ τα αδιάβροχα παράγονται από κρυστάλλους που προκύπτουν από κατακρήμνιση λόγω υπερσυσσώρευσης. Τα αλαβάστρινα μάρμαρα είναι σταλακτιτικής προέλευσης και έχουν μια συμπαγή, διαφανή, κοκκινωπή ή καφέ εμφάνιση η οποία προέρχεται από αποθέσεις

νερού εντός κοιλοτήτων. Τέλος, τα μάρμαρα τραβερτίνης έχουν συνήθως χρώμα είτε λευκό είτε καφέ/ κίτρινο. Αυτό είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας που συνεισφέρει στην πορώδη μορφή τους μέσω των πολλαπλών κενοδοτιών, που είναι χαρακτηριστικό αυτών των πετρωμάτων.

• **Ασβεστώδη κρυσταλλικά μάρμαρα**

Ο συγκεκριμένος τύπος μαρμάρου χαρακτηρίζεται από μια πιο προφανή κρυσταλλική σύνθεση ενώ διαθέτει πολύχρωμα απολιθώματα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτού του τύπου μαρμάρου είναι τα κόκκινα και κίτρινα μάρμαρα της Βερόνα, τα μάρμαρα του Τρέντο και τα μάρμαρα στην ευρύτερη περιοχή της Μπρέσια στην Ιταλία.

• **Κλαστικά μάρμαρα**

Τα μάρμαρα αυτά αναγνωρίζονται από μικρά κομμάτια αποθεμάτων βράχων, τσιμεντωμένα απολιθώματα, ασβεστώδη ή πυριτικά υλικά.

• **Μάρμαρα σερπαντίνας**

Αυτός ο τύπος μαρμάρων είναι γνωστός ως «τα πράσινα μάρμαρα του Πράτο» και παίρνουν το όνομά τους από ένα πυριτικό πέτρωμα που ονομάζεται σερπαντίνια, με προσμίξεις από ασβεστόλιθο.

2.2 Μέθοδοι εξόρυξης

Η εξόρυξη περιλαμβάνει είτε την μέθοδο απομάκρυνσης υπερκείμενων μεγάλων ποσοτήτων εδάφους ή πηλού στην επιφάνεια είτε τη βύθιση τρυπανιού ικανού για δημιουργία κρατήρα κάθετα ή με κλίση. Στη συνέχεια, η εξόρυξη ολοκληρώνεται χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία με κοπή, σκάψιμο ή χρήση εκρηκτικών. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την εξόρυξη πετρωμάτων εξαρτάται από τη σύνθεση, τη σκληρότητα, τη δομή, την ευκολία διάσπασης και τις φυσικές ιδιότητες του πετρώματος. Τα χαρακτηριστικά της τοποθέτησης των κοιτασμάτων μάζας βράχου είναι επίσης ένα σημαντικό θέμα. Για το πέτρωμα που εναποτίθεται

σε σχετικά προσβάσιμα λατομεία χρησιμοποιούνται εργαλεία χειρός όπως τρυπάνια, σφυριά και σφήνες. Η ζήτηση για θρυμματισμένο πέτρωμα, όπως ο ασβεστόλιθος, οδήγησε πράγματι στην ανάπτυξη νέων τεχνικών λατόμησης και κατέστησε τη διαδικασία λιγότερο περίπλοκη από ό, τι παλαιότερα (Nanor Jacob Nene 2011:25).

2.2.1. Διάτρηση ή διοχέτευση και σφήνωση

Η μέθοδος εξόρυξης που ονομάζεται διοχέτευση ή διείσδυση συνεπάγεται την κοπή μεγάλων και στενών διαύλων στο βράχο για να απελευθερωθούν οι πλευρές των μεγάλων λίθινων όγκων. Σε αυτή τη διαδικασία χρησιμοποιούνται ειδικά μηχανήματα που ονομάζονται καναλιέρες. Οι καναλιέρες παλαιότερα καθοδηγούνταν με τη δύναμη του ατμού, αυτά τα αυτό-προωθούμενα μηχανήματα σήμερα κινούνται με κινητήρες ντίζελ ή βενζίνης. Τεμαχίζουν το πέτρωμα με μια κοπτική άκρη που διασχίζει πέρα από την ραφή του βράχου μέχρι να γίνει μια βαθιά τομή. Η τομή είναι αρκετά βαθιά ώστε να επιτρέπει την εισαγωγή σφηνών μέσα στο βράχο μέχρι να τον διαμελίσει. Ο τεμαχισμός του πετρώματος χρησιμοποιείται για να καθοδηγήσει τη ρωγμή στο βράχο. Η χρήση της διοχέτευσης είναι εκτεταμένη σε λατομεία μαλακού πετρώματος, δηλαδή σε λατομεία που περιέχουν ασβεστόλιθο, μάρμαρο και ψαμμίτη (Nanor Jacob Nene, 2011:25).

2.2.2. Ανατινάξεις, Κοπή και Μεταφορά πετρωμάτων

Η χρήση εκρηκτικών για τη λατόμηση σε μεγαλύτερα τμήματα πλαγιάς είναι μια κοινή μέθοδος λατομείου σήμερα. Το πέτρωμα στη συνέχεια χωρίζεται με τη χρήση σφήνας ή με τη μέθοδο plug-and-feather, ή θρυμματίζεται από μια βαριά χαλύβδινη σφαίρα που ζυγίζει αρκετούς τόνους. Οι οπές ανοίγονται σε τέτοιο βάθος στο βράχο της κοπής, που καταλήγει να αποκολλιέται. Οι ανοιγμένες οπές

είναι μερικώς γεμάτες με εκρηκτικά, τα οποία στη συνέχεια εκρήγνυνται (Nanor Jacob Nene, 2011:26).

Οι οπές ανοίγονται κατά μήκος του εξωτερικού μέρους του βράχου για να αφαιρεθούν. Οι σφήνες, που χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με της εκρηκτικές ύλες, οδηγούνται σε ένα συσώρευμα βράχου για να το χωρίσουν σε πιο εύχρηστα κομμάτια. Τα περισσότερα λατομεία διαχωρίζουν πρώτα μεγαλύτερες μάζες βράχου και στη συνέχεια χωρίζουν τη μάζα του βράχου σε μικρότερες ομάδες επιθυμητών μεγεθών. Ο βράχος είναι στρωματοποιημένος και μετά οι οπές πρέπει να τρυπηθούν σε ορθή γωνία ως το επίπεδο διαχωρισμού. Αν ο βράχος δεν έχει ρήξη ή διαστρωμάτωση ή το φυσικό επίπεδο διαχωρισμού είναι πολύ απομακρυσμένο, τότε στην επιφάνεια λατομείου ανοίγονται οπές και οι σφήνες οδηγούνται μέσα στο βράχο για να τον χωρίσουν. Για να αποφευχθεί η θραύση του πετρώματος, προτιμάται η όσο το δυνατόν ελαφρύτερη πυρίτιδα για να σπάσει τα πετρώματα μεγάλων διαστάσεων. Για παραγωγή θρυμματισμένης πέτρας, χρησιμοποιείται ισχυρότερος δυναμίτης και εκρηκτικά (Nanor Jacob Nene, 2011:26).

2.2.3. Σύνθλιψη και ταξινόμηση (κοσκίνισμα ή διαλογή)

Το λατομείο της εκμετάλλευσης είναι πάρα πολύ λεπτό και η απομάκρυνση του υπερκείμενου υλικού από την κορυφή είναι υπερβολικά δαπανηρή. Σε τέτοιες καταστάσεις το λατομείο αντιμετωπίζεται σαν ορυχείο και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την εκχύλιση επιθυμητών λίθων πετρώματος είναι παρόμοιες με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην εξόρυξη. Για παράδειγμα, οριζόντια τμήματα βράχου κόβονται κοντά στην κορυφή ή στο κάτω μέρος του λατομείου. Η πρόσοψη του λατομείου χωρίζεται σε μπλοκ με κοπές πριονιών, κανάλια ή σειρές διάτρητων οπών. Τα μπλοκ διαχωρίζονται έπειτα με σφήνωση ή χρήση εκρηκτικών. Παράλληλα, κάποια μέρη του βράχου αφήνονται πίσω ως κολόνες για να

παρέχουν στήριξη οροφής. Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα συνηθισμένη στα ευρωπαϊκά λατομεία σχιστόλιθου, όπου οι βράχοι έχουν την τάση να πέφτουν από μια οριζόντια θέση. Όπως και στις περιπτώσεις εξόρυξης, ο βράχος δουλεύεται διαστρωματικά, με στρώματα που ακολουθούν κατά μήκος της κλίσης του βράχου (Nanor Jacob Nene, 2011:28).

2.2.4. Νέες μέθοδοι

Οι νέες μέθοδοι επέτρεψαν την εγκατάλειψη των τεχνικών διαχωρισμού θραύσης ή έκρηξης και ξεκίνησαν τις μεθόδους κοπής. Έτσι, δόθηκε η δυνατότητα στους λατόμους να αποκτήσουν τοίχους πάγκων που περιγράφονται με μεγάλη ακρίβεια και με τη μικρότερη δυνατή αχρήστευση υλικού. Η πρώτη από αυτές τις μεθόδους ήταν η κοπή με ελικοειδές σύρμα. Πρόκειται για σύρμα διαμέτρου περίπου 5 χιλιοστών με χαλύβδινα σύρματα αλληλένδετα μεταξύ τους για να σχηματίσουν έναν έλικα. Στις αυλακώσεις του σύρματος χύνεται μίγμα νερού και λειαντικών υλικών. Το σύρμα, το οποίο συνδέεται με μια συστάδα κινητήρων, τεντώνεται και έπειτα περνιέται (η ταχύτητα των πιο καινοτόμων συστάδων μπορούσε να φτάσει δεκατέσσερα μέτρα ανά δευτερόλεπτο) μέσα από το μάρμαρο κατά μήκος της γραμμής κοπής. Η χρήση ελικοειδούς καλωδίου εξαπλώθηκε γρήγορα, επειδή επέτρεπε κοπές διαφορετικού τύπου, μήκους και κατεύθυνσης.

Η πλέον σύγχρονη μέθοδος, καθώς και η πιο διαδεδομένη στα σημερινά λατομεία, είναι η κοπή με σύρμα διαμαντιών που εισήχθη στα τέλη της δεκαετίας του 1970 στα λατομεία της Καράρα (και οι πειραματισμοί ξεκίνησαν την προηγούμενη δεκαετία). Η αρχή είναι η ίδια με τη μέθοδο του ελικοειδούς σύρματος, αλλά με την εισαγωγή μικρών κυλίνδρων χάλυβα τα οποία ονομάζονται «μαργαριτάρια» και καλύπτονται με στρώματα διαμαντιού βιομηχανικής χρήσης, υλικό που δίνει πιο δραστικά αποτελέσματα, χάρη στη σκληρότητα του.

Υπάρχουν και οι μέθοδοι κοπής, αν και είναι λιγότερο διαδεδομένες. Η κοπή αλυσίδας γίνεται με τη χρήση μηχανών που έχουν οδοντωτές αλυσίδες που διέρχονται από το βράχο ενώ η μέθοδος συνεχούς κοπής γίνεται μέσω παράλληλων οπών στο τοίχωμα του πάγκου που δημιουργούν συνεχή ρωγμή που επιτρέπει τον διαχωρισμό. Υπάρχουν κοπτήρες δίσκων που κόβουν το μάρμαρο με οδοντωτούς δίσκους και κοπτήρες με ψεκαστήρες νερού που χρησιμοποιούν υψηλής ταχύτητας και υψηλής πίεσης πίδακα νερού για κοπή.

2.3 Απόβλητα λατομείου και ζητήματα οικολογικού ενδιαφέροντος

Η δραστηριότητα στα λατομεία προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Συγκεκριμένα, η μέθοδος εξόρυξης μέσω των εκρηκτικών προκαλεί ηχητική ρύπανση, ατμοσφαιρική ρύπανση, βλάβη στη βιοποικιλότητα, καταστροφή οικοτόπων και δονήσεις. Δυστυχώς, η λατομεία περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες που παράγουν σημαντικά επίπεδα θορύβου. Η ανασκαφή του ορυκτού συνεπάγεται σημαντικό θόρυβο, ιδιαίτερα εάν χρησιμοποιούνται μέθοδοι χρήσης εκρηκτικών. Εκτός αυτού, η χρήση οχημάτων για τη μεταφορά των υλικών καθώς και ενδεχομένως των μονάδων επεξεργασίας για τη σύνθλιψη και τη ταξινόμηση των μαρμάρων, συμβάλλουν στην αύξηση του θορύβου στο περιβάλλον. Η εξαγωγή πρώτων υλών από τους φυσικούς οικότοπους με εξόρυξη, διάτρηση και συγκομιδή επηρεάζει σημαντικά το φυσικό περιβάλλον (Nanor Jacob Nene, 2011:34).

Η σκόνη από χώρους λατομείων αποτελεί επίσης σημαντική πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αν και η σοβαρότητα εξαρτάται από παράγοντες όπως οι τοπικές συνθήκες μικροκλίματος, η συγκέντρωση σωματιδίων σκόνης στον ατμοσφαιρικό αέρα, το μέγεθος των σωματιδίων σκόνης και η χημική σύνθεση της πρώτης

ύλης του πετρώματος της. Η ατμοσφαιρική ρύπανση δεν αποτελεί μόνο ενόχληση όσον αφορά την εναπόθεσή της σε επιφάνειες, της πιθανές επιπτώσεις στην υγεία, ιδίως για άτομα με αναπνευστικά προβλήματα, αλλά η σκόνη μπορεί να έχει φυσικές επιπτώσεις και στη χλωρίδα του οικοσυστήματος (Nanor Jacob Nene, 2011:35).

Μια από τις μεγαλύτερες αρνητικές επιπτώσεις της εξόρυξης στο περιβάλλον είναι το πλήγμα στην βιοποικιλότητα (Nanor Jacob Nene, 2011:40). Η δραστηριότητα λατόμησης έχει τη δυνατότητα καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος. Ακόμη και αν το φυσικό περιβάλλον δεν καταστραφεί άμεσα λόγω των εκσκαφών, μπορεί να επηρεαστεί έμμεσα και να υποστεί βλάβη από περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή μόλυνση στα υπόγεια και στα επιφανειακά ύδατα που προκαλούν την ξηρασία ορισμένων οικοτόπων ή την καταστροφή άλλων. Ακόμη, η ηχορύπανση μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο σε ορισμένα είδη και να επηρεάσει την επιτυχή αναπαραγωγή τους. Από όλα τα παραπάνω μπορεί να γίνει αντιληπτό ότι, η εργασία και η διαβίωση σε χώρους λατομικού ενδιαφέροντος εμπεριέχει κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία. Η πυριτίαση είναι μια αναπηρική, μη αναστρέψιμη και μερικές φορές θανατηφόρα πνευμονοπάθεια που προκαλείται από υπέρ-έκθεση στο αναπνεύσιμο κρυσταλλικό πυρίτιο. Το πυρίτιο είναι το δεύτερο πιο κοινό ορυκτό στο φλοιό της γης και αποτελεί βασικό συστατικό της άμμου, των πετρωμάτων και των ορυκτών μεταλλευμάτων. Η υπέρ-έκθεση στη σκόνη που περιέχει μικροσκοπικά σωματίδια κρυσταλλικού πυριτίου μπορεί να προκαλέσει σχηματισμό ουλώδους ιστού στους πνεύμονες, γεγονός που μειώνει την ικανότητα των πνευμόνων για εξαγωγή οξυγόνου από τον αέρα. Εκτός από την πυριτίαση, η εισπνοή σωματιδίων κρυσταλλικού πυριτίου έχει συσχετιστεί και με τις ασθένειες, της βρογχίτιδας και φυματίωσης. Ορισμένες μελέτες δείχνουν επιπλέον μια σχέση με τον καρκίνο του πνεύμονα.

Όπως είναι λογικό, η λατομεία έχει επίδραση και στην αξία της γης. Η ζήτηση για αγορά γης στις συγκεκριμένες περιοχές επηρεάζεται

αρνητικά από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων, γεγονός που έχει επίπτωση και στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής και τη δημιουργία μικροοικονομίας που θα έχει θετική επίπτωση στο εισόδημα των κατοίκων και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Τέλος, η λατομεία έχει πιθανή επίπτωση και στην πρωτογενή παραγωγή τόσο στην γεωργία όσο και στην κτηνοτροφία και την αλιεία αφού η διατάραξη του βιοκλίματος δεν ευνοεί τους συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των λατομείων μαρμάρου της Custonaci στην Ιταλία, για το οποίο έγιναν μετρήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τους Rizzo & Traverso (2008). Οι 2 ερευνητές αναφέρουν πως οι εκρήξεις δεν είναι τόσο σημαντικές αυτές καθ' αυτές αλλά δημιουργούν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων. Επιπλέον, ο μεγαλύτερος περιβαλλοντικός αντίκτυπος όσον αφορά τις ατμοσφαιρικές εκπομπές είναι το διοξείδιο του άνθρακα, το οποίο αποτελεί σημαντική συνιστώσα ρύπων για τη σταθερότητα του οικοσυστήματος ή την αλλαγή του κλίματος. Το μεγαλύτερο μερίδιο των εκπομπών προερχόταν από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, επομένως μια καλή λύση για την αντιστάθμιση των εκπομπών CO_2 θα μπορούσε να είναι η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πλαισίων και μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επί του παρόντος, η πρόσβαση σε αυτές τις τεχνολογίες καθίσταται ενδιαφέρουσα χάρη διαφόρων μέτρων παροχής κινήτρων που εισήγαγε η ιταλική εθνική κυβέρνηση για την επίτευξη των κύριων στόχων του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

2.4 Μέθοδοι περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Εδώ και αρκετό καιρό, και ιδιαίτερα από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, ορισμένοι κλάδοι επικρίνονται όλο και περισσότερο. Σε ορισμένες περιπτώσεις δικαιολογημένα, για πρόκληση βλάβης στο

περιβάλλον. Η εξορυκτική βιομηχανία ήταν μία από τους εν λόγω κλάδους. Παρά το γεγονός ότι η λατομεία πραγματοποιείται από την εποχή των λίθων και συνιστά, μαζί με την προμήθεια τροφίμων και κατοικιών, ως μία από τις βασικές δραστηριότητες των ανθρώπων, οι άνθρωποι εξακολουθούν να τείνουν να αντιμετωπίζουν αυτό το είδος δραστηριότητας με δυσπιστία και φόβο για τις επιπτώσεις της στο τοπικό περιβάλλον. Παρ' όλα αυτά, η εξορυκτική βιομηχανία έχει κάνει πολλά για να ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις της εξόρυξης στο περιβάλλον και την επακόλουθη ταλαιπωρία για τους κατοίκους της περιοχής.

Θα πρέπει να εκτιμηθεί, ωστόσο, ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες εξαρτώνται από τη γεωλογία και τη συγκεκριμένη θέση των ορυκτών. Συχνά η γεωλογία υποχρεώνει τον φορέα εκμετάλλευσης να επεξεργάζεται ορυκτά μακριά από ιδανικές συνθήκες (π.χ. κοντά σε κατοικημένες περιοχές ή με πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις), απλώς και μόνο επειδή δεν υπάρχει άλλη οικονομική εναλλακτική λύση για την παραγωγή αυτών των πόρων που έχουν θεμελιώδη σημασία για την κοινωνία. Ως αποτέλεσμα, η εξορυκτική βιομηχανία λειτουργεί με αυστηρούς κανόνες, κατευθυντήριες γραμμές και σημαντική αυτοπειθαρχία στις δραστηριότητές της. Έχει θέσει υψηλά πρότυπα όσον αφορά την προστασία του εργατικού δυναμικού της, τον σεβασμό της ευημερίας των κατοίκων, τον σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την αποκατάσταση των χώρων λατομείων.

Οι φορείς εκμετάλλευσης λατομείων είτε μέσω εθελοντικών συμφωνιών είτε μέσω κανονισμών συμμορφώνονται σε ένα αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο που επιβάλλει η Ε.Ε. για την ελαχιστοποίηση των ποικίλων επιβλαβών συνεπειών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ), τις διαδικασίες αδειοδότησης, τα σχέδια αποκατάστασης, τις επενδύσεις σε τεχνικά προηγμένο εξοπλισμό, τις οριακές τιμές

θορύβου και σκόνης, νέους δρόμους για την αντιμετώπιση προβλημάτων κυκλοφορίας κ.λπ.

Κεφάλαιο 3

Οι εξαγωγές μαρμάρου παγκοσμίως-Η εξορυκτική βιομηχανία στην Ελλάδα-Το μάρμαρο στην ΑΜΘ

3.1 Οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς μαρμάρου παγκοσμίως

3.1.1. Ευρώπη

Ιταλία

Η Ιταλία είναι η 2^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα παγκοσμίως και 1^η στην Ευρώπη, με τις εξαγωγές της το 2017 να ανέρχονται στα \$453.5εκ., ποσό που αντιστοιχεί στο 17.4% του συνόλου των εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως και στο 0.09% των συνολικών εξαγωγών της το 2017 και αντιστοιχεί στο 0.02% του ΑΕΠ της χώρας. Από την άλλη, η Ιταλία είναι η 3^η χώρα σε εισαγωγές μαρμάρου παγκοσμίως και πρώτη στην Ευρώπη, με τις εισαγωγές της να ανέρχονται στα \$103.8 εκ. και το 4.1% των παγκόσμιων εισαγωγών μαρμάρου.

Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι η 3^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα παγκοσμίως και 2^η στη Ευρώπη με τις εξαγωγές της το 2017 να ανέρχονται στα \$296.5εκ., ποσό που αντιστοιχεί στο 11,4% του συνόλου των εξαγωγών μαρμάρων παγκοσμίως. Η Ελλάδα επίσης είναι η 8^η χώρα σε εισαγωγές μαρμάρων παγκοσμίως και 3^η στην Ευρώπη με τις εισαγωγές της να ανέρχονται σε \$23.5εκ., και το 0,9% των παγκόσμιων εισαγωγών μαρμάρου.

Ισπανία

Η Ισπανία είναι η 4^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα μαρμάρου στην Ευρώπη και 5^η παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$142.3εκ. και στο 5.5% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.04% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και αντιστοιχεί στο 0,01% του συνολικού ΑΕΠ της. Αντίστοιχα, η Ισπανία εισάγει \$13,7εκ. αξίας μάρμαρο που αντιστοιχεί στο 0.55% των εισαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως, γεγονός που την καθιστά την 4^η μεγαλύτερη εισαγωγό μαρμάρου στην Ε.Ε.

Πορτογαλία

Η Πορτογαλία είναι η 5^η μεγαλύτερη εξαγωγός μαρμάρου στην Ευρώπη και 6^η παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$72εκ. και στο 2.8% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.12% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και αντιστοιχεί στο 0,03% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας. Αντίστοιχα, η Πορτογαλία εισάγει \$8.3εκ. αξίας μάρμαρο που αντιστοιχεί στο 0.33% των εισαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως,

γεγονός που την καθιστά την 5^η μεγαλύτερη εισαγωγή μαρμάρου στην Ε.Ε.

ΠΓΔΜ

Η ΠΓΔΜ είναι η 6^η μεγαλύτερη εξαγωγός μαρμάρου στην Ευρώπη και 7^η παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$39.9εκ. και στο 1.5% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.7% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και αντιστοιχεί στο 0,35% του συνολικού ΑΕΠ της.

3.1.2. Ασία

Τουρκία

Η Τουρκία είναι η μεγαλύτερη εξαγωγός μαρμάρου παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$1.1δισ. και στο 42.3% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.72% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και αντιστοιχεί στο 0,13% του συνολικού ΑΕΠ της. Το τούρκικο μάρμαρο εξάγεται σε πάνω από 60 χώρες στον κόσμο με το κύριο κομμάτι να λαμβάνει η αγορά της Κίνας, της Ινδίας, και της Ε.Ε.

Ιράν

Το Ιράν είναι η 4^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα μαρμάρου παγκοσμίως και η 2^η στην Ασία με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$166εκ. και στο 6.4% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.41% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και στο 0,04% του συνολικού ΑΕΠ της.

Έρευνα του 2015 των Zanganeh & Roosta ανέδειξε το Ιράν ως την 4^η μεγαλύτερη παραγωγή πετρωμάτων μετά την Κίνα, την Ινδία και την

Τουρκία, αλλά στις εξαγωγές έχει χαμηλότερη θέση με μόνο το 5% των συνολικών παραγωγών πέτρας. Κατά τη διάρκεια της διετίας 2013-2014, η ανατίμηση του ξένου νομίσματος έναντι του ιρανικού Rial προσέφερε μια μεγάλη ευκαιρία στους εξαγωγείς πέτρας αλλά, λόγω της υψηλής ζήτησης της εγχώριας αγοράς, των περιορισμών των διεθνών κυρώσεων στις τραπεζικές συναλλαγές, τις μεταφορές και την επιβολή 70% τελών σε πρώτες ύλες και ημί-επεξεργασμένες πέτρες απέτρεψαν τη χώρα από το να εκμεταλλευτούν αυτήν την ευκαιρία. Τώρα, η αύξηση του ετήσιου πληθωρισμού κατά 40% τα τελευταία 2 χρόνια προκαλεί αύξηση του κόστους κατασκευής, κατά συνέπεια, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των διεθνών ανταγωνιστών μειώνεται.

Ινδία

Η Ινδία είναι η 3^η μεγαλύτερη εξαγωγός μαρμάρου στην Ασία και 8^η παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$30εκ. και στο 1.2% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.01% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και στο 0,00012% του συνολικού ΑΕΠ. Αντίστοιχα, η Ινδία εισάγει μάρμαρο αξίας \$202.5εκ. που αντιστοιχεί στο 8.1% των εισαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως, γεγονός που την καθιστά την 2^η μεγαλύτερη εισαγωγό μαρμάρου στον κόσμο μετά την Κίνα.

Πακιστάν

Το Πακιστάν είναι η 4^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα μαρμάρου στην Ασία και 9^η παγκοσμίως με τις εξαγωγές της να ανέρχονται στα \$28.8εκ. και στο 1.12% των συνολικών εξαγωγών μαρμάρου παγκοσμίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0.13% των συνολικών εξαγωγών της χώρας και αντιστοιχεί στο 0,01% του συνολικού ΑΕΠ της.

3.1.3. Βόρεια και κεντρική Αμερική

Οι **ΗΠΑ** είναι η 10^η μεγαλύτερη εξαγωγός χώρα μαρμάρου στον κόσμο και 1η στη Β. Αμερική αφού εξήγαγε το 2017 μάρμαρο αξίας \$27.9εκ που αντιστοιχεί στο 1.1% της παγκόσμιας παραγωγής. Σε σχέση με τις εξαγωγές και με το ΑΕΠ της χώρας, η προσφορά αυτή είναι σχεδόν μηδαμινή. Στην 2^η θέση έρχεται το **Μεξικό** με εξαγωγές μαρμάρου αξίας \$18 εκ. και ο **Καναδάς** με εξαγωγές μαρμάρου ίσες με \$ 4.1εκ.

3.1.4. Ωκεανία

Η Αυστραλία εξήγαγε μάρμαρο αξίας \$1,9 εκ. ενώ η Ν. Ζηλανδία μάρμαρο αξίας \$12000.

3.1.5. Νότια Αμερική

Βραζιλία

Η Βραζιλία είναι η νούμερο 1 παραγωγός μαρμάρου σε όλη την Ν. Αμερική και την Καραϊβική με τις εξαγωγές της να φτάνουν το 2017 τα \$6εκ., ποσό που αντιστοιχεί σε μηδαμινά ποσοστά στο ΑΕΠ της χώρας και τις εξαγωγές της.

3.1.6. Αφρική

Αίγυπτος

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της Επιτροπής Εκθέσεων του Συμβουλίου Εξαγωγών για την κατασκευαστική και την μεταλλουργική βιομηχανία, ο όγκος των επενδύσεων της Αιγύπτου στον τομέα των μαρμάρων υπολογίζεται σε 3 δισεκατομμύρια

αιγυπτιακές λίρες (419,7 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ). Επίσης, ανέφερε ότι υπάρχουν 4450 επιχειρήσεις, εργοστάσια και εργαστήρια που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον κλάδο στην Αίγυπτο, η οποία διαθέτει περίπου 358 λατομεία μαρμάρου και 63 λατομεία γρανίτη. Επιπλέον, επισημαίνει ότι η Αίγυπτος θεωρείται ως ένα από τα 5 μεγαλύτερα κράτη της μαρμαροβιομηχανίας μετά την Κίνα, την Ινδία, το Ιράν και την Ιταλία. Το 2013, οι εξαγωγές μαρμάρου και γρανίτη στην Αίγυπτο ανήλθαν σε 2,9 δισεκατομμύρια πέτρες, και είχαν φτάσει τα 348 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Οι εξαγωγές μαρμάρου και γρανίτη της Αιγύπτου στην Κίνα έφτασαν το περασμένο έτος τα 108 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Η Αίγυπτος είναι μια από τις πιο δυναμικές και δραστήριες αγορές της Αφρικής. Η χώρα απολαμβάνει μια προνομιακή γεωγραφική θέση, καθιστώντας την υποψήφια για το ρόλο του κόμβου για την Αφρική και τη Μέση Ανατολή (www.futureinteriorsproducts.com).

3.2 Η εξορυκτική βιομηχανία στην Ελλάδα

Τα ορυκτά ως ορυκτές πρώτες ύλες είναι φυσικές πηγές πλούτου. Η συμβολή του εξορυκτικού τομέα στο ΑΕΠ είναι κατά μέσο όρο 1,8% τα τελευταία 10 χρόνια. Λαμβάνοντας υπόψη τον μεταποιητικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τις μεταλλουργικές εταιρείες, καθώς και τις επιχειρήσεις επεξεργασίας, τυποποίησης και παραγωγής ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων από ορυκτές πρώτες ύλες, εκτιμάται ότι ο παραπάνω συντελεστής έχει υπερδιπλασιαστεί.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να παράγει (στην πραγματικότητα δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία έρευνα) μέταλλα υψηλής τεχνολογίας όπως το τιτάνιο, η πλατίνα, το λίθιο, το ρήνιο, το ταντάλιο και τα μέταλλα σπανίων γαιών (νεοδύμιο, δυσπρόσιο κ.λπ.). Παρόλα αυτά, είναι

σημαντικός παραγωγός βασικών μετάλλων και βιομηχανικών ορυκτών, μερικά από αυτά με διεθνή πιστοποίηση.

Οι εξαγωγές πρώτων υλών και μεταποιημένων υλικών αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 65% των πωλήσεων στην εξορυκτική βιομηχανία. Οι επιχειρήσεις αυτού του τομέα κατέχουν ηγετικές θέσεις στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά προϊόντων βωξίτη, αλουμίνιου, νικελίου, καυστικής μαγνησίας, μπεντονίτη, περλίτη, ελαφρόπετρας και μάρμαρου. Για παράδειγμα, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στον κόσμο ικανή να παράγει χουντίτη. Επίσης είναι ο κορυφαίος παραγωγός περλίτη, ο δεύτερος παραγωγός ελαφρόπετρας και μπεντονίτη και η πρώτη χώρα εξαγωγής μαγνησίτη στην ΕΕ.

Η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας συμβάλλει σημαντικά, μεταξύ άλλων, στην περιφερειακή ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, στις δραστηριότητες του εξορυκτικού τομέα οφείλεται περισσότερο από το 14% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας που παράγεται στην Στερεά Ελλάδα, περίπου το 4% της ακαθάριστης αξίας που παράγεται στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, την Θεσσαλία και την Δυτική Μακεδονία (IOBE 2015:89). Αξιοσημείωτη είναι επίσης η συνεισφορά του εξορυκτικού τομέα στην απασχόληση, καθώς απασχολείται περίπου το 11% του εργατικού δυναμικού στην Στερεά Ελλάδα και περισσότερο από το 3% στις περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (IOBE 2015:90).

Σύμφωνα με τους Τζεφέρη, Κομνίτσα και Καβαλόπουλου (2013), παρά την οικονομική ύφεση που ακολουθείται από την έλλειψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και την κατάρρευση της εγχώριας αγοράς υλικών, οι προοπτικές της ελληνικής ορυκτής βιομηχανίας φαίνεται να είναι θετικές, βασιζόμενες κυρίως στον εξαγωγικό της προσανατολισμό.

Ωστόσο, ο κλάδος πρέπει να εντοπίσει και να αξιοποιήσει τις τάσεις και τις ευκαιρίες του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος

προκειμένου να ξεπεράσει τις κρίσεις, να παραμείνει ανταγωνιστικός και να βελτιώσει περαιτέρω τη θέση και τις προοπτικές του. Τα αποτελέσματα από τον κατάλογο βασικών δεικτών βιωσιμότητας των επιδόσεων καταδεικνύουν τα σημαντικά βήματα που έχει σημειώσει η βιομηχανία όσον αφορά τη βιωσιμότητα των τμημάτων της εξορυκτικής βιομηχανίας, ιδίως για την εξόρυξη μικρής κλίμακας.

Τέλος, υπάρχει ανάγκη για μια νέα ατζέντα που θα επικεντρώνεται στην καθοδήγηση των καλών πρακτικών που βασίζονται στα αιτήματα της κοινωνίας και τις ρεαλιστικές προσδοκίες της για ένα πολύ πιο ικανό βιομηχανικό κλάδο.

Η παραγωγή μαρμάρου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικοδομική δραστηριότητα, έτσι κάθε εξέλιξη σε αυτή θα έχει επίδραση και στην παραγωγή μαρμάρου. Η οικονομική κρίση έφερε ένα ισχυρότατο πλήγμα στον οικοδομικό κλάδο. Μέχρι το 2013, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στο μάρμαρο δεν είχαν ιδιαίτερη στόχευση στις ξένες αγορές. Χαρακτηριστικό είναι πως το 2004 η χώρα κρατούσε την 11^η θέση ανάμεσα στις εξαγωγικές χώρες μαρμάρου μετά τις Κίνα, Ινδία, Ιταλία, Ισπανία, Ιράν, Τουρκία, Βραζιλία, Αίγυπτο, Πορτογαλία και ΗΠΑ, ενώ 13 χρόνια μετά βρίσκεται στην 4^η θέση. Ο κλάδος των φυσικών πετρωμάτων και ιδιαίτερα του μαρμάρου, έχει πλέον εξαγωγικό προσανατολισμό και μπορεί να χαρακτηριστεί ως ρυθμιστής της παγκόσμιας αγοράς μαρμάρου. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία για το 2010, η συνολική παραγωγή μαρμάρου ήταν 670000 τόνοι, το 54% της οποίας εξήχθη στο εξωτερικό ενώ οι εξαγωγές αντιστοιχούσαν στο 70% της συνολικής αξίας της παραγωγής (€141εκ.). Το 2016 η συνολική αξία του προϊόντος εκτινάχθηκε σε πάνω από €300/μ³, ενώ το 74% των πωλήσεων έγινε στην Κίνα

3.3 Ανάλυση SWOT

Σε πρόσφατο άρθρο του ο καθηγητής Πέτρος Τζεφέρης (www.capital.gr, 2017) διευθυντής της γενικής διεύθυνσης ορυκτών πρώτων υλών του Υπουργείου Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) αναδεικνύει τις δυνάμεις, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές του κλάδου των μαρμάρων.

Δυνάμεις

Σύμφωνα με το άρθρο, το δυνατό σημείο είναι η αξιόπεραστη ποιότητα και η μεγάλη ποικιλία του ελληνικού μαρμάρου. Το λευκό μάρμαρο διαχρονικά εμφανίζει μεγάλη ζήτηση παγκοσμίως. Όπως στα αρχαία χρόνια, το λευκό αυτό μάρμαρο χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του Παρθενώνα, του Ερμή του Πραξιτέλη, του Ερεχθείου, έτσι και στη σύγχρονη εποχή, χρησιμοποιήθηκε για την ανέγερση παγκοσμίως γνωστών έργων, όπως το Τζαμί του Αμπού Ντάμπι, τους «No reflection towers» στη Σιγκαπούρη, το εθνικό κοινοβούλιο του Ουζμπεκιστάν, τόπους προσευχής της Μέκκα και της Μεδίνα το Μπαχάι της Ινδίας, το εμπορικό κέντρο στην περιοχή Burj του Ντουμπάι, ο ουρανοξύστης 280 στην Park Avenue και το κτίριο της General Motors στη Νέα Υόρκη, ο ουρανοξύστης Lotus στη Ντόχα του Κατάρ και δεκάδες άλλα μεγάλα έργα. Το λευκό αυτό μάρμαρο προέρχεται κατά 90% από της νομούς Καβάλας και Δράμας που αντιστοιχούν και στο 50% της παγκόσμιας παραγωγής σε λευκό μάρμαρο. Στην αυξανόμενη εμπορικότητα του λευκού μαρμάρου συμβάλει σημαντικά και η καλύτερευση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων της και η ανάπτυξη της τεχνολογίας που βοηθά στις ταχύτερες και ποιοτικότερες διεργασίες στο μάρμαρο. Η παραγωγή ποιοτικού και ανταγωνιστικού προϊόντος θα πρέπει να συνάδει με αποτελεσματικές θεσμικές ρυθμίσεις που θα οδηγούν σε ορθολογική και επαρκή εξόρυξη έτσι ώστε να επωφεληθεί συνολικά η οικονομία.

Με τον κλάδο του μαρμάρου ασχολούνται περί τις 150 επιχειρήσεις, ενώ στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης υπάρχουν 5 ενεργά λατομικά κέντρα στα οποία λειτουργούν περίπου 35

λατομεία στα οποία εργάζονται άμεσα 3-4000 άτομα και έμμεσα, περί τις 2000 σε υποστηρικτικούς κλάδους (μεταφορά, συντήρηση εξοπλισμού, προμήθεια καυσίμου κτλ). Ο εξαγόμενος όγκος από τα λατομεία της περιφέρειας ανέρχεται στα 250000 μ³ ετησίως ενώ το κράτος εισπράττει από τα μισθώματα περί τα €5000000.

Αδυναμίες

Στις αδυναμίες του κλάδου συγκαταλέγεται η συνεχής πτώση στην οικοδομική δραστηριότητα με την σωρευτική μείωση να αγγίζει το 30%. Στην ανάλυση SWOT τονίζεται από τον καθηγητή Πέτρο Τζεφέρη ότι είναι επιτακτική ανάγκη να γίνουν επενδύσεις υψηλής εντάσεως κεφαλαίου σε τεχνολογικό εξοπλισμό που θα καλύψει τις αδυναμίες το κλάδου για την αντιμετώπιση του υψηλού ανταγωνισμού. Οι επενδύσεις πρέπει να στοχεύουν στην τήρηση των υψηλών προδιαγραφών της Ε.Ε. για την ασφάλεια και την πιστοποίηση. Ο Τζεφέρης αναγνωρίζει τα προβλήματα ρευστότητας που έχουν οι επιχειρήσεις που δεν έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και τα ζητήματα της πολιτείας που αφορούν την αποκατάσταση του περιβάλλοντος, την αδειοδότηση των λατομείων και την διαχείριση του μεγάλου όγκου των αποβλήτων που προκύπτουν από την εξορυκτική διαδικασία. Επίσης υπογραμμίζει την δυνατότητα εξόρυξης πολύ μεγαλύτερων ποσοτήτων μαρμάρου εξαιρετικής ποιότητας σε περιοχές της Δ. Μακεδονίας, της Ηπείρου και της Θεσσαλίας στις οποίες η δραστηριότητα έχει μειωθεί κατακόρυφα, αν όχι εκμηδενιστεί.

Ένα ακόμα θέμα που θίγει ο Τζεφέρης είναι η έλλειψη εξειδίκευσης στο κομμάτι διεύθυνσης εξαγωγών όπου οι σύγχρονοι μάνατζερ, πέρα από τις γνώσεις ξένων γλωσσών, θα πρέπει να έχουν εμπειρία από πολλαπλές κουλτούρες, να προσαρμόζονται στις ανάγκες του πελάτη και να έχουν επικοινωνιακές ικανότητες. Γενικώς, διαπιστώνεται στο άρθρο πως υπάρχει έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού στις εξαγωγές. Η ύπαρξη στρατηγικού σχεδιασμού θα

μπορούσε να υπερδιπλασιάσει τα πολλαπλά κέρδη και για τον επιχειρηματία αλλά και για την ίδια την πολιτεία. Επιπρόσθετα, όσον αφορά την αδειοδότηση νέων λατομείων υπογραμμίζεται η ανάγκη ύπαρξης πάταξης της γραφειοκρατίας και της ανάπτυξης πιο φιλικών διοικητικών δομών στον επενδυτή. Τέλος, γίνεται αναφορά για τα ζητήματα ασφάλειας στον τρόπο εξόρυξης του μαρμάρου και των πετρωμάτων γενικά.

Ευκαιρίες

Ο συγγραφέας αναγνωρίζει την θετική συγκυρία της επανέναρξης της ευρείας χρήσης του μαρμάρου στην αρχιτεκτονική, τις καλές τέχνες και στη διακόσμηση που οδηγεί σε αυξημένες πωλήσεις στο εξωτερικό μιας και η εσωτερική αγορά εξακολουθεί να είναι πεσμένη. Στο γεγονός αυτό συνέβαλε και το γεγονός πως δε θεωρείται πλέον πολυτελές υλικό μιας και η τιμή του είναι προσιτή για τις οικονομικές δυνατότητες του μέσου πολίτη. Έτσι, πλέον το μάρμαρο συναντάται τόσο σε εξεζητημένες κατασκευές όσο και σε πιο κλασσικές κυρίως διότι υπερέχει σε αντοχή, έχει εύκολη συντήρηση, έχει χαμηλότερο κόστος σε σχέση με άλλα πετρώματα και επιπλέον, λόγω των φυσικών χαρακτηριστικών του, έχει τη δυνατότητα να δένει τόσο αισθητικά όσο και τεχνικά με άλλα οικοδομικά υλικά. Τέλος, η δημιουργία παραπροϊόντων μπορεί να αυξήσει τα κέρδη των επιχειρήσεων εξόρυξης αλλά και να παρέχει την απαιτούμενη προστασία στο περιβάλλον από τις εργασίες εξόρυξης. Το γεγονός πως μόνο το 10-15% του εξορυσσόμενου μαρμάρου είναι απολήψιμο δημιουργεί μεγάλες δυνατότητες κέρδους για τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τον αρθρογράφο η περιβαλλοντική καταστροφή είναι μικρή σε σχέση με την εξόρυξη άλλων πετρωμάτων και περιορίζεται μόνο στην αισθητική αλλοίωση του περιβάλλοντος μιας και το περιβάλλον δεν επιβαρύνεται από προβλήματα όπως η όξινη απορροή, τα επικίνδυνα απόβλητα, οι δονήσεις, οι ανατινάξεις, η

σκόνη κ.τ.λ. Η μέθοδος υπόγειας εξόρυξης περιορίζει την παραγωγή απορριμμάτων και έχει μικρή επίδραση στην οπτική ρύπανση

Κίνδυνοι

Ο πιο σημαντικός κίνδυνος που αναγνωρίζεται είναι ο ανταγωνισμός που προκύπτει κυρίως από τις Ασιατικές χώρες οι οποίες στηρίζουν έμπρακτα την παραγωγή τους. Ένας ακόμη κίνδυνος προκύπτει και από τις κακές πρακτικές που χρησιμοποιούνται, οι οποίες δε συνάδουν με την ορμή που εμφανίζει ο κλάδος. Συγκεκριμένα, ενώ οι ανταγωνίστριες χώρες προωθούν το προϊόν στην τοπική αγορά διακοσμώντας τα μεγάλα οικοδομικά έργα με εντόπια μάρμαρα, στην Ελλάδα προτιμάται το ανταγωνιστικό τουρκικό μάρμαρο, λόγω χαμηλής ισοτιμίας της λίρας με το € και τις δυνατότητες εξοικονόμησης χρημάτων με αποτέλεσμα να τοποθετούνται τουρκικά μάρμαρα σε ελληνικά σχολεία εις το όνομα των εξαγωγών. Αντίστοιχα, δεν έχουν δημιουργηθεί οι κατάλληλες προδιαγραφές για την κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων με την χρήση ελληνικού μαρμάρου ή ελληνικής πέτρας όπως γίνεται στο εξωτερικό.

Ένας επιπλέον κίνδυνος που ελλοχεύει είναι η συνεχής εξαγωγή των μαρμάρων σε μια συγκεκριμένη οικονομία (αυτή της Κίνας). Η μονοψωνιακή αυτή κατάσταση θεωρείται μια μορφή ακραίας ανταγωνιστικής αγοράς και όπως έχει αναδείξει η διεθνής εμπειρία, δε μπορεί να επιβιώσει. Επιπλέον, είναι επιτακτική η ανάγκη για εκμετάλλευση όλων των υπόλοιπων κοιτασμάτων μαρμάρου της χώρας, καθώς τα λατομεία που χρησιμοποιούνται κάποια στιγμή θα εξαντληθούν. Τέλος, η εξαγωγή του μαρμάρου ως ακατέργαστο υλικό μειώνει το κέρδος των επιχειρήσεων του κλάδου.

3.4 Ο Μαρμαροφόρος χάρτης της περιφέρειας

Η Περιφέρεια ΑΜΘ προπορεύεται όσον αφορά την παραγωγή και εμπορία μαρμάρου σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα. Τα λατομεία που υφίστανται στην περιφέρεια της ΑΜΘ καλύπτουν μια επιφάνεια γύρω στα 1800 χλμ² και τα είδη μαρμάρου που παράγονται διακρίνονται σε ασβεστιτικά (75%), δολομιτικά (5%) και σιπολινικά (20%) (Βουγιούκας Δ., Χατζηπαναγής Ι.,2005:387-396). Την διετία 2013-2014, το 90% της συνολικής παραγωγής μαρμάρου στη χώρα πραγματοποιήθηκε στην ΑΜΘ. Η περιοχή Δράμας-Καβάλας-Θάσου αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα κέντρα λατομείας στην χώρα. Στην περιοχή εξορύσσονται περίπου 40 εμπορικοί τύποι μαρμάρου, που καλύπτουν περί το 40% παραγωγής μαρμάρου στην περιοχή.

Τα χιονόλευκα δολομιτικά μάρμαρα της Θάσου είναι αυτά με την μεγαλύτερη εμπορική αξία με την τιμή της να κυμαίνεται από €1000 έως €1600/μ³. Αντίστοιχη εμπορική αξία εμφανίζουν και τα γαλακτόχρωμα δολομιτικά μάρμαρα της περιοχής του Γρανίτη στη Δράμα. Ο μεγαλύτερος όγκος εμπορεύσιμου μαρμάρου είναι τα ασβεστιτικά μάρμαρα από την περιοχή του Κεχρόκαμπου Καβάλας, των οποίων η αξία κυμαίνεται από €500-€800, τα λευκά δολομιτικά των Πηγών και Πύργων, τα ποικιλόχρωμα του Φαλακρού, τα ημίλευκα ριγωτά, ταινιωτά και τεφρόχρωμα ασβεστιτικά μάρμαρα του Φαλακρού και της Λεκάνης.

Τα 5 λατομικά κέντρα της περιφέρειας τα οποία καθορίστηκαν στην Αν. Μακεδονία και Θράκη αναφέρονται στο Πίνακα παρακάτω:

A/A	Λατομικά κέντρα	Άδειες εκμετάλλευσης
1	Λατομικό κέντρο Νέστου	50
	Περιοχή Δ.Δ. Στενωπού – Αγ. Κοσμά	41
	Περιοχή Δ.Δ. Κεχροκάμπου	4
	Περιοχή Δ.Δ. Κομνηνών Σταυρούπολης	5
2	Λατομικό κέντρο Θάσου	26
	Περιοχή Δ.Δ. Σαλιάρα Παναγίας	12
	Περιοχή Δ.Δ. Θεολόγου	14
3	Λατομικό κέντρο Παγγαίου	16
	Περιοχή Δ.Δ. Πλατανότοπου	2
	Περιοχή Δ.Δ. Νικήσιανης	14
4	Λατομικό κέντρο Κ. Νευροκοπίου	66
	Περιοχή Δ.Δ. Οχυρού – Γρανίτη	44
	Περιοχή Δ.Δ. Βώλακα	22
5	Λατομικό κέντρο Δράμας	43
	Περιοχή Δ.Δ. Πύργων	17
	Περιοχή Δ.Δ. Βαθυλάκου- Ξηροποτάμου	26

Πίνακας 1 Λατομικών Κέντρων Μαρμάρου περιφέρειας

Κεφάλαιο 4

Θεωρία αριθμοδεικτών

4.1 Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες ή αλλιώς χρηματοοικονομικοί δείκτες, αποτελούν σχέσεις μεταξύ μεγεθών οικονομικής ή στατιστικής φύσης. Για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών χρησιμοποιούνται οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Οι καταστάσεις αυτές είναι κυρίως, ο Ισολογισμός και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης. Η ανάλυση των δεικτών αυτών δίνει μια εικόνα για την χρηματοοικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης. Οι επενδυτές και οι αναλυτές χρησιμοποιούν αυτούς τους δείκτες για να εκτιμήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο που διατρέχει μια οικονομική οντότητα και την αποδοτικότητα της, σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου. Η ανάλυση αυτή βοηθάει τους επενδυτές να αποφασίσουν εάν μία επιχείρηση ενδείκνυται για να επενδύσουν τα κεφάλαια τους και τις τράπεζες αν θα πρέπει να χορηγήσουν δάνεια και με ποιο κόστος. Τέλος, οι χρηματοοικονομικοί δείκτες είναι πολλοί σημαντικοί για την ίδια την διοίκηση της επιχείρησης, καθώς επιτρέπει στα διευθυντικά στελέχη να παρακολουθούν την πορεία της επιχείρησης και να λαμβάνουν αποφάσεις (Gropelli, N.,2012:492).

Οι αριθμοδείκτες είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούνται, είτε σε σύγκριση με άλλες επιχειρήσεις του ίδιου επιχειρηματικού κλάδου (διαστρωματική ανάλυση), είτε σε σύγκριση των δεικτών της επιχείρησης διαχρονικά(διαχρονική ανάλυση), έτσι ώστε να αποτελούν ένα ισχυρό εργαλείο αξιολόγησης.

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν στην παρούσα ανάλυση κατηγοριοποιούνται στις εξής 4 βασικές κατηγορίες:

1. **Δείκτες Ρευστότητας(Liquidity Ratios)**
2. **Δείκτες Διαχείρισης Στοιχείων Ενεργητικού ή Δείκτες Δραστηριότητας(Activity or Asset Management Ratios)**
3. **Δείκτες Διαχείρισης Χρέους(Debt Management Ratios)**
4. **Δείκτες Κερδοφορίας(Profitability Ratios)**

4.2 Δείκτες ρευστότητας

Η ρευστότητα μιας εταιρείας είναι η ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές της υποχρεώσεις. Οι δείκτες ρευστότητας προσπαθούν να μετρήσουν την ικανότητα μιας εταιρείας να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες οφειλές της, μετατρέποντας τα περιουσιακά της στοιχεία σε διαθέσιμα. Πολύ σημαντικό ρόλο στη μέτρηση της ρευστότητας παίζει ο βαθμός ευκολίας που ένα περιουσιακό στοιχείο μπορεί να μετατραπεί σε διαθέσιμα. Ουσιαστικά οι δείκτες ρευστότητας εξετάζουν την φερεγγυότητα μιας επιχείρησης.

Ένας ικανοποιητικός βαθμός ρευστότητας παρέχει σε μια επιχείρηση, δυνατότητα να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που της παρουσιάζονται και ευελιξία σε απρόσμενες διαταραχές. Μια εταιρεία με χαμηλό ποσοστό κάλυψης συγκεντρώνει μεγάλες πιθανότητες να δυσκολευτεί να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές της υποχρεώσεις και συνεπώς στην καθημερινή λειτουργία της.

Σε δύσκολες στιγμές για την επιχείρηση ή την οικονομία, μια εταιρεία με ανεπαρκή ρευστότητα μπορεί να αναγκαστεί να κάνει δύσκολες επιλογές για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την εκποίηση παραγωγικών στοιχείων ενεργητικού, την πώληση αποθεμάτων ή ακόμη και την πώληση μιας επιχειρηματικής μονάδας. Αυτές οι κινήσεις θα μπορούσαν να

αποδειχθούν επιζήμιες τόσο για τη βραχυπρόθεσμη βιωσιμότητα της εταιρείας όσο και για τη μακροπρόθεσμη οικονομική της υγεία.

Οι σημαντικότεροι δείκτες Ρευστότητας είναι οι εξής:

1. **Δείκτης Έμμεσης Ρευστότητας (Current Ratio)**
2. **Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας (Quick Ratio)**
3. **Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Cash Ratio)**

• **Δείκτης έμμεσης Ρευστότητας (Current Ratio)**

$$\text{Δείκτης Έμμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο Δείκτης Έμμεσης Ρευστότητας προκύπτει, από τον λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού προς το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ο συγκεκριμένος δείκτης μετρά, τη δυνατότητα μιας εταιρείας να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, ρευστοποιώντας τα κυκλοφορούντα περιουσιακά της στοιχεία. Επίσης, δείχνει το πόσο ασφαλής είναι μια επιχείρηση σε περίπτωση μείωσης της αξίας των μη ταμειακών στοιχείων του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και έναντι ταμειακών διαταραχών.

Όταν εξετάζεται ο Δείκτης Έμμεσης Ρευστότητας, οι επενδυτές είναι σημαντικό να κατανοούν την σύνθεση και τους τύπους των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας και το πόσο γρήγορα αυτά μπορούν να ρευστοποιηθούν. Όπως είναι γνωστό το κυκλοφορούν ενεργητικό αποτελείται από τα αποθέματα, τις απαιτήσεις, τους επενδυτικούς τίτλους και τα ταμειακά διαθέσιμα. Σημαντικό ρόλο λοιπόν στο αποτέλεσμα του συγκεκριμένου δείκτη παίζει ακόμη και η μέθοδος αποτίμησης αποθεμάτων που χρησιμοποιεί μία επιχείρηση.

Μια ένδειξη ικανοποιητικού βαθμού ρευστότητας είναι, εάν ο συγκεκριμένος δείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας και αν

βρίσκεται σε καλή θέση σε σύγκριση με τους δείκτες του κλάδου. Σε διαφορετική περίπτωση, η επιχείρηση ίσως αντιμετωπίσει δυσκολίες στην αποπληρωμή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της, με κίνδυνο χρεοκοπίας.

• Δείκτης άμεσης ρευστότητας (Quick Ratio)

$$\text{Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό} - \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας είναι, ο λόγος του κυκλοφορούντος ενεργητικού μείον των αποθεμάτων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Ο συγκεκριμένος δείκτης ρευστότητας δίνει μια πιο καθαρή εικόνα σε σχέση με τον δείκτη Κυκλοφοριακής Ρευστότητας, μετρώντας το επίπεδο των πιο ρευστών κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων που είναι διαθέσιμα για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεων.

Με την εστίαση στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι γενικά πιο εύκολα ρευστοποιήσιμα, ο δείκτης άμεσης ρευστότητας είναι ένα αυστηρότερο μέτρο της δυνατότητας άντλησης ρευστότητας για την ικανοποίηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης. Γενικά μια εταιρεία με υψηλό δείκτη ρευστότητας μπορεί να καλύψει σχετικά εύκολα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αυτό το γεγονός την καθιστά φερέγγυα απέναντι στους πιστωτές της και της δίνει την δυνατότητα για την λήψη περαιτέρω πιστώσεων. Βέβαια, και αυτός ο δείκτης δεν μας παρέχει ασφαλή συμπεράσματα, καθώς οι απαιτήσεις μπορεί να κριθούν επισφαλείς, με αποτέλεσμα να μην είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικός.

• Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Cash Ratio)

$$\text{Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας} = \frac{\text{Μετρητά} + \text{Εμπορεύσιμοι τίτλοι}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας είναι ο λόγος των διαθεσίμων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Ο εν λόγω δείκτης είναι μια άλλη πιο αυστηρή μέτρηση της ρευστότητας μιας επιχείρησης και της ικανότητάς της να εκπληρώνει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Μια υψηλή τιμή του δείκτη ταμειακών διαθεσίμων, δίνει μια εικόνα ικανότητας της επιχείρησης να ανταπεξέλθει σε ανεπιθύμητες διαταραχές στην ροή διαθεσίμων. Επίσης την καθιστά πιο ικανή να λάβει περαιτέρω βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις.

Εν τούτοις, ο αριθμοδείκτης ταμειακών διαθεσίμων σπάνια χρησιμοποιείται σε χρηματοοικονομικές αναφορές και αναλύσεις για την πληροφόρηση μιας επιχείρησης. Δεν είναι ρεαλιστικό για μια εταιρεία να διατηρεί υπερβολικά επίπεδα ταμειακών διαθεσίμων για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεων της. Συχνά θεωρείται ως αλόγιστη χρήση του ενεργητικού ή κατοχή μεγάλου ποσού μετρητών, καθώς αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να επιστραφούν στους μετόχους ή να χρησιμοποιηθούν αλλού για τη δημιουργία υψηλότερων αποδόσεων.

4.3 Δείκτες Δραστηριότητας

Οι δείκτες δραστηριότητας μας επιτρέπουν να αξιολογήσουμε πόσο αποτελεσματικά χρησιμοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης για την πραγματοποίηση πωλήσεων. Οι βασικοί δείκτες δραστηριότητας είναι οι εξής:

- 1. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων/Μέση Περίοδος Ανανέωσης Αποθεμάτων**
- 2. Δείκτης Είσπραξης Απαιτήσεων/Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων**
- 3. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Προμηθευτών/Μέση Περίοδος Εξοφλήσεων Προμηθευτών**
- 4. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού**
- 5. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων Στοιχείων Ενεργητικού.**

Το άθροισμα της Μέσης Περιόδου Ανανέωσης Αποθεμάτων και της Μέσης Περιόδου Είσπραξης Απαιτήσεων αποτελεί τον Λειτουργικό Κύκλο μίας επιχείρησης. Λειτουργικός Κύκλος είναι οι μέρες που μεσολαβούν από την εισαγωγή των αποθεμάτων στις αποθήκες μέχρι την είσπραξη των απαιτήσεων από την πώληση τους. Αν στην συνέχεια από τον λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης αφαιρέσουμε την Μέση Περίοδο Εξοφλήσεως Προμηθευτών, τότε έχουμε τον Εμπορικό Κύκλο μιας επιχείρησης.

• Δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας αποθεμάτων και Μέσης Περιόδου Ανανέωσης Αποθεμάτων

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων} = \frac{\text{Πωλήσεις ή Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μ.Ο. Αποθεμάτων}}$$

$$\text{Μέση Περίοδος Ανανέωσης Αποθεμάτων} = \frac{\text{Μ.Ο. Αποθεμάτων}}{\text{Πωλήσεις ή Κόστος Πωληθέντων}} \times 365$$

Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων προκύπτει από τον λόγο των πωλήσεων ή του κόστους πωληθέντων αγαθών προς των μέσο όρο των αποθεμάτων. Ο λόγος αυτός δείχνει πόσες φορές ανανεώθηκαν τα αποθέματα μιας επιχείρησης σε μία λογιστική χρήση για την παραγωγή των πωλήσεων. Η Μέση Περίοδος Ανανέωσης Αποθεμάτων προκύπτει από το πηλίκο του λόγου του μέσου όρου αποθεμάτων προς το κόστος πωληθέντων επί 365 ημέρες. Το αποτέλεσμα αυτού του γινομένου μας δίνει τις μέρες που παραμένουν τα αποθέματα στις αποθήκες της επιχείρησης. Όσο λιγότερες είναι οι μέρες που παραμένουν τα αποθέματα στην επιχείρηση, χωρίς βέβαια να δημιουργείται καθυστέρηση στις πωλήσεις, τόσο το καλύτερο για μια επιχείρηση (Νιάρχος, Ν.,2004:84).

• Δείκτες Ταχύτητας Είσπραξης Απαιτήσεων και Μέσης Περιόδου Είσπραξης Απαιτήσεων

$$\text{Δείκτης Ταχύτητας Είσπραξης Απαιτήσεων} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Μ.Ο. Απαιτήσεων}}$$

$$\text{Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων} = \frac{\text{Μ.Ο. Απαιτήσεων}}{\text{Πωλήσεις}} \times 365$$

Ο δείκτης αυτός προκύπτει από τον λόγο των πωλήσεων(αν είναι δυνατόν των επί πιστώσει) προς τον μέσο όρο των απαιτήσεων και μας φανερώνει το πόσο γρήγορα εισπράττονται οι απαιτήσεις μιας επιχείρησης. Η Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων υπολογίζεται από το γινόμενο του λόγου των απαιτήσεων προς τις πωλήσεις επί 365 ημέρες. Η Μέση Περίοδος Είσπραξης μας δείχνει πόσο αποτελεσματική είναι η πιστωτική πολιτική της επιχείρησης. Όσο λιγότερες είναι οι μέρες είσπραξης των απαιτήσεων, χωρίς βέβαια να «στραγγαλίζονται» οι πελάτες, τόσο το καλύτερο για την επιχείρηση. Πρέπει να σημειωθεί ότι μία πολλή συντηρητική πολιτική παροχής πιστώσεων στους πελάτες, μπορεί να τους οδηγήσει σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Για αυτόν το λόγο η διοίκηση της επιχείρησης θα πρέπει να είναι προσεχτική στον σχεδιασμό της πιστωτικής πολιτικής που θα ακολουθήσει.

• Δείκτες Ταχύτητας Εξοφλήσεως Προμηθευτών και Μέση Ταχύτητα Εξοφλήσεως Προμηθευτών

$$\text{Δείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Προμηθευτών} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

$$\text{Μέση Περίοδος Εξοφλήσεως Προμηθευτών} = \frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Κόστος Πωληθέντων}} \times 365$$

Ο δείκτης αυτός προκύπτει από τον λόγο του κόστους πωληθέντων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις(λογαριασμός προμηθευτές + γραμμάτια πληρωτέα). Ο λόγος αυτός μας δείχνει πόσο γρήγορα αποπληρώνονται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε μία λογιστική χρήση. Η Μέση Περίοδος Εξοφλήσεως Προμηθευτών ισούται με, το γινόμενο του λόγου των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων προς το

κόστος πωληθέντων επί 365. Ο δείκτης αυτός δείχνει την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, την χρήση βραχυχρόνιας χρηματοδότησης από αυτήν την πηγή και την ευχέρεια της επιχείρησης για επιπλέον πίστωση. Όσο μικρότερη είναι η Μέση Περίοδος Εξοφλήσεως Προμηθευτών τόσο πιο καλή η εικόνα της επιχείρησης σε σχέση με την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Από την άλλη μεριά όμως, η πολλή γρήγορη αποπληρωμή μπορεί να πλήξει την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία μιας επιχείρησης.

• Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Συνολικού Ενεργητικού

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Ο δείκτης αυτός προκύπτει από τον λόγο των πωλήσεων προς το σύνολο του ενεργητικού και μας πληροφορεί πόσα κεφάλαια έχει επενδύσει η επιχείρηση σε περιουσιακά ενεργητικά στοιχεία ανά ευρώ παραγόμενων πωλήσεων. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο πιο εντατική είναι η χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης για την παραγωγή πωλήσεων και αντίστροφα.

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Πάγιο Ενεργητικό}}$$

Ο δείκτης αυτός ισούται με τον λόγο των πωλήσεων προς το πάγιο ενεργητικό. Ο δείκτης αυτός μετράει συγκεκριμένα την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει πωλήσεις από επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία. Γενικά, ένας υψηλός δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων δείχνει, ότι η επιχείρηση έχει χρησιμοποιήσει

αποτελεσματικά επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία για τη δημιουργία πωλήσεων.

4.4 Δείκτες Διαχείρισης Χρέους ή Μόχλευσης

Οι δείκτες διαχείρισης χρέους μας δείχνουν τον βαθμό χρήσης δανεισμού μιας επιχείρησης για την χρηματοδότηση της και την δυνατότητά της να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις από τον δανεισμό αυτό.

Οι δείκτες χρέους μας πληροφορούν για το επίπεδο του χρηματοοικονομικού κινδύνου που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση. Γενικά, όσο μεγαλύτερο είναι το ποσό του χρέους που κατέχει μια εταιρεία, τόσο μεγαλύτερο είναι το επίπεδο χρηματοοικονομικού κινδύνου. Το χρέος είναι μια μορφή οικονομικής μόχλευσης η οποία μπορεί, μέχρι ενός σημείου, να είναι επωφελής για την επιχείρηση, διότι οι δαπάνες τόκων εκπίπτουν των φόρων, με αποτέλεσμα την μείωση του μεσοσταθμικού κόστους άντλησης κεφαλαίων από την επιχείρηση και βελτίωση της κερδοφορίας της.

Οι δείκτες διαχείρισης χρέους είναι οι εξής:

- 1. Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης(Debt Ratio)**
- 2. Δείκτης κάλυψης των δαπανών τόκων της επιχείρησης(times interest earned ratio)**
- 3. Δείκτης κάλυψης των συνολικών σταθερών δαπανών της επιχείρησης(EBITA Coverage Ratio)**
- 4. Δείκτης Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια(Debt/Equity)**

• **Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης (Debt Ratio)**

$$\text{Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης} = \frac{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Ο Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης μιας επιχείρησης είναι ο λόγος του συνολικού χρέους προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Το συνολικό χρέος περιλαμβάνει τόσο το βραχυπρόθεσμο όσο και το μακροπρόθεσμο χρέος. Ο λόγος αυτός μας δείχνει τον βαθμό δανεισμού που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση για την χρηματοδότηση των περιουσιακών της στοιχείων. Μέτοχοι και δανειστές έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα όσον αφορά αυτόν τον δείκτη. Η μεν μέτοχοι επιθυμούν υψηλό δείκτη δανεισμού για να μεγεθυνθούν τα κέρδη τους, οι δε δανειστές επιθυμούν χαμηλό δείκτη για να εξασφαλίσουν τα κεφάλαια τους. Ένας μεγάλος δείκτης χρέους εγκυμονεί μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό κίνδυνο.

• **Δείκτης κάλυψης δαπανών τόκων της επιχείρησης (TIE Ratio)**

$$\text{Δείκτης Κάλυψης Δαπανών Τόκων της Επιχείρησης} = \frac{EBIT}{\text{Ετήσιες Δαπάνες για τόκους}}$$

Ο δείκτης αυτός ισούται με τον λόγο των λειτουργικών κερδών προ τόκων και φόρων (EBIT) προς τις δαπάνες τόκων. Ο δείκτης κάλυψης δαπανών τόκων μας δείχνει τον βαθμό που καλύπτονται οι δαπάνες τόκων από τα λειτουργικά κέρδη. Όσο μεγαλύτερος είναι ο συγκεκριμένος δείκτης, τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια παρέχεται στους δανειστές.

• **Δείκτης κάλυψης συνολικών σταθερών δαπανών επιχείρησης (EBITA coverage ratio)**

$$EBITA \text{ coverage ratio} = \frac{EBIT + \text{Αποσβέσεις} + \text{Δαπάνες Χρονομισθώσεων}}{\text{Τόκοι} + \text{Δαπάνες Χρονομισθώσεων} + \text{Πληρωμές Χρέους}}$$

Ο δείκτης αυτός ισούται με τον λόγο του αθροίσματος των λειτουργικών κερδών προ δαπανών αποσβέσεων, χρονομισθώσεων, τόκων και φόρων προς το άθροισμα των δαπανών τόκων, χρονομισθώσεων και αποπληρωμής χρέους και τις πληρωμές χρέους. Ο εν λόγω δείκτης μας δείχνει κατά πόσο τα χρηματικά λειτουργικά διαθέσιμα μιας επιχείρησης είναι σε θέση να καλύψουν τις σταθερές δαπάνες μιας επιχείρησης.

• **Δείκτης Ξένων προς Ίδια κεφάλαια**

$$\frac{D}{E} = \frac{\text{Συνολικές υποχρεώσεις}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

Ο λόγος ξένων προς ίδια κεφάλαια(D/E) υπολογίζεται διαιρώντας τις συνολικές δανειακές υποχρεώσεις μιας εταιρείας με το μετοχικό της κεφάλαιο. Ο δείκτης χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της οικονομικής μόχλευσης μιας εταιρείας. Ο λόγος χρέους/ιδίων κεφαλαίων αναφέρεται επίσης ως λόγος χρηματοοικονομικού κινδύνου ή δανεισμού.

4.5 Δείκτες Κερδοφορίας/ Αποδοτικότητας

Οι δείκτες κερδοφορίας είναι μια κατηγορία χρηματοοικονομικών μετρήσεων που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της ικανότητας μιας επιχείρησης να είναι κερδοφόρα. Οι βασικοί δείκτες κερδοφορίας είναι οι εξής:

1. **Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους(Net Profit Margin on Sales)**
2. **Δείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους(Basic Earning Power-BEP)**
3. **Δείκτης Καθαρής Απόδοσης του Ενεργητικού(Return on Total Assets -ROA)**

4. Δείκτης Καθαρής Απόδοσης του Μετοχικού Κεφαλαίου(Return on Equity – ROE)

• Δείκτης Καθαρού περιθωρίου κέρδους

$$\text{Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Το καθαρό περιθώριο κέρδους ισούται με τον λόγο του καθαρού μετά τους φόρους εισοδήματος δια των συνολικών εσόδων (πωλήσεις) και αντιπροσωπεύει το κέρδος ανά ευρώ πωλήσεων. Όταν ο δείκτης αυξάνεται διαχρονικά μας φανερώνει την ικανότητα μιας επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη από τις πωλήσεις της. Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των αναλυτών για να προβλέψουν την πορεία μιας επιχείρησης στο μέλλον, όσον αφορά τα κέρδη της.

• Δείκτης μικτού περιθωρίου κέρδους

$$\text{ΠΜΚ} = \frac{\text{Μικτό κέρδος}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$$

Το περιθώριο μικτού κέρδους είναι ο λόγος των συνολικών εσόδων των πωλήσεων της εταιρείας μείον το κόστος πωληθέντων προϊόντων(COGS), προς τα συνολικά έσοδα από τις πωλήσεις. Το ακαθάριστο περιθώριο αντιπροσωπεύει το ποσοστό των συνολικών εσόδων από πωλήσεις που διατηρεί η εταιρεία μετά την αφαίρεση του άμεσου κόστους που συνδέεται με την παραγωγή των αγαθών και των υπηρεσιών που πωλεί. Το μικτό περιθώριο κέρδους είναι πολύ σημαντικός δείκτης για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της βιομηχανίας και του εμπορίου καθώς δείχνει την λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης. Όσο υψηλότερο είναι το ποσοστό μικτού περιθωρίου κέρδους, τόσο ευκολότερα μπορεί η επιχείρηση να εξυπηρετήσει τα άλλα κόστη και τις υποχρεώσεις της και συγχρόνως να είναι κερδοφόρα. Επίσης ένα

υψηλό περιθώριο μικτού κέρδους μας δείχνει, ότι μια επιχείρηση πραγματοποιεί φθηνές αγορές, τις οποίες τις πουλά σε υψηλές τιμές. Αντιθέτως, ένας χαμηλός δείκτης μας φανερώνει ,κακή πολιτική αγορών, κακή κοστολόγηση και μη αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων επενδύσεων.

• Δείκτης Απόδοσης Ενεργητικού

$$\text{Απόδοση ενεργητικού} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$$

Η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων (ROA) αποτελεί δείκτη που παρουσιάζει την κερδοφορία μια εταιρείας σε σχέση με το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού της. Η ROA δίνει σε έναν διαχειριστή, επενδυτή ή αναλυτή μια ιδέα για το πόσο αποτελεσματική είναι η διαχείριση της εταιρείας στη χρήση των περιουσιακών της στοιχείων για τη δημιουργία κερδών. Βασικά, η απόδοση ενεργητικού φανερώνει τα κέρδη που δημιουργούνται από το επενδυμένο κεφάλαιο (περιουσιακά στοιχεία). Η διαχρονική και διαστρωματική ανάλυση της ROA παρέχει στους αναλυτές σημαντικά στοιχεία και βοηθάει τους επενδυτές να αποφασίσουν αν θα συνεχίσουν να προσφέρουν κεφάλαια τους σε ίδιες επενδύσεις ή θα στραφούν σε άλλες.

• Απόδοση ιδίων κεφαλαίων

$$\text{Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη}}{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων}}$$

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) είναι ένα μέτρο χρηματοοικονομικής επίδοσης που υπολογίζεται με τη διαίρεση του καθαρού μετά τους φόρους εισοδήματος προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων. Επειδή το μετοχικό κεφάλαιο ισούται με τα περιουσιακά στοιχεία μιας εταιρείας μείον τις υποχρεώσεις της, το ROE θα μπορούσε να θεωρηθεί ως απόδοση των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης

4.6 Προφίλ επιχειρήσεων

Η ανάλυση αυτής της μελέτης θα γίνει βάσει των ισολογισμών και των οικονομικών καταστάσεων μέχρι και το 2017 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, έχουν δημοσιευμένους ισολογισμούς την περίοδο 2008-2017 και εμφανίζουν κέρδη αξίας άνω των €500000. Πιο συγκεκριμένα θα γίνουν αναλύσεις για τις επιχειρήσεις 'Μάρμαρα Παυλίδη ΑΕ', 'F.H.L. Η. Κυριακίδης μάρμαρα-γρανίτες Α.Β.Ε.Ε.', Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ και SG Marmor ΑΕ.

• **Μάρμαρα Παυλίδη ΑΕ.** Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1980 στη Δράμα από τον Ευκλείδη Παυλίδη. Εμπορεύεται λευκά και δολομιτικά μάρμαρα, όπως και προϊόντα γρανίτη και είναι η πρωτοπόρος επιχείρηση στη χώρα σε πωλήσεις ορυκτών μη μεταλλικών προϊόντων. Τα προϊόντα της επιχείρησης απαντώνται σε σημαντικά κτίρια όπως το μουσείο CM στη Ν. Κορέα και στους Reflection towers στη Σιγκαπούρη.

• **FHL Κυριακίδης:** Η FHL Κυριακίδης δραστηριοποιείται στο χώρο του μαρμάρου από το 1991 και πλέον αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα του λευκού μαρμάρου Sivec, ενώ επιτυγχάνει αξιοσημείωτες πωλήσεις λευκού μαρμάρου τύπου Thassos White, Πρίνος, Βώλακας, Bianco Venus, Bianco M & Bianco Venatino. Τα πιο σημαντικά έργα που κατασκευάστηκαν με μάρμαρα της επιχείρησης είναι το Εθνικό Κοινοβούλιο και Συνεδριακό Κέντρο στην Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν και οι προσκυνηματικοί τόποι στη Μέκκα και τη Μεδίνα της Σαουδικής Αραβίας.

• **Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ.** Η επιχείρηση ξεκίνησε τις δραστηριότητές της με την επωνυμία Δωρικά Μάρμαρα ΑΒΕΕ το 1987. Το 1997 λήφθηκε η απόφαση η επιχείρηση να μεταφέρει τις δραστηριότητές της στην περιοχή της Δράμας και για το λόγο αυτό

δημιουργήθηκε η λατομική επιχείρηση Μπύρος-Πάππος & ΣΙΑ ΟΕ. Το 2016 η επιχείρηση λαμβάνει τη σημερινή της ονομασία. Η επιχείρηση διατηρεί λατομεία στους Πύργους Δράμας όπου και διατηρεί το μεγαλύτερο λατομείο λευκού μαρμάρου στην Ευρώπη.

• **Η SG Marmor AE** δημιουργήθηκε το 1985 με την ονομασία Marmor SGA, ενώ το 1990 απέκτησε τις δικές της εγκαταστάσεις. Τα γραφεία της μπορεί να βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη αλλά διαθέτει γραμμές παραγωγής σε Βέροια και Δράμα. Η ναυαρχίδα των λατομείων της επιχείρησης είναι το λατομείο Πύργων, σε συνεκμετάλλευση με τα μάρμαρα Μπύρος, το λατομείο στο Βώλακα της Δράμας, στο Γρανίτη, στη Βέροια και στο Βέρμιο. Τα σημαντικότερα έργα στο εξωτερικό που έχουν κατασκευαστεί με μάρμαρα της SG Marmor είναι το Surf Club στο Μαϊάμι της Φλόριδα, το συγκρότημα 'THE ADDRESS RESIDENCES, SKY VIEW' στο Ντουμπάι, το οικοδομικό συγκρότημα 'Blue Waters' στο Ντουμπάι, το ξενοδοχείο 4 Seasons στο Μπαχρέιν, το ξενοδοχείο "The Jade Signature" στο Μαϊάμι κ.α.

Κεφάλαιο 5

Ανάλυση

Αποτελεσμάτων

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό πραγματοποιείται η ανάλυση αριθμοδεικτών για τις επιχειρήσεις, Παυλίδης ΑΕ Μάρμαρα-Γρανίτες, FHL Κυριακίδης Group, SG Marmor ΑΕ και Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ. Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις έχουν επιλεγεί διότι διαθέτουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις έως και το 2017 και είχαν το υψηλότερο ενεργητικό στον κλάδο των μαρμάρων στην περιφέρεια ΑΜΘ. Αρχικά διερευνώνται οι μέσες μεταβολές σε πωλήσεις, κέρδη, υποχρεώσεις, ίδια κεφάλαια, ταμειακά διαθέσιμα και ενεργητικό. Στη συνέχεια γίνεται μελέτη αριθμοδεικτών.

5.2 Παυλίδης ΑΕ Μάρμαρα - Γρανίτες

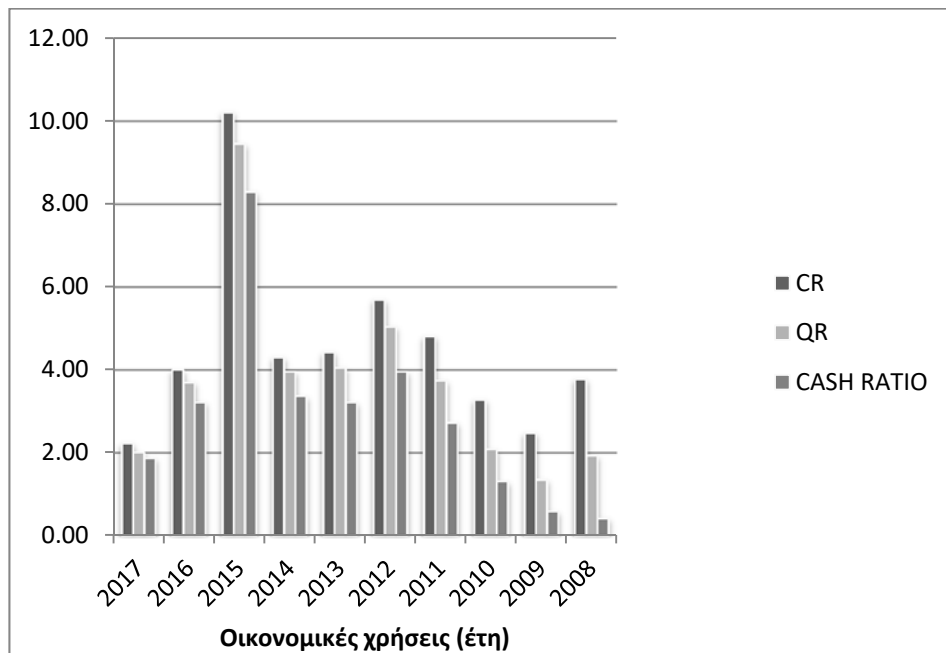
Τα μάρμαρα Παυλίδης ΑΕ, τα τελευταία 10 χρόνια (2008-2017) εμφανίζουν μέση ετήσια αύξηση πωλήσεων 10,91%, ενώ σε σχέση με το 2008 η επιχείρηση έχει αυξήσει τις πωλήσεις της κατά 134,71%. Η αύξηση των πωλήσεων δικαιολογείται από την στροφή της επιχείρησης στις εξαγωγές και στην εύρεση αγορών που εκτιμούν το ελληνικό μάρμαρο. Η καθαρή κερδοφορία, από την άλλη πλευρά, έχει σημειώσει μέση ετήσια αύξηση 21,72% (από 2,08% το 2008 σε 35,11% το 2017), ενώ η συνολική αύξηση μέσα σε αυτήν την δεκαετία είναι της τάξης του 365%. Όσον αφορά το κεφάλαιο κίνησης, αυτό εμφάνισε μια ετήσια μέση αύξηση της τάξης του 10,14%, ενώ η συνολική αύξηση ανήλθε στο 108,48%. Γενικά, η

επιχείρηση εμφανίζει μια μέση ετήσια αύξηση του ενεργητικού ίση με 17,45% ενώ η συνολική αύξηση του ενεργητικού είναι ίση με 253,83%. Η αύξηση του ενεργητικού φανερώνει την προσπάθεια που έγινε από την επιχείρηση, είτε να ανανεώσει τον εξοπλισμό της, είτε να επενδύσει σε νέες τεχνολογίες για την πιο φιλική εξόρυξη μαρμάρου, είτε να αποκαταστήσει τις βλάβες που έχει προκαλέσει στην περιοχή με την λατομική της δραστηριότητα. Τέλος, οι υποχρεώσεις της επιχείρησης έχουν σημειώσει μέση αύξηση 40,1%, ενώ η συνολική αύξηση ήταν της τάξης του 430%. Αντίστοιχα, παρουσίασε μέση αύξηση της τάξης του 14,5% στα ίδια κεφάλαιά της, ενώ σε σχέση με το 2008 αυξήθηκαν κατά 221%.

Συνεχίζοντας με την χρηματοοικονομική ανάλυση για την επιχείρηση Παυλίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ΑΕ, αρχικά θα εξεταστεί η ρευστότητα της επιχείρησης με την χρήση των δεικτών ρευστότητας. Στην συνέχεια θα μελετηθούν οι δείκτες κερδοφορίας, διάρθρωσης χρέους και τέλος οι δείκτες δραστηριότητας. Η μελέτη αυτή θα γίνει με την βοήθεια γραφημάτων, τα οποία προκύπτουν από τα αποτελέσματα με βάση τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης (Παράρτημα 1).

Παρατηρώντας το Γράφημα 1 φαίνεται ότι σε σχέση με το 2008 έχει βελτιώσει αρκετά τους δείκτες άμεσης ρευστότητας(QR) και ταμειακών διαθεσίμων(Cash Ratio) ενώ εμφανίζει μειωμένο δείκτη έμμεσης ρευστότητας(CR). Ας εξετάσουμε τον κάθε δείκτη επιμέρους μέσα στην δεκαετία. Ο δείκτης CR παρουσιάζει διαχρονικά αυξομειώσεις. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στις αυξομειώσεις των αποθεμάτων και των απαιτήσεων. Η χαμηλότερη τιμή του CR συναντάται το 2017, όπου υπάρχει αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της τάξεως του 36,78% σε σχέση με το 2016 με ταυτόχρονη μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού της τάξεως του 23,96% σε σχέση με το 2016. Η μεγαλύτερη τιμή του CR συναντάται το 2015, όπου οφείλεται στην κατακόρυφη μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 55,76%. Ο δείκτης QR από την

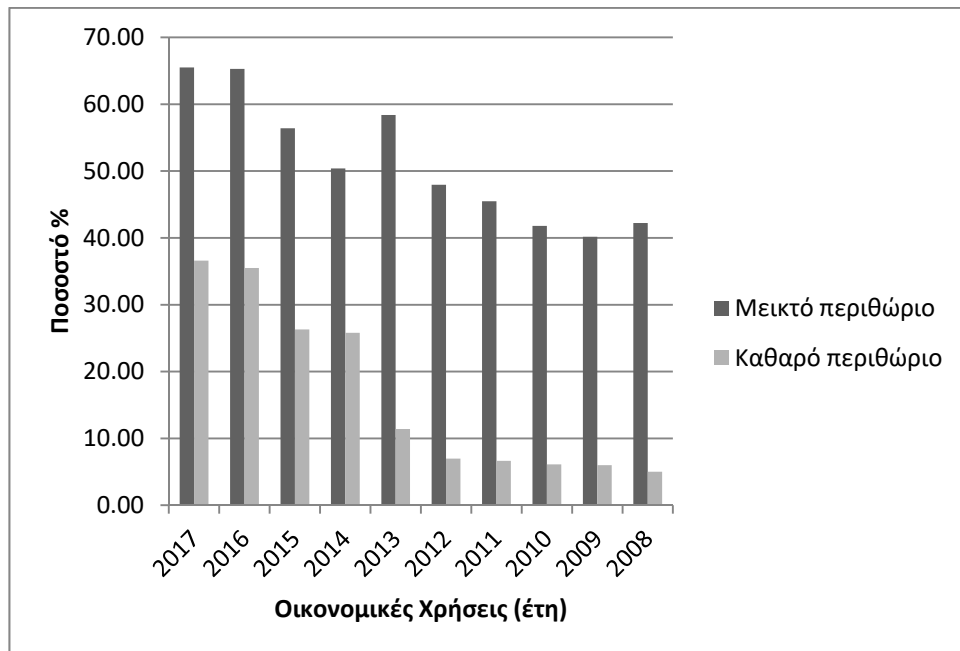
άλλη πλευρά εμφανίζει διαχρονικά αύξηση, με εξαίρεση το 2009, την διετία 2013-2014 και το 2017. Η μικρότερη τιμή του QR εμφανίζεται το 2009 κυρίως λόγω αύξησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της τάξης ου 56,21%. Η μεγαλύτερη τιμή του δείκτη συναντάται το 2015 λόγω κατακόρυφης μείωσης των βραχυπρόθεσμων οφειλών. Τέλος, ο Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Cash Ratio) κινείται ανοδικά διαχρονικά, με εξαίρεση την διετία 2016-2017, όπου παρατηρείται αύξηση των βραχυπρόθεσμων οφειλών της τάξεως του 253,83% και 36,78% αντίστοιχα. Σε γενικές γραμμές, καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου 2008-2017 η εταιρεία είναι σε θέση να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ακόμα και μόνο με τα ταμειακά της διαθέσιμα. Το γεγονός αυτό την καθιστά φερέγγυα απέναντι στους πιστωτές της.

Γράφημα 1 Δείκτες ρευστότητας Παυλίδης Μάρμαρα - Γρανίτες ΑΕ

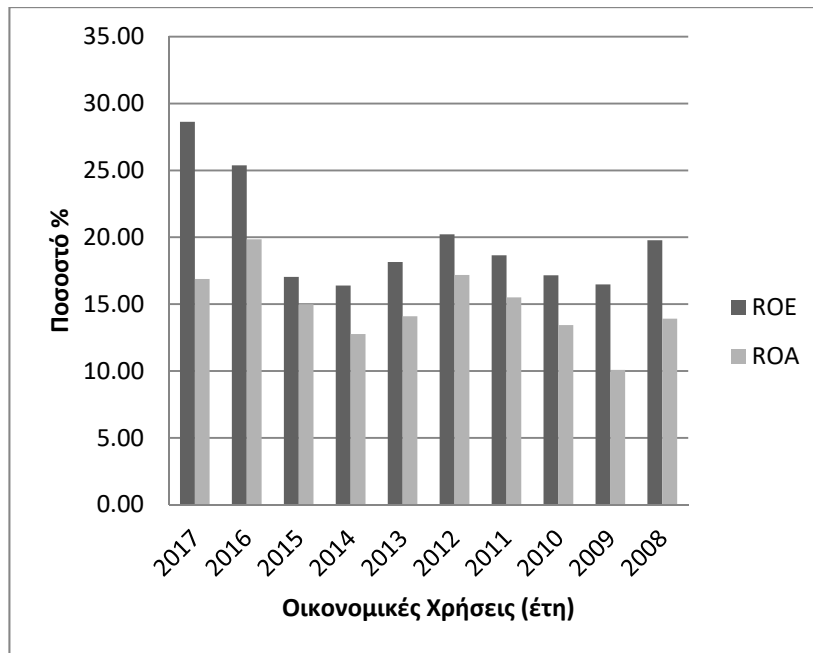
Συνεχίζουμε με τους δείκτες κερδοφορίας/αποδοτικότητας. Όπως μπορεί να φανεί από το Γράφημα 2, τόσο το καθαρό όσο και το μικτό περιθώριο κέρδους της επιχείρησης εμφανίζουν αύξηση καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης. Αυτό σημαίνει πως η επιχείρηση, είτε πέτυχε καλύτερες τιμές σε σχέση με το παρελθόν, είτε κατάφερε να μειώσει τα λειτουργικά και διοικητικά της κόστη. Το ποσοστό

μικτού περιθωρίου κέρδους φανερώνει επίσης, την δυνατότητα της επιχείρησης να αντιμετωπίσει μια τυχόν αύξηση στο κόστος παραγωγής. Επίσης, η συνεχής αύξηση του καθαρού περιθωρίου κέρδους δίνει ευοίωνα μηνύματα για τις προβλέψεις που αφορούν την επιχείρηση Παυλίδης ΑΕ.

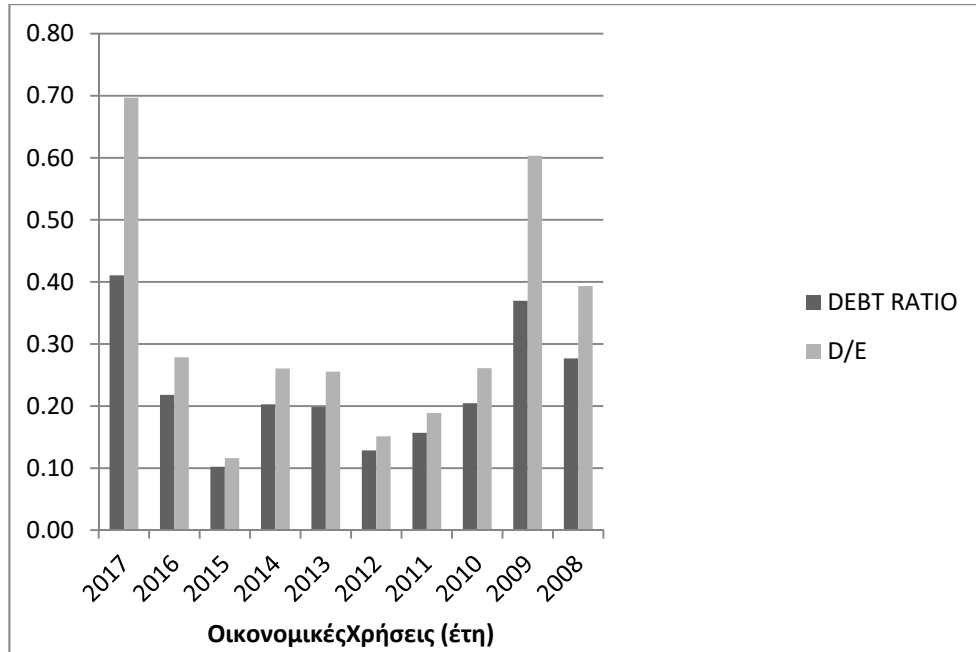
Γράφημα 2 Περιθώρια Κέρδους Παυλίδης Μάρμαρα – Γρανίτες ΑΕ

Στο Γράφημα 3 εμφανίζονται οι αποδόσεις ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης. Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, η επιχείρηση εμφάνισε ικανότητα να επιτυγχάνει υψηλές αποδόσεις ιδίων κεφαλαίων τα έτη 2016 και 2017. Επίσης, η επιχείρηση έχει καταφέρει να αυξήσει την απόδοση των συνολικών περιουσιακών της στοιχείων διαχρονικά και μάλιστα το 2016 παρατηρείται να είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή του 2009. Γενικά σε όλη την διάρκεια της περιόδου μελέτης παρατηρείται αύξηση στην απόδοση των ιδίων κεφαλαίων αλλά και της απόδοσης ενεργητικού. Αυτό δείχνει ότι η επιχείρηση ασκεί ικανοποιητική διοίκηση και χρησιμοποιεί εύστοχα τα κεφάλαια της και το ενεργητικό της. Το γεγονός αυτό κάνει την επιχείρηση ελκυστική σε επενδυτές.

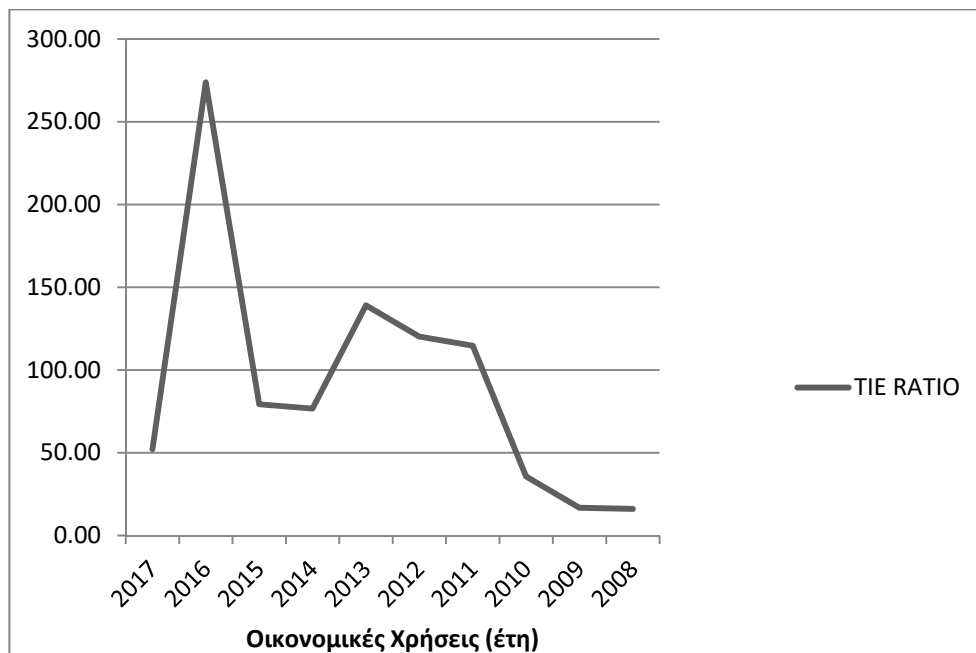

Γράφημα 3 Δείκτες ROE-ROA Παυλίδης Μάρμαρα – Γρανίτες ΑΕ

Στο Γράφημα 4 παρατίθεται η διάρθρωση χρέους της επιχείρησης. Παρατηρείται πως η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της πενταετίας από το 2010 έως το 2015 μείωσε κατά πολύ την δανειακή της επιβάρυνση. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο μηδενικό σχεδόν μακροπρόθεσμο χρέος της επιχείρησης στο διάστημα αυτό. Αν δούμε παράλληλα και τον δείκτη D/E καταλαβαίνουμε, ότι η επιχείρηση έκανε στροφή στα ίδια κεφάλαια της για την χρηματοδότηση της. Μην ξεχνάμε ότι, η κατάσταση των τραπεζών ήταν τέτοια που απέτρεπε την διοίκηση της επιχείρησης να ζητήσει καινούριο δανεισμό. Η επιχείρηση μπόρεσε να αυξήσει τις δανειακές υποχρεώσεις της μόλις τα 2 τελευταία έτη. Αυτό αντικατοπτρίζεται και στα αποτελέσματα των δεικτών DEBT RATIO και D/E την διετία 2016-2017. Στην συνέχεια στο Γράφημα 5 παρουσιάζεται διαχρονικά η ικανότητα της επιχείρησης να καλύπτει τις δαπάνες τόκων. Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει διαχρονικά κανένα πρόβλημα στην κάλυψη αυτών των δαπανών. Παρατηρείται μία συνεχώς αυξανόμενη τάση της ικανότητας αυτής με μόνη εξαίρεση το 2014 και το 2017.

Γράφημα 4 Δείκτες Διάρθρωσης Χρέους Παυλίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ΑΕ

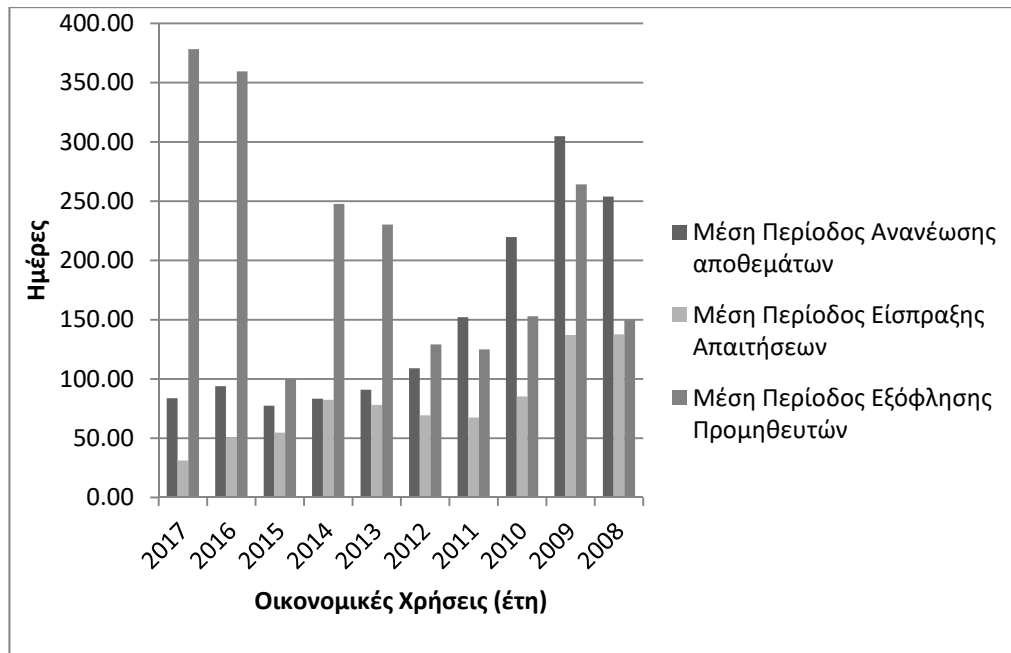
Γράφημα 5 Δείκτης Κάλυψης Δαπανών Τόκων Παυλίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ΑΕ

Τέλος, θα εξετάσουμε τους δείκτες δραστηριότητας. Από το Γράφημα 6 μπορεί να βγει το συμπέρασμα, πως η επιχείρηση εμφάνισε βελτίωση στην ικανότητα είσπραξης των απαιτήσεων της αφού από τις 85,26 ημέρες του 2010 το 2017 μειώθηκαν σε 31,25. Από την άλλη

πλευρά, αυτό δεν την καθιστά πολύ ελκυστική όσον αφορά την πιστωτική της πολιτική. Η σφιχτή πιστωτική πολιτική της επιχείρησης οφείλεται στο γεγονός ότι, κατά κύριο λόγο είναι εξαγωγική επιχείρηση και δικαιολογείται, για λόγους εξασφάλισης. Οι εξαγωγικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον κλάδο, συνηθίζουν να εισπράττουν ένα μεγάλο ποσοστό προκαταβολής της παραγγελίας τους πριν αποστείλουν το εξαγόμενο προϊόν.

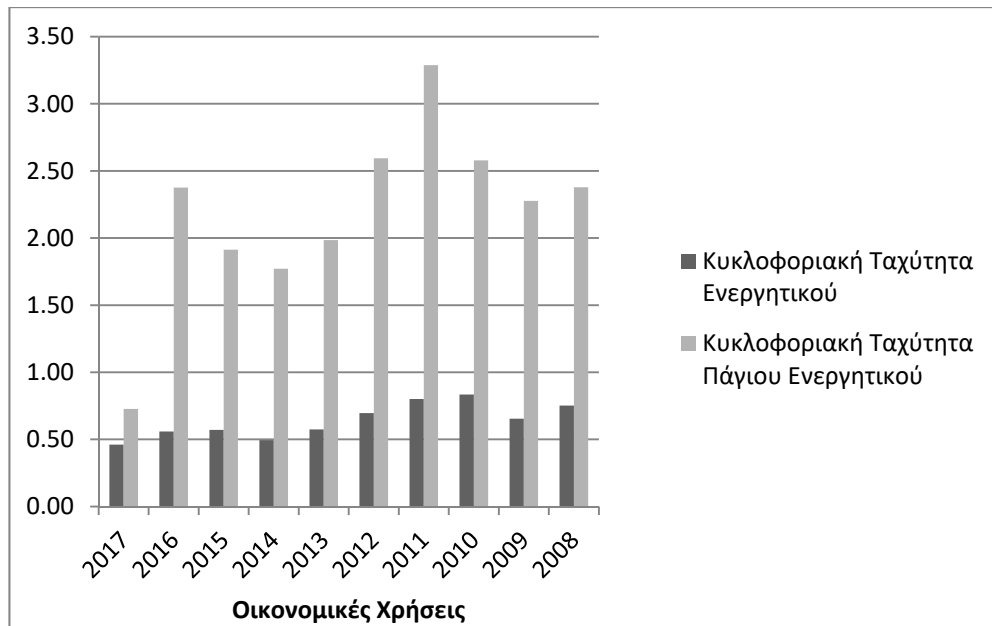
Στο Γράφημα 6 παρατηρείται επίσης πως η επιχείρηση έχει αυξήσει το χρόνο αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της από 149,71 ημέρες το 2008 σε 378,24 το 2017. Καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης εμφάνισε σχετικά ανοδική τάση. Είναι αξιοσημείωτη η μείωση του συγκεκριμένου δείκτη την τριετία 2010-2012 και το 2015 όποτε και ο χρόνος αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων είχε πέσει κάτω από το μισό έτος. Το γεγονός αυτό έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την πορεία της είσπραξης απαιτήσεων. Ίσως η επιχείρηση έχει πετύχει καλύτερες συμφωνίες με τους προμηθευτές της σε σχέση με το πλάνο αποπληρωμής, από ότι έχουν πετύχει οι πελάτες της με την ίδια.

Τέλος, στο Γράφημα 6 παρουσιάζεται η πορεία του ρυθμού ανανέωσης αποθεμάτων της επιχείρησης. Η μέση περίοδος ανανέωσης αποθεμάτων μειώνεται διαχρονικά. Από 253,97 ημέρες που παρέμεναν τα αποθέματα στις αποθήκες το 2008 στις 83,7 ημέρες το 2017. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι, τα αποθέματα δεν απαξιώνονται, γίνεται όλο και καλύτερη η πολιτική διαχείρισης αποθεμάτων χωρίς να δεσμεύονται υπέρογκα ποσά.

Γράφημα 6 Μέσοι Περίοδοι Παυλίδης Μάρμαρα - Γρανίτες ΑΕ

Στην συνέχεια παρατηρώντας το Γράφημα 7, βλέπουμε ότι διαχρονικά έχει επέλθει μείωση του δείκτη Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού. Το 2008 ο δείκτης ήταν 0,75 ενώ το 2017 μειώθηκε στο 0,46. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μη ανάλογη αύξηση των πωλήσεων σε σχέση με την αύξηση του Ενεργητικού. Η μέση αύξηση του Ενεργητικού την περίοδο 2008-2017 ήταν 17,45% ενώ των πωλήσεων 10,91%. Τέλος, παρουσιάζεται ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πάγιου Ενεργητικού. Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει διαχρονικά αυξομειώσεις. Το 2017 σε σχέση με το 2008 εμφανίζεται μία κατακόρυφη μείωση του δείκτη. Η μείωση αυτή οφείλεται στην μεγάλη αύξηση του Πάγιου Ενεργητικού το 2017.

Γράφημα 7 Κυκλοφοριακές Ταχύτητες Ενεργητικού και Παγίου Ενεργητικού Παυλίδης Μάρμαρα – Γρανίτες ΑΕ

Συνοψίζοντας, η επιχείρηση «Παυλίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ΑΕ» εκπέμπει ευοίωνα μηνύματα προς το οικονομικό της περιβάλλον. Δεν φαίνεται διαχρονικά να αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και διαχείρισης χρέους. Επίσης οι δείκτες κερδοφορίας/αποδοτικότητας κινούνται με αυξητικές τάσεις διαχρονικά. Τέλος, σε γενικές γραμμές σύμφωνα με τους δείκτες δραστηριότητας, η επιχείρηση φαίνεται να βελτιώνει την λειτουργία της.

5.3 FHL Κυριακίδης Α.Β.Ε.Ε.

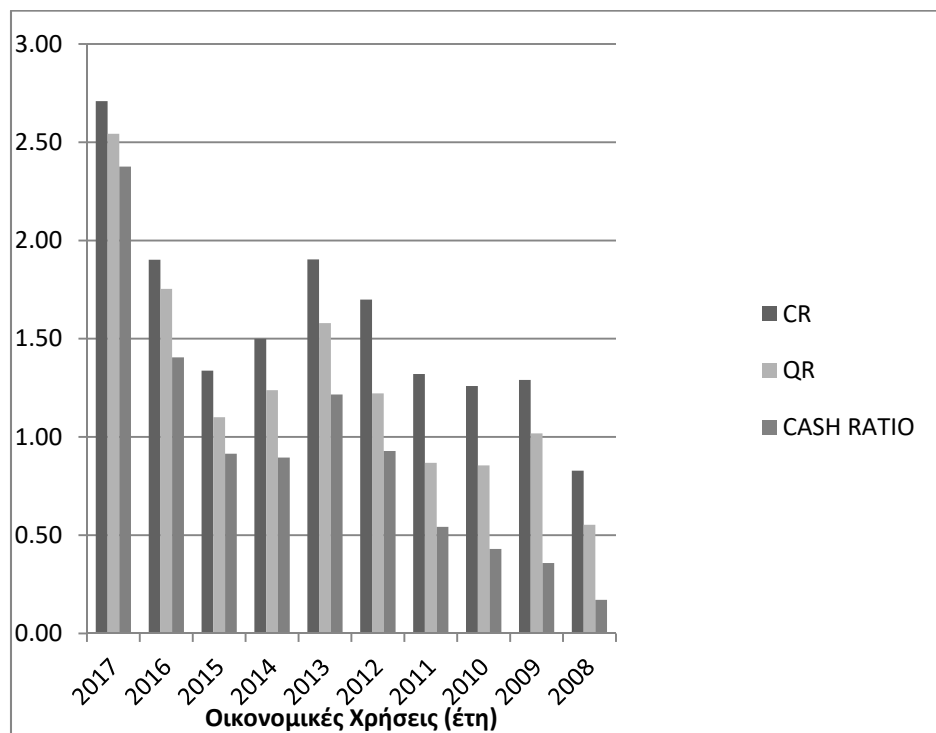
Τα μάρμαρα FHL Κυριακίδη, τα τελευταία 10 χρόνια(2008-2017), εμφανίζουν μέση αύξηση πωλήσεων 18,88% και μια συνολική αύξηση της τάξης του 210,76%. Η αύξηση των πωλήσεων, όπως και στην περίπτωση των μαρμάρων Παυλίδη, δικαιολογείται από την στροφή της επιχείρησης στις εξαγωγές. Η καθαρή κερδοφορία, έχει σημειώσει μέση αύξηση 127,86% ενώ τα κέρδη της επιχείρησης σε σχέση με το 2008 είναι αυξημένα 336 φορές. Παράλληλα, εμφανίζει μια μέση ετήσια αύξηση του ενεργητικού της ίση με 7,71% και η συνολική αύξηση της αξίας του ενεργητικού ανέρχεται στο 77,95%. Οι υποχρεώσεις της επιχείρησης έχουν σημειώσει μέση ετήσια

αύξηση ίση με 10,49%, ενώ σε σχέση με το 2008 εμφανίζουν μείωση κατά 5,32%. Αντίστοιχα, παρουσίασε αύξηση της τάξης του 12,54% στα ίδια κεφάλαιά της, ενώ σε σχέση με το 2008, εμφανίζουν αύξηση σχεδόν 160%. Επίσης, το κεφάλαιο κίνησης εμφανίζει μέση ετήσια αύξηση 16,21%, ενώ σε σχέση με το 2008 είναι αυξημένο κατά 92,77%.

Συνεχίζοντας με την χρηματοοικονομική ανάλυση για την επιχείρηση FHL Κυριακίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ABEE, αρχικά θα εξεταστεί η ρευστότητα της επιχείρησης με την χρήση των δεικτών ρευστότητας. Στην συνέχεια θα μελετηθούν οι δείκτες κερδοφορίας-αποδοτικότητας, διάρθρωσης χρέους και τέλος οι δείκτες δραστηριότητας. Η μελέτη αυτή θα γίνει με την βοήθεια γραφημάτων, τα οποία προκύπτουν από τα αποτελέσματα με βάση τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης (Παράρτημα 1).

Παρατηρώντας το Γράφημα 8 φαίνεται ότι σε σχέση με το 2008 έχει βελτιώσει αρκετά και τους 3 δείκτες ρευστότητας. Ο δείκτης έμμεσης ρευστότητας(CR) από 0,83 το 2008 έφτασε στο 2,71 το 2017. Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας(QR) από 0,55 το 2008 σκαρφάλωσε στο 2,54 το 2017. Τέλος, ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων(Cash Ratio) από 0,17 το 2008 έφτασε στο 2,38 το 2017. Ας εξετάσουμε τον κάθε δείκτη επιμέρους. Ο δείκτης CR παρουσιάζει μία διαχρονική αύξηση, με εξαίρεση το 2010 και την διετία 2014-2015. Το αποτέλεσμα αυτό για το 2014 απορρέει από την δυσανάλογη αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης της τάξεως του 34,68%, έναντι της αύξησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού της τάξεως του 6,12% σε σχέση με το 2013. Ενώ για το 2015 οφείλεται στην μεγαλύτερη μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού κατά 20,90%, έναντι μείωσης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της κατά 11,3% σε σχέση με το 2014. Ο δείκτης QR παρουσιάζει διαχρονικά διακυμάνσεις όπως και ο δείκτης CR. Συγκεκριμένα εμφανίζει και αυτός μείωση το 2010 και την διετία 2014-2015. Το

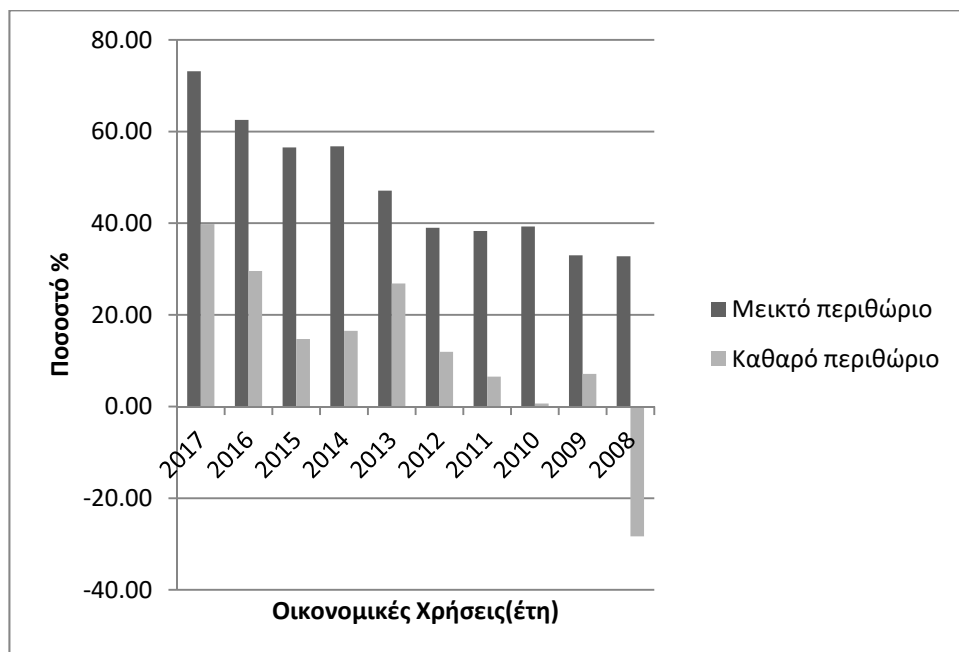
γεγονός αυτό οφείλεται, όπως και στην περίπτωση του CR, από τις δυσανάλογες μεταβολές των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε σχέση με τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Τέλος, ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων (Cash Ratio) παρουσιάζει αύξουσα πορεία έως και το 2013. Στην συνέχεια φαίνεται και αυτός να επηρεάζεται από την αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης το 2014, ενώ συνεχίζει την ανοδική του πορεία από το 2015 έως το 2017. Από τους δείκτες ρευστότητας της επιχείρησης είναι ξεκάθαρο πως η επιχείρηση έχει καταφέρει να αυξήσει την δυνατότητα της να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της μέσω του συνολικού κυκλοφορούντος ενεργητικού, ενώ υπάρχει σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών της επιχείρησης, και της δυνατότητας κάλυψης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μέσω των ταμειακών διαθεσίμων. Όπως είναι φανερό, καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας η εταιρεία είναι σε θέση να καλύψει άνετα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, χωρίς να κινδυνεύει από πιστωτικό κίνδυνο.

Γράφημα 8 Δείκτες Ρευστότητας FHL Κυριακίδης ABEE

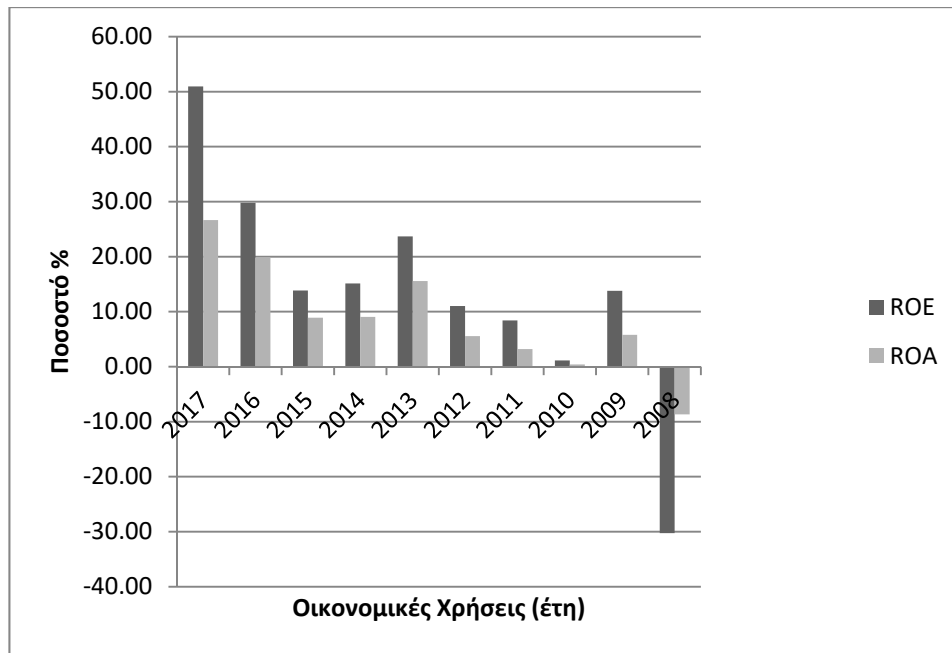
Όπως μπορεί να φανεί από το Γράφημα 9, παρά τις ζημίες που εμφάνισε η επιχείρηση το 2008, κατάφερε στην συνέχεια να

εμφανίσει ανάπτυξη τόσο του καθαρού όσο και του μικτού περιθωρίου κέρδους, καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως η επιχείρηση κατάφερε να αυξήσει τον λόγο των κερδών της σε σχέση με τις πωλήσεις. Με άλλα λόγια η επιχείρηση είτε πέτυχε καλύτερες τιμές σε σχέση με το παρελθόν είτε κατάφερε να μειώσει τα λειτουργικά και διοικητικά της κόστη. Και στην περίπτωση των μαρμάρων Κυριακίδη, είναι φανερό από τα αποτελέσματα των δεικτών αποδοτικότητας ότι, οι προβλέψεις για το μέλλον είναι αρκετά καλές. Η επιχείρηση δείχνει να μπορεί να ανταπεξέλθει στην αύξηση του κόστους παραγωγής και να συνεχίσει να ακολουθεί αυτήν την ανοδική πορεία κερδοφορίας.

Γράφημα 9 Δείκτες Περιθωρίων Κέρδους FHL Κυριακίδη ΑΒΕΕ

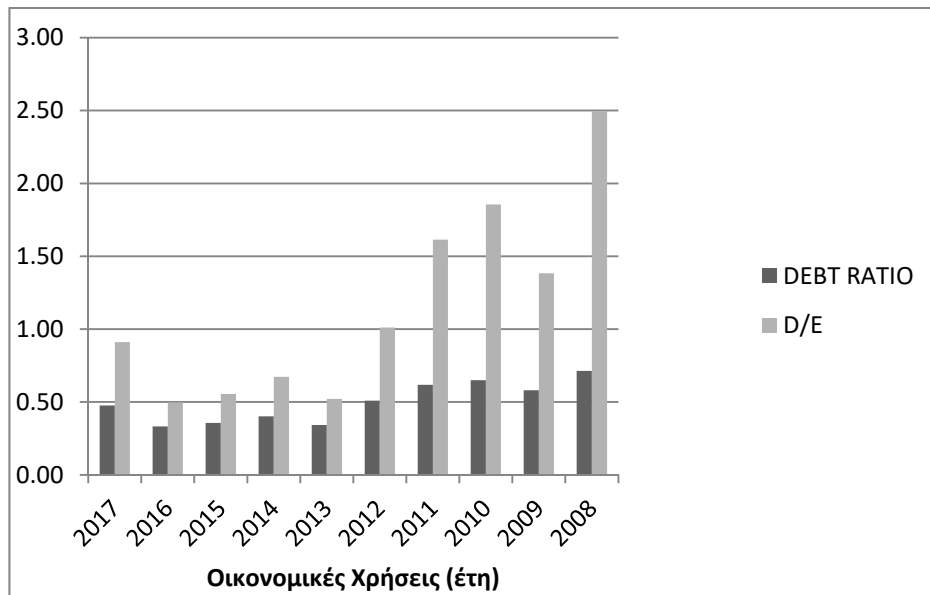
Στο Γράφημα 10 εμφανίζονται οι αποδόσεις ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης. Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, η επιχείρηση εμφάνισε ικανότητα να μετατρέπει τα ίδια κεφάλαια της σε πωλήσεις από το 2012 και μετά. Αντίστοιχα, η επιχείρηση έχει καταφέρει από το 2009 και μετά να δημιουργήσει θετικά αποτελέσματα μέσω των ιδίων της κεφαλαίων και του ενεργητικού της. Ιδιαίτερα τις χρονιές 2016 και 2017 οι αποδόσεις ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού υπερδιπλασιάστηκαν σε σχέση με αυτές του 2015.

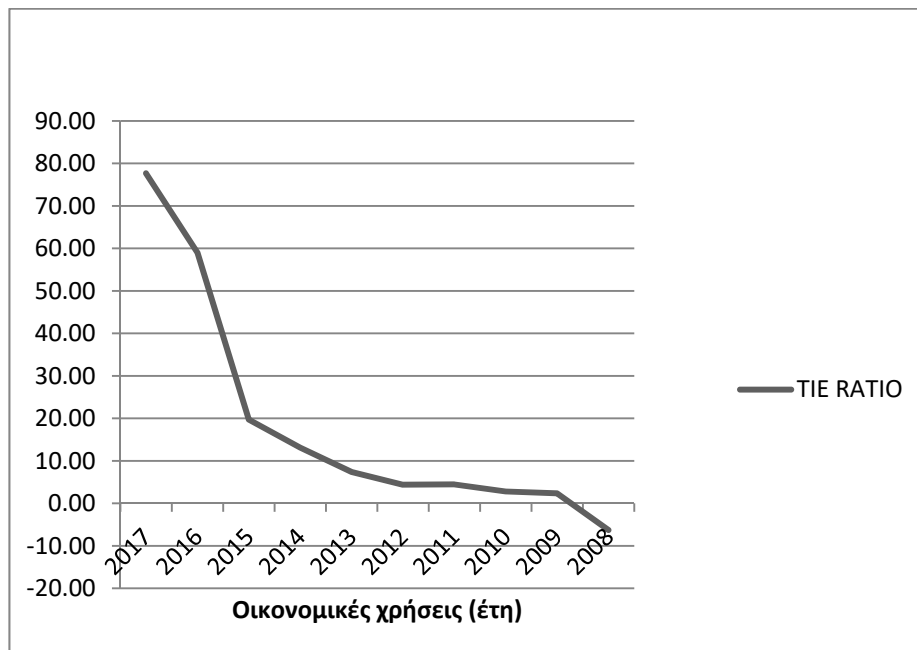
Γράφημα 10 Δείκτες αποδοτικότητας FHL Κυριακίδης ABEE

Στο Γράφημα 11 παρατίθεται η διάρθρωση χρέους της επιχείρησης. Η επιχείρηση το 2017 μείωσε την δανειακή της επιβάρυνση σε 0,48 από 0,83 που ήταν το 2008, δηλαδή πραγματοποίησε μείωση της τάξεως του 33%. Κατά τη διάρκεια της τριετίας 2010-2013 παρατηρείται πως η επιχείρηση μείωσε την δανειακή της επιβάρυνση σχεδόν κατά 50%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μεγαλύτερη μείωση των συνολικών υποχρεώσεων, έναντι της μείωσης του ενεργητικού την περίοδο αυτή. Από το Γράφημα 11 φαίνεται επίσης η στροφή της επιχείρησης στην χρησιμοποίηση περισσότερων ιδίων κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της ύφεσης και συγκεκριμένα μετά από το 2012. Οι ιθύνοντες της επιχείρησης θεώρησαν λογικό να βασίσουν την κεφαλαιακή δομή της σε ίδια κεφάλαια για να μειώσουν την έκθεση σε τραπεζικούς κινδύνους που θα μπορούσαν να είχαν προκύψει λόγω της έλλειψης ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το γεγονός αυτό πιστοποιείται από τον δείκτη D/E. Ο δείκτης D/E παρουσιάζει ραγδαία μείωση από το 2008 στο 2017 της τάξεως του 63%. Στην συνέχεια στο Γράφημα 12 παρουσιάζεται διαχρονικά η ικανότητα της επιχείρησης να καλύπτει τις δαπάνες τόκων. Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει διαχρονικά κανένα πρόβλημα στην κάλυψη αυτών των δαπανών. Παρατηρείται

μία συνεχώς αυξανόμενη τάση της ικανότητας αυτής καθ' όλη την διάρκεια της δεκαετίας.

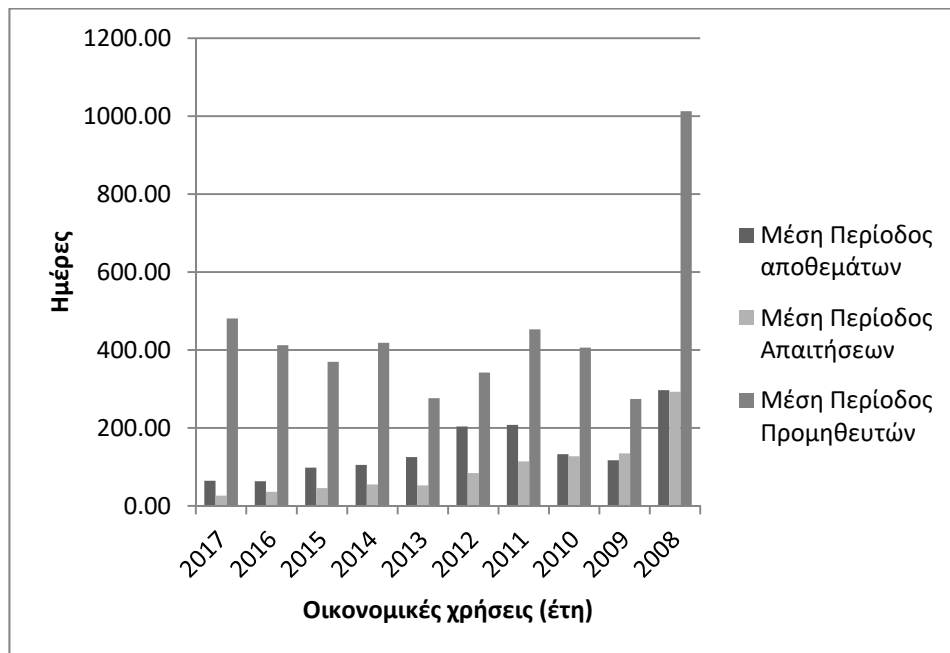
Γράφημα 11 Δείκτες διάρθρωσης χρέους FHL Κυριακίδη ABEE

Γράφημα 12 Δείκτης κάλυψης δαπανών τόκων FHL Κυριακίδη ABEE

Από Γράφημα 13, γίνεται αντιληπτό πως η επιχείρηση βελτίωσε κατά πολύ την είσπραξη των απαιτήσεων της. Το 2008 η Μέση Περίοδος είσπραξης απαιτήσεων ήταν 292,97 ημέρες ενώ το 2017 κατέβηκε στις 26,42 ημέρες. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την μεγαλύτερη ελαστικότητα της επιχείρησης στην χρηματοδότηση των

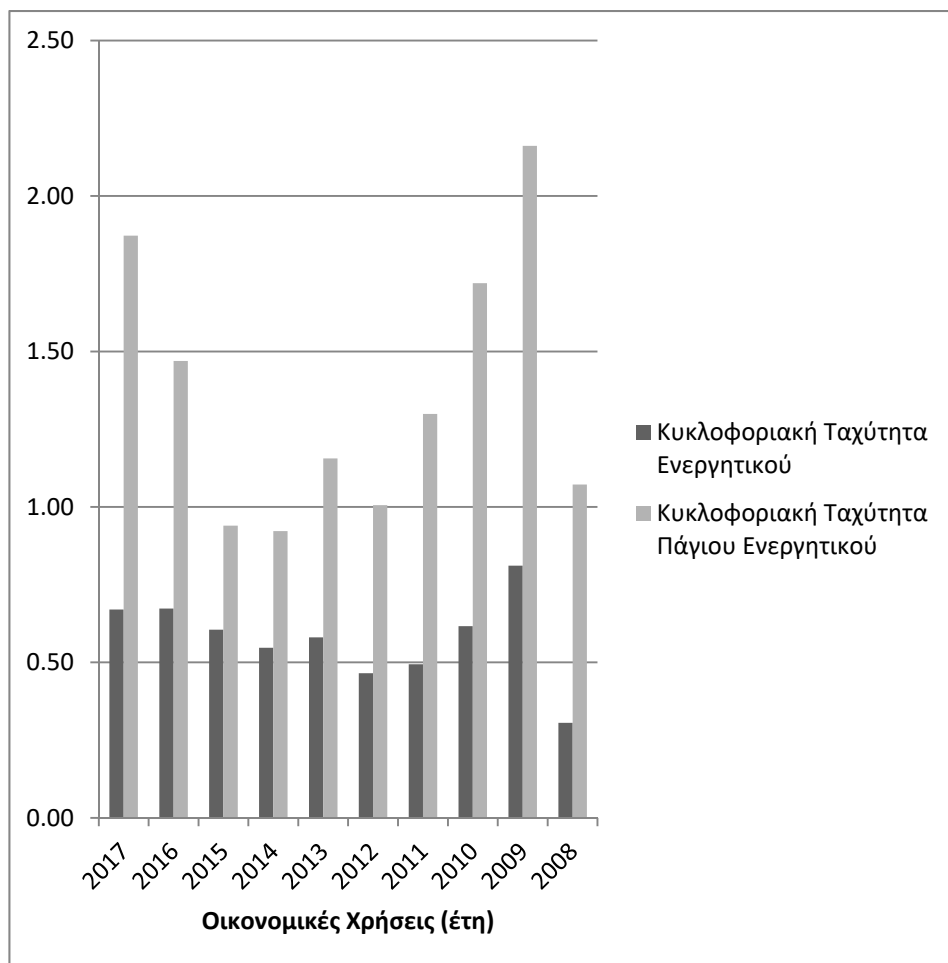
εργασιών της επόμενης χρονιάς και την μείωση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οφειλών της. Από το Γράφημα 13 γίνεται επίσης αντιληπτό πως η επιχείρηση έχει καταφέρει να μειώσει κατά πολύ τον χρόνο αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της. Συγκεκριμένα, το 2008 η Μέση Περίοδος εξόφλησης Προμηθευτών ήταν 1012,74 ημέρες, ενώ το 2017 μειώθηκαν στις 480,83 ημέρες. Τέλος, στο γράφημα 13 εμφανίζεται η μέση περίοδος ανανέωσης των αποθεμάτων. Η μέση περίοδος ανανέωσης αποθεμάτων μειώνεται το 2017 σε 63,68 ημέρες, από 297,02 που ήταν το 2008. Σε γενικές γραμμές, διαχρονικά παρουσιάζει μείωση, εκτός την διετία 2010-2011.

Γράφημα 13 Μέσοι Περίοδοι FHL Κυριακίδη ΑΒΕΕ

Στη συνέχεια, παρατηρώντας το Γράφημα 14, βλέπουμε ότι ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού αυξήθηκε κατά 119,18% από το 2008. Το 2008 ο δείκτης αυτός ήταν 0,31 ενώ το 2017 0,67. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μεγαλύτερη αύξηση των πωλήσεων σε σχέση με την αύξηση του Ενεργητικού της επιχείρησης. Η μέση αύξηση του Ενεργητικού την περίοδο 2008-2017 ήταν 7,73% ενώ των πωλήσεων 18,88%. Αυτό σημαίνει ότι, η επιχείρηση χρησιμοποίησε αποτελεσματικότερα το ενεργητικό της σε σχέση με

το παρελθόν. Τέλος, παρουσιάζεται ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πάγιου Ενεργητικού. Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει διαχρονικά αυξομειώσεις. Παρά τις αυξομειώσεις όμως, ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας Παγίου Ενεργητικού το 2017 σε σχέση με το 2008 εμφανίζεται αύξηση του δείκτη της τάξεως του 74,63%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μεγαλύτερη αύξηση των πωλήσεων σε σχέση με την αύξηση του Παγίου Ενεργητικού της επιχείρησης. Η μέση αύξηση του Παγίου Ενεργητικού ήταν 7,71% , ενώ των πωλήσεων 18,88%.

Γράφημα 14 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού και Πάγιου Ενεργητικού ΗΛ Κυριακίδης ΑΒΕΕ

Συνοψίζοντας, η επιχείρηση «FHL Κυριακίδης Μάρμαρα-Γρανίτες ΑΒΕΕ» παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισε το 2008, κατάφερε να συνέλθει γρήγορα και να επανέλθει σε ρυθμούς ανάπτυξης. Δεν

φαίνεται διαχρονικά να αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και διαχείρισης χρέους. Επίσης οι δείκτες κερδοφορίας/αποδοτικότητας κινούνται με αυξητικές τάσεις διαχρονικά. Τέλος, αν και με διακυμάνσεις, οι δείκτες δραστηριότητας δείχνουν την όλο και καλύτερη λειτουργία της επιχείρησης.

5.4 SG MARMOR A.E.

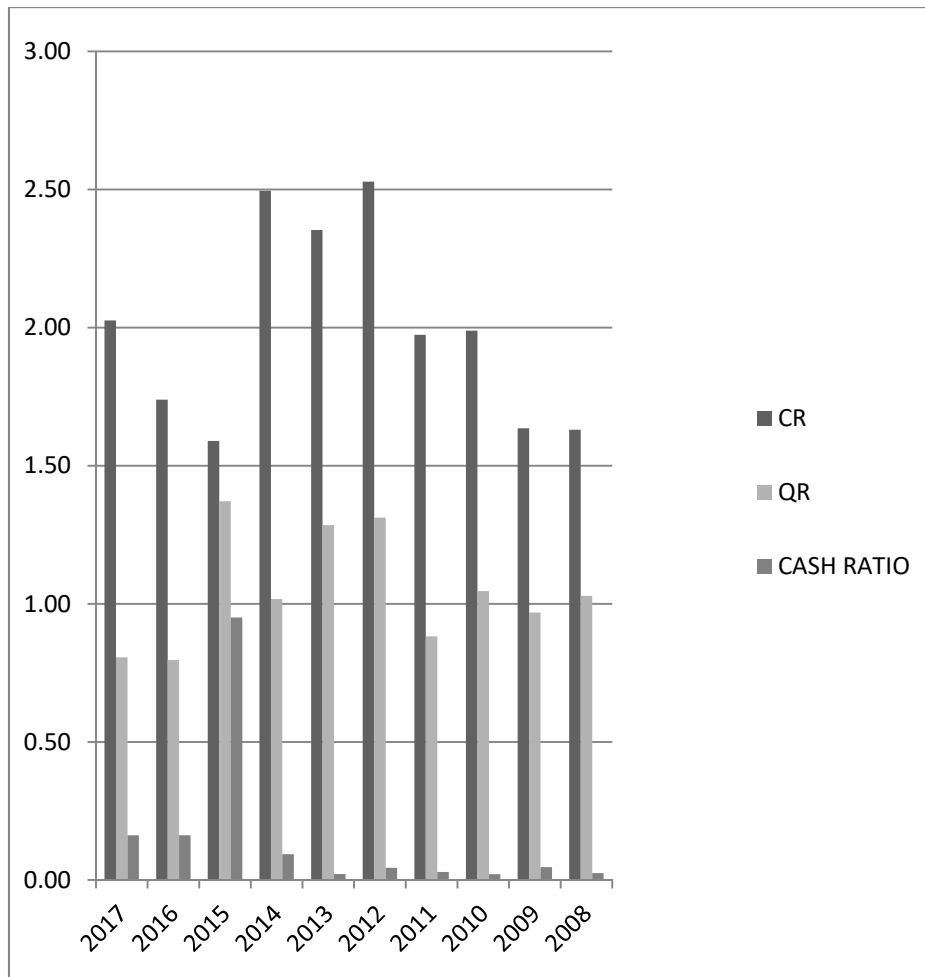
Η επιχείρηση SG MARMOR AE την τελευταία δεκαετία(2008-2017), κατάφερε να έχει μέση ετήσια αύξηση των πωλήσεων ύψους 9,03% ενώ σε σχέση με το 2008 αύξησε τις πωλήσεις της κατά 141%. Από άποψη κερδοφορίας η επιχείρηση είχε, ετήσια μέση αύξηση των καθαρών κερδών της ίση με 8,86% ενώ συνολικά αύξησε τα καθαρά κέρδη της κατά 54,11%. Όσον αφορά το κυκλοφορούν ενεργητικό της παρουσίασε μέση αύξηση 10,55%, ενώ συνολικά αυξήθηκε κατά 166,95%. Το ενεργητικό της εμφανίζει μέση ετήσια αύξηση 12,67% και συνολική αύξηση της τάξης του 230%. Αντίστοιχη συνολική αύξηση εμφανίζουν και τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης (233%) ενώ η ετήσια μέση αύξηση είναι ίση με 13,5%. Τέλος, υπήρξε συνολική αύξηση των υποχρεώσεων της στην κατά 244%.

Συνεχίζοντας με την χρηματοοικονομική ανάλυση για την επιχείρηση SG MARMOR AE, αρχικά θα εξεταστεί η ρευστότητα της επιχείρησης με την χρήση των δεικτών ρευστότητας. Στην συνέχεια θα μελετηθούν οι δείκτες κερδοφορίας, διάρθρωσης χρέους και τέλος οι δείκτες δραστηριότητας. Η μελέτη αυτή θα γίνει με την βοήθεια γραφημάτων, τα οποία προκύπτουν από τα αποτελέσματα με βάση τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης (Παράρτημα 1).

Παρατηρώντας το Γράφημα 15 φαίνεται ότι σε σχέση με το 2008 υπάρχει βελτίωση των δεικτών έμμεσης και ταμειακής ρευστότητας. Συγκεκριμένα, ο δείκτης έμμεσης ρευστότητας (CR) αυξήθηκε συνολικά κατά 24,26% και ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας (Cash Ratio) αυξήθηκε συνολικά κατά 537,46%. Αντίθετα, ο δείκτης QR

φαίνεται ότι επιδεινώθηκε το 2017 σε σχέση με το 2008 κατά 21,63%. Ας εξετάσουμε ξεχωριστά την πορεία του κάθε δείκτη μέσα στην δεκαετία. Ο δείκτης CR παρουσιάζει την περίοδο 2008-2014 αυξητική πορεία. Η αυξητική αυτή πορεία οφείλεται στην μεγαλύτερη αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Το 2015 φαίνεται να παρουσιάζει ύφεση, με τον δείκτη να μειώνεται κατά 36,28% σε σχέση με το 2014. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης αυξήθηκαν κατά 43,09% το 2015 ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό της μειώθηκε κατά 8,82%. Τέλος την τελευταία διετία ο δείκτης φαίνεται να ανακάμπτει. Ο δείκτης QR εμφανίζει διαχρονικά αρκετές αυξομειώσεις. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως, στις αυξομειώσεις των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της, καθώς οι απαιτήσεις και τα ταμειακά διαθέσιμα δεν φαίνονται να μεταβάλλονται σε μεγάλο βαθμό.

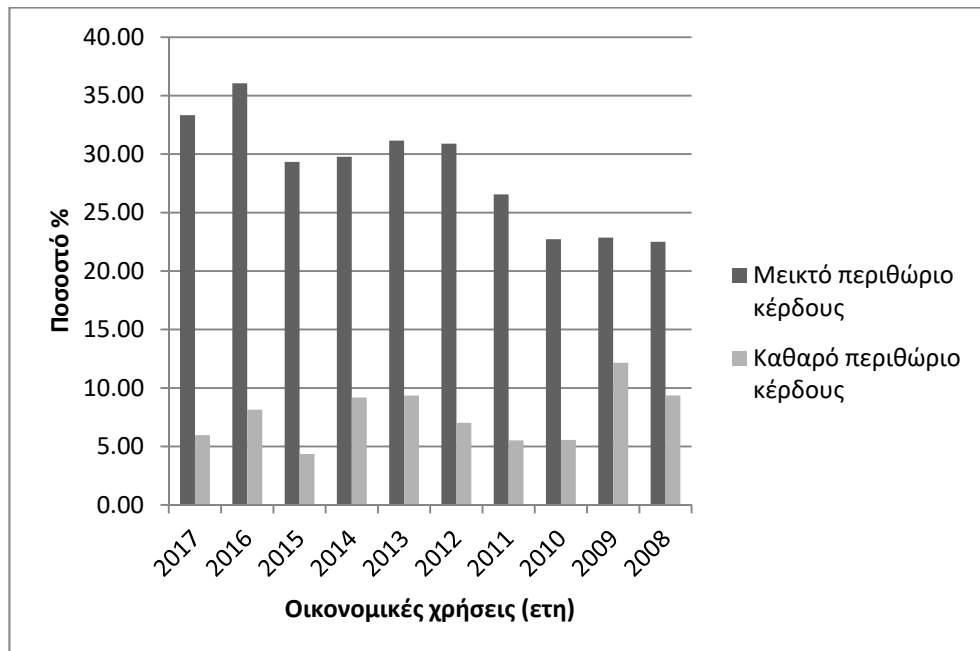
Τέλος, ο Cash Ratio κινείται ανοδικά διαχρονικά. Η τιμή όμως του Cash Ratio ήταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο το 2008 και παρόλη την μεγάλη ποσοστιαία αύξηση παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα και το 2017. Σε γενικές γραμμές, καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου 2008-2017 η εταιρεία φαίνεται να αντιμετωπίζει πρόβλημα στους δείκτες ρευστότητας. Με την μελέτη των δεικτών ρευστότητας, φαίνεται ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό της επιχείρησης αποτελείται κυρίως από αποθέματα και ότι τα διαθέσιμα της δεν είναι ικανοποιητικά.

Γράφημα 15 Δείκτες Ρευστότητας SG Marmor AE

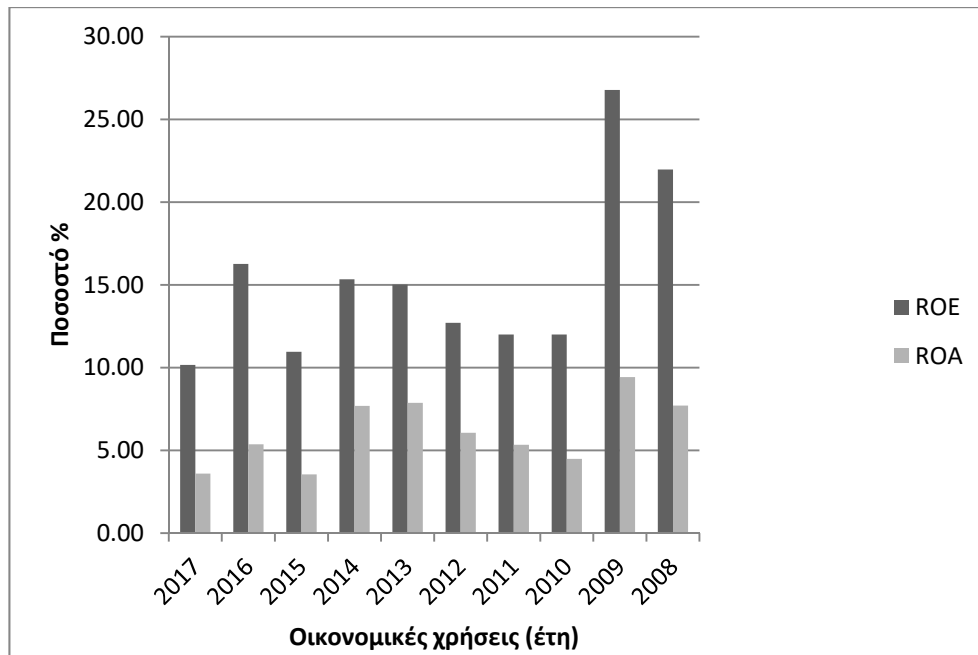
Ο έλεγχος του Γραφήματος 16 παρουσιάζει σε γενικές γραμμές ανοδική τάση του μικτού περιθωρίου κέρδους της επιχείρησης διαχρονικά, με εξαίρεση το 2010, την διετία 2014-2015 και το 2017. Το 2017 εμφανίζεται αυξημένο κατά 5,36% σε σχέση με το 2008. Από την άλλη πλευρά, το καθαρό περιθώριο κέρδους μειώθηκε το 2017 κατά 36,17% σε σχέση με το 2008. Η μεγαλύτερη τιμή του καθαρού περιθωρίου κέρδους παρουσιάζεται το 2009 και η χαμηλότερη το 2015. Η επιχείρηση φαίνεται να έχει υψηλά λειτουργικά κόστη. Είναι εύλογο λοιπόν να επανεξετάσει την πολιτική κοστολόγηση της, ώστε να τιμολογεί ικανοποιητικότερα και επιπλέον να ελέγξει αν υπάρχει περιθώριο μείωσης των λειτουργικών δαπανών της. Φυσικά, αξιολογείται πολύ θετικά το γεγονός πως μέσα στη διάρκεια της κρίσης κατάφερε να δημιουργήσει κέρδη, σε μια εποχή που πολλές

επιχειρήσεις του κλάδου, όχι μόνο παρουσίασαν ζημίες αλλά και σταμάτησαν τη λειτουργία τους.

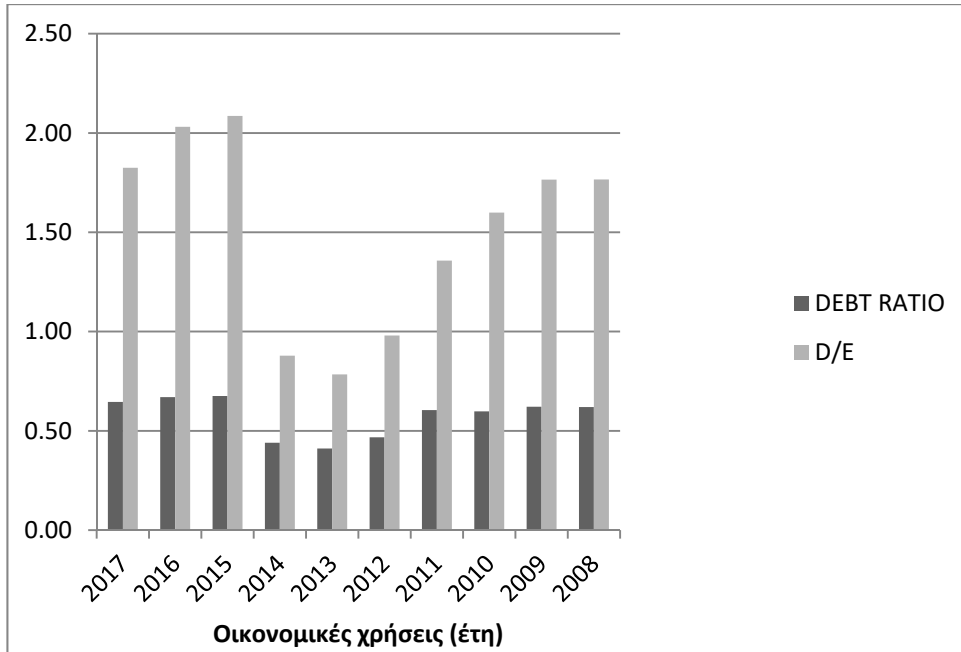
Γράφημα 16 Περιθώρια Κέρδους SG Marmor AE

Τα αποτελέσματα που απεικονίζονται στο Γράφημα 17 φανερώνουν κατ αρχάς την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί κέρδη από το ενεργητικό και τα ίδια κεφάλαιά της. Η απόδοση ενεργητικού της επιχείρησης ήταν καλύτερη το 2009, η οποία έφτασε το 9,44%, ενώ τα τρία τελευταία χρόνια η επιχείρηση εμφανίζει θετικά αποτελέσματα μεν, μειωμένα δε. Αντίστοιχα, την πιο υψηλή απόδοση κεφαλαίων η επιχείρηση την εμφάνισε το 2009 (26,78%). Από την άλλη πλευρά, τις χειρότερες επιδόσεις της η επιχείρηση τις εμφανίζει όσον αφορά ,τον δείκτη απόδοσης Ενεργητικού το 2015 και τον δείκτη απόδοσης Ιδίων κεφαλαίων το 2017.

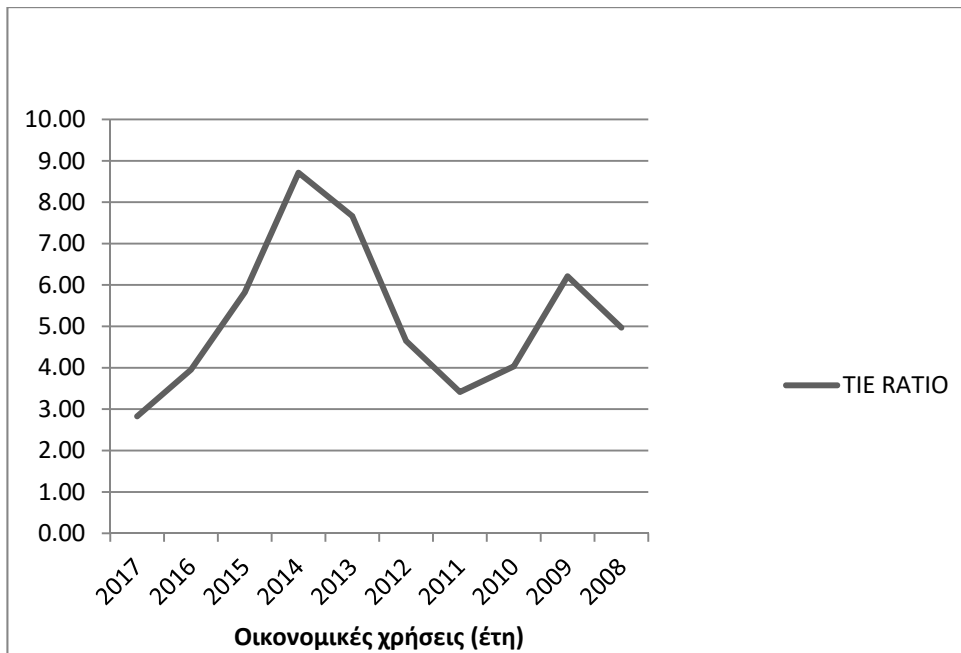

Γράφημα 17 Δείκτες Αποδοτικότητας ROE-ROA

Από το Γράφημα 18, γίνεται αντιληπτό πως η SG Marmor, βασίζει την χρηματοδότηση της κυρίως σε ξένα κεφάλαια. Η δανειακή της επιβάρυνση φαίνεται να παραμένει σταθερή με οριακές αυξομειώσεις. Την περίοδο 2008-2013 παρατηρείται προσπάθεια από την διοίκηση να μειώσει τα ξένα κεφάλαια και να αυξήσει τα ίδια κεφάλαια. Στην τελευταία όμως τετραετία 2014-2017 εμφανίζεται νέα κλιμάκωση της μόχλευσης της επιχείρησης. Στην συνέχεια, παρατηρώντας το Γράφημα 19, είναι φανερό ότι η SG Marmor έχει αρκετά υψηλές δαπάνες τόκων σε σχέση με τα κέρδη που πραγματοποιεί. Αυτό οφείλεται κυρίως στην μόχλευση που υπόκειται. Βέβαια, δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα στην κάλυψη των δαπανών αυτών.

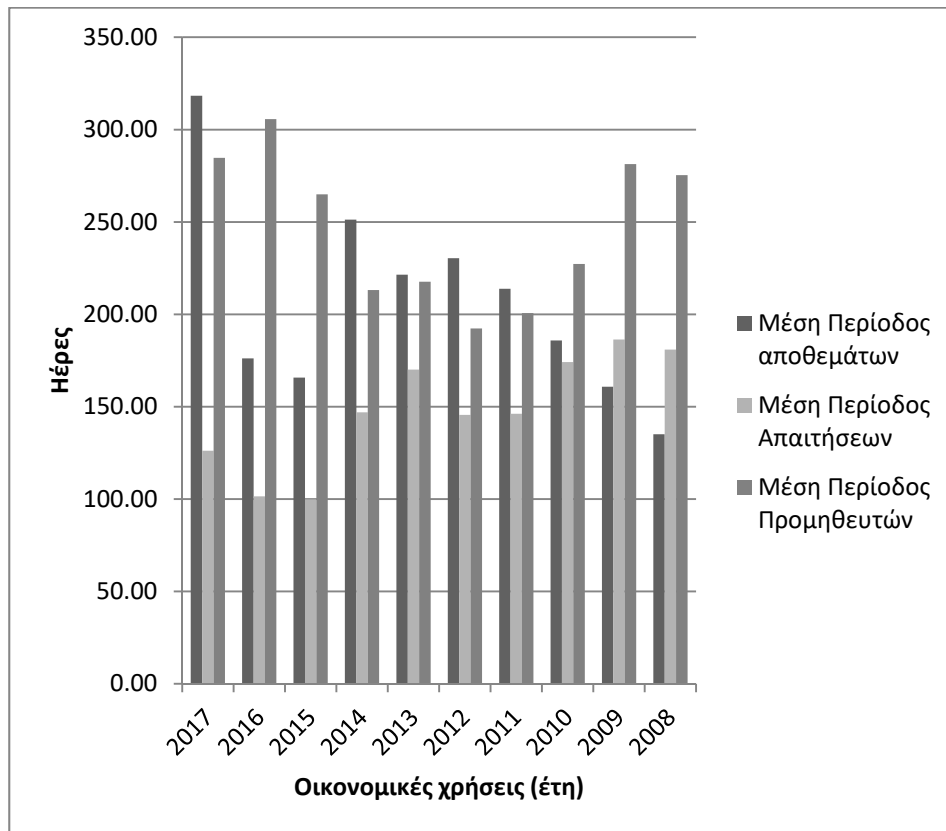
Γράφημα 18 Διάρθρωση Χρέους SG Marmor AE

Γράφημα 19 Δείκτης κάλυψης δαπανών τόκων

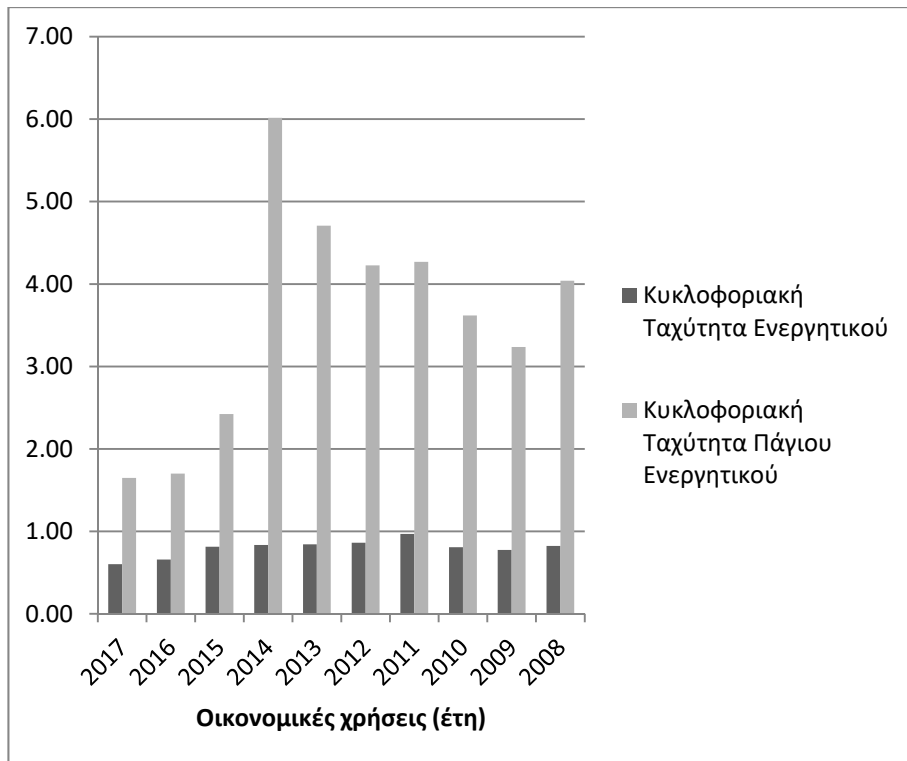
Παρατηρώντας στην συνέχεια το Γράφημα 20, από άποψη αποτελεσματικότητας της δραστηριότητας της επιχείρησης, έχει μειωθεί ο χρόνος είσπραξης των απαιτήσεων κατά 53 ημέρες σε σχέση με το 2008, έχει αυξηθεί οριακά ο χρόνος εξόφλησης βραχυπρόθεσμων οφειλών και τέλος έχει αυξηθεί ο χρόνος παραμονής των αποθεμάτων στις αποθήκες. Η μέση περίοδος ανανέωσης των αποθεμάτων έχει υπερδιπλασιαστεί, γεγονός που

πρέπει να προβληματίσει την επιχείρηση για την πολιτική διαχείρισης αποθεμάτων που ακολουθεί.

Γράφημα 20 Μέσες Περίοδοι SG Marmor AE

Τέλος, το Γράφημα 21 φανερώνει πως σε σχέση με το 2008 έχει μειωθεί η ικανότητα της επιχείρησης να μετατρέπει το πάγιο ενεργητικό της σε πωλήσεις κατά 59,22%. Αυτό βέβαια δεν αφαιρεί κάτι από την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί κέρδη, απλά καταδεικνύει πως σε σχέση με το παρελθόν, η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει αποτελεσματικά το πάγιο ενεργητικό της. Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης Κυκλοφοριακής ταχύτητας Ενεργητικού κινείται σε σταθερούς ρυθμούς. Γεγονός είναι πως, η επιχείρηση θα πρέπει να επανεξετάσει τις επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό και την σύνθεση του ενεργητικού συνολικά για να βελτιώσει την λειτουργία της.

Γράφημα 21 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού και Παγίου Ενεργητικού SG Marmor AE

Συνοψίζοντας, η SG Marmor AE παραμένει κερδοφόρα επιχείρηση όλη την περίοδο 2008-2017. Για να είναι όμως περισσότερο ελκυστική και να έχει ακόμη καλύτερες προοπτικές για το μέλλον, θα πρέπει η διοίκησή της να βελτίωση την ρευστότητα της, να αξιοποιήσει καλύτερα τα κεφάλαια της, να επανεξετάσει τα κόστη της και την τιμολόγηση της και να κινηθεί σε καλύτερη γενικότερα λειτουργία της δραστηριότητάς της.

5.5 Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα Α.Ε.

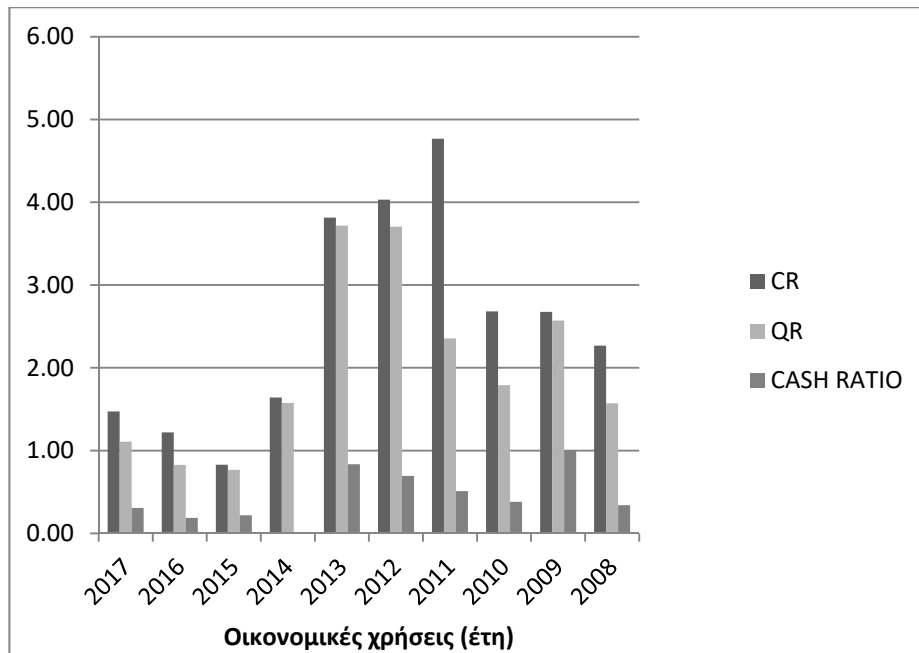
Η επιχείρηση Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ κατά τη δεκαετία 2008-2017 κατάφερε να έχει μέση ετήσια αύξηση πωλήσεων της τάξης του 47,81%, ενώ συνολικά κατάφερε να υπερτετραπλασιάσει τις πωλήσεις της (464%). Από άποψη κερδοφορίας, η επιχείρηση παρουσίαζε οριακά κέρδη/ζημιές το πρώτο διάστημα. Η διοίκηση της επιχείρησης όμως, κατάφερε να αντιστρέψει το κλίμα και το 2016-2017 εμφάνισε κέρδη εκατομμυρίων. Επίσης το 2017 σε σχέση με το

2008, κατάφερε να αυξήσει το ενεργητικό της κατά 320%, τα ίδια κεφάλαιά της κατά 441% και το κεφάλαιο κίνησης κατά 235,76%.

Συνεχίζοντας με την χρηματοοικονομική ανάλυση για την επιχείρηση Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ, αρχικά θα εξεταστεί η ρευστότητα της επιχείρησης με την χρήση των δεικτών ρευστότητας. Στην συνέχεια θα μελετηθούν οι δείκτες κερδοφορίας, διάρθρωσης χρέους και τέλος οι δείκτες δραστηριότητας. Η μελέτη αυτή θα γίνει με την βοήθεια γραφημάτων, τα οποία προκύπτουν από τα αποτελέσματα με βάση τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης (Παράρτημα 1).

Το Γράφημα 22 φανερώνει πως η επιχείρηση εμφάνιζε υψηλές επιδόσεις ρευστότητας μέχρι και το 2014. Το διάστημα αυτό, η επιχείρηση εμφανίζεται να δύναται να καλύψει ικανοποιητικά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Το 2015 η επιχείρηση εμφάνισε χαμηλή ρευστότητα αφού ούτε ο δείκτης έμμεσης ρευστότητας δεν μπορούσε να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Διαχρονικά φαίνεται ότι, η επιχείρηση δεν διατηρεί αρκετά ταμειακά διαθέσιμα σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, καθώς ο Cash Ratio κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα. Τα 2 τελευταία έτη η ρευστότητα της επιχείρησης φαίνεται να ανακάμπτει. Ας εξετάσουμε τον κάθε δείκτη επιμέρους μέσα στην δεκαετία. Ο CR τα πρώτα 5 έτη ακολουθεί αυξητική πορεία. Το γεγονός αυτό οφείλεται, στην αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και κυρίως των αποθεμάτων και των απαιτήσεων, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις κινούνται σε σταθερά επίπεδα. Την περίοδο 2013-2017 ο CR είναι εμφανώς μικρότερος λόγω μεγάλης αύξησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ο QR την πρώτη τριετία μειώνεται διότι αυξάνονται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Στην συνέχεια, την περίοδο 2010-2013 αυξάνεται κυρίως λόγω αύξησης των απαιτήσεων και των διαθεσίμων και μείωσης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε σχέση με την διετία 2008-2009. Την περίοδο 2014-2015 μειώνεται λόγω υπέρογκης αύξησης των βραχυπρόθεσμων

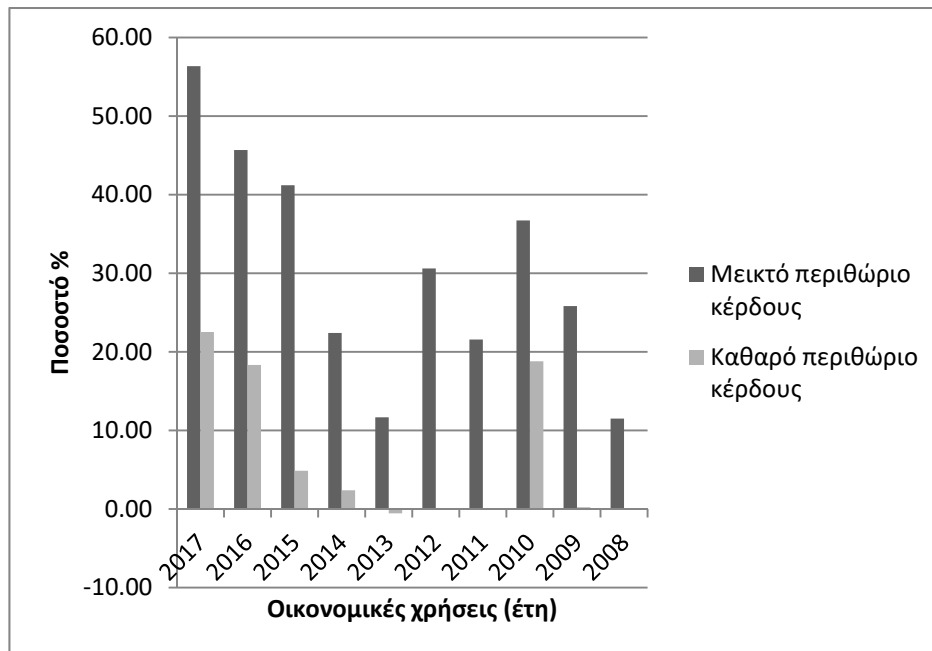
οφειλών. Την τελευταία διετία 2016-2017 ο δείκτης άμεσης ρευστότητας αυξάνεται, ακολουθώντας τον δείκτη έμμεσης ρευστότητας. Τέλος, ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων ακολουθεί όλη την δεκαετία πορεία καρδιογραφήματος.

Γράφημα 22 Δείκτες Ρευστότητας Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

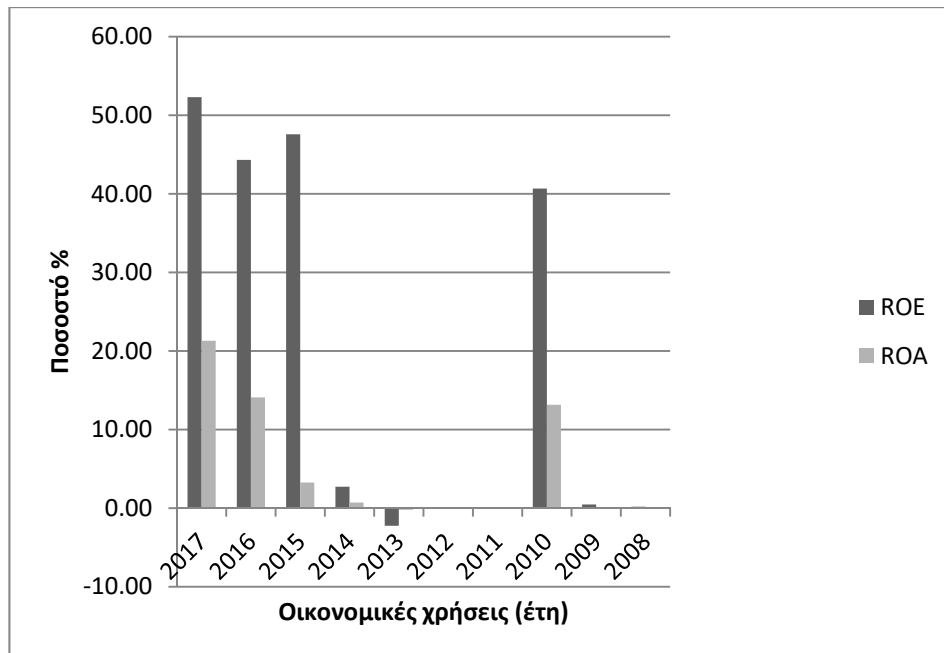
Συνεχίζοντας με το Γράφημα 23, παρατηρούμε ότι η επιχείρηση εμφανίζει μικτά κέρδη όλη την δεκαετία. Από άποψη όμως καθαρών αποτελεσμάτων υπάρχουν οικονομικές χρήσεις που είναι ζημιογόνες. Ο δείκτης μικτού περιθωρίου κέρδους την περίοδο 2008-2013 φαίνεται να μην μπορεί να σταθεροποιηθεί, εμφανίζοντας μεγάλες αυξομειώσεις. Την τελευταία όμως τετραετία 2014-2017 αυξάνεται με πολύ ικανοποιητικούς ρυθμούς. Την ίδια περίπου πορεία φαίνεται να διαγράφει και ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους. Την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζει αυξομειώσεις, με οριακά αποτελέσματα, είτε θετικά, είτε αρνητικά. Το μόνο έτος μέσα σε αυτήν την περίοδο που ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα είναι το 2010. Την περίοδο 2014-2017 επανακάμπτει με εντυπωσιακούς ρυθμούς. Η εντυπωσιακή εκτόξευση των επιδόσεων της επιχείρησης την τετραετία 2014-2017

φαίνεται να οφείλεται στην καλύτερη τιμολόγηση των πωληθέντων προϊόντων σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Γράφημα 23 Περιθώρια κέρδους Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

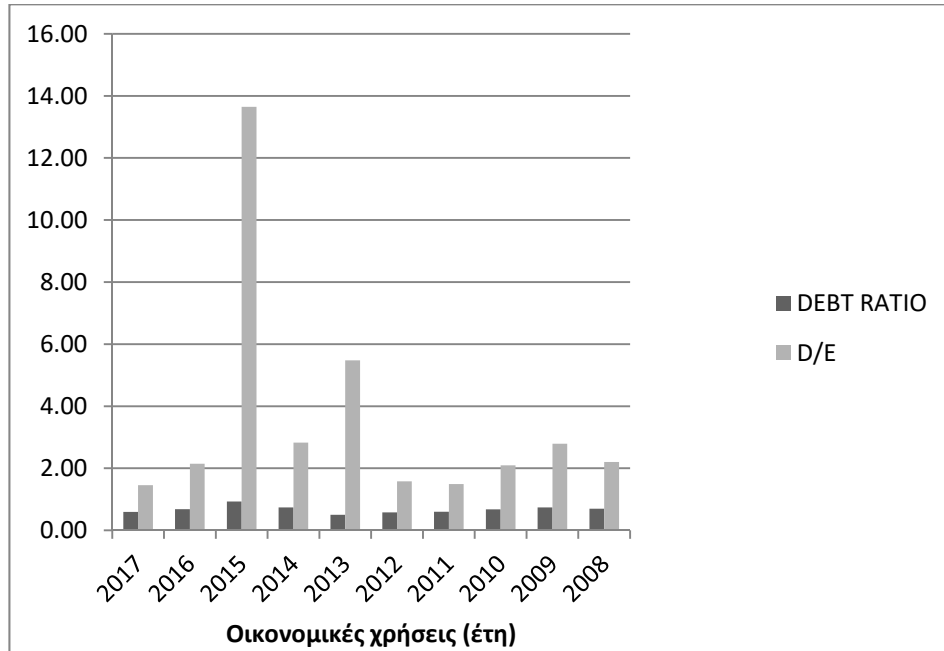
Οι δείκτες απόδοσης ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων ακολούθησαν όπως είναι λογικό την πορεία του δείκτη καθαρού περιθωρίου κέρδους. Παρατηρώντας το Γράφημα 24, η επιχείρηση αύξησε εντυπωσιακά την ικανότητα μετατροπής των ιδίων κεφαλαίων της και του ενεργητικού της σε καθαρά κέρδη από το 2015 έως το 2017. Αντίστοιχα εντυπωσιακά ήταν και τα αποτελέσματα το 2010. Συγκεκριμένα ο ROE σκαρφάλωσε το 2017 σε ύψος 52,3% και ο ROA σε ύψος 21,3%, ενώ το 2014 ήταν και οι δύο αρνητικοί.

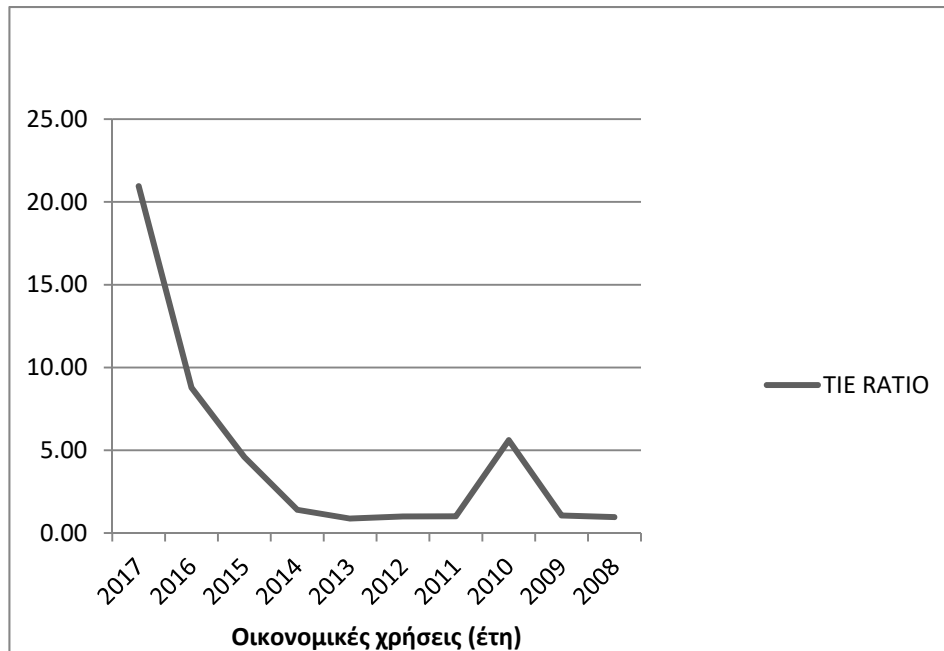
Γράφημα 24 Δείκτες αποδοτικότητας ROE-ROA Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

Το Γράφημα 25 μαρτυρά πως καθ' όλη τη διάρκεια των 10 αυτών υπό διερεύνηση χρόνων, η επιχείρηση έχει έναν ξεκάθαρο προσανατολισμό προς την χρήση ξένων κεφαλαίων σε σχέση με τα ίδια της τα κεφάλαια. Είναι χαρακτηριστικό πως σε όλη την διάρκεια της δεκαετίας ο λόγος ξένων προς ίδια κεφάλαια είναι μεγαλύτερος από την μονάδα. Μάλιστα ακραίο παράδειγμα της τάσης αυτής αποτελεί το 2015, όπου τα ξένα κεφάλαια ήταν 13,65 φορές περισσότερα από τα ίδια κεφάλαια. Βέβαια, ο δείκτης D/E μειώθηκε σε σχέση με το 2008 κατά 33,85% λόγω αύξησης των ιδίων κεφαλαίων της τάξης του 440,57%. Σε αντίστοιχη πορεία κινήθηκε και η δανειακή επιβάρυνση της επιχείρησης. Το 2008, το ενεργητικό της επιχείρησης χρηματοδοτούνταν κατά 70% από ξένα κεφάλαια, το 2009 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 74% και στην συνέχεια μειώθηκε φτάνοντας στο ναδίρ του το 2013, όπου ήταν 50%. Το ζενίθ του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης συναντάται το 2015, όπου οι συνολικές υποχρεώσεις της επιχείρησης αυξήθηκαν κατακόρυφα. Την τελευταία διετία 2016-2017, οι δείκτες διάρθρωσης χρέους φαίνεται να εξομαλύνονται. Τέλος, στο Γράφημα 26 φαίνεται ότι, η επιχείρηση τα πρώτα 6 χρόνια, με εξαίρεση το 2010, δυσκολεύτηκε

να καλύψει τις δαπάνες τόκων. Όμως, από το 2014 και έπειτα, δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα στην αποπληρωμή των τόκων.

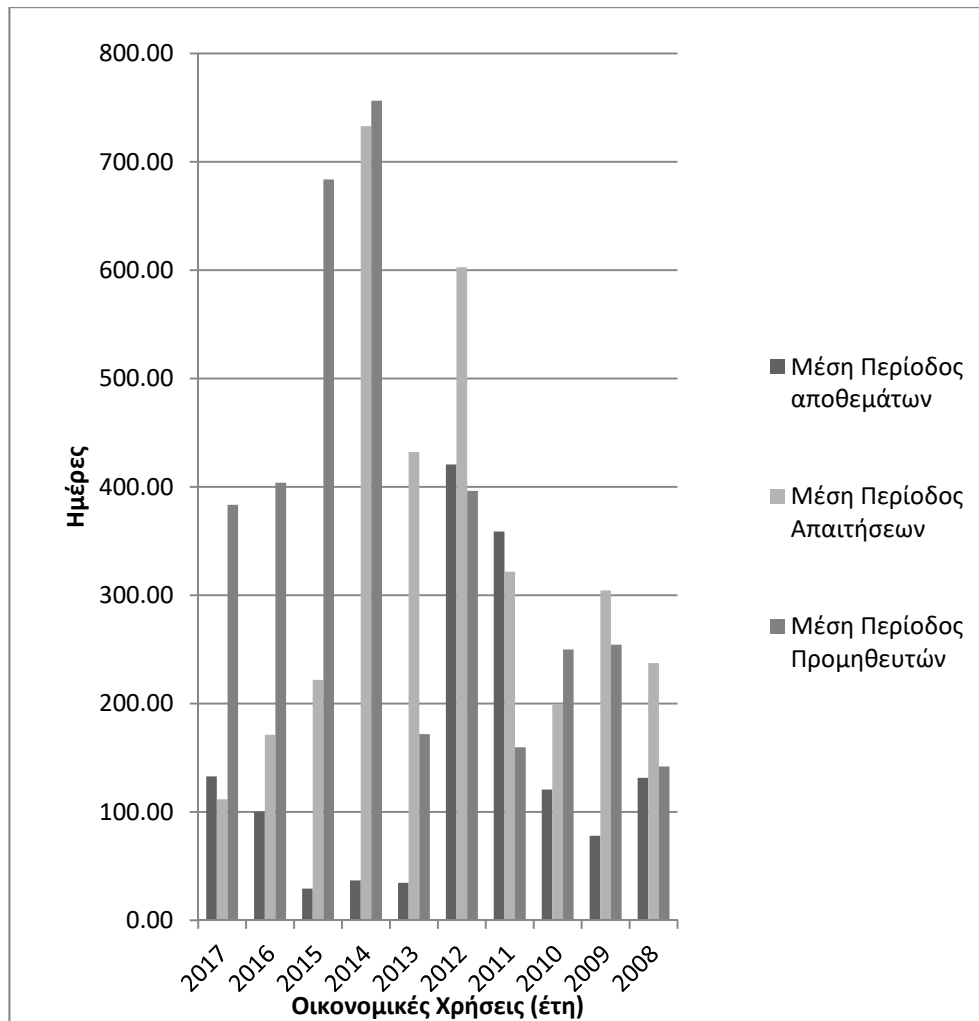

Γράφημα 25 Δείκτες διάρθρωσης χρέους Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

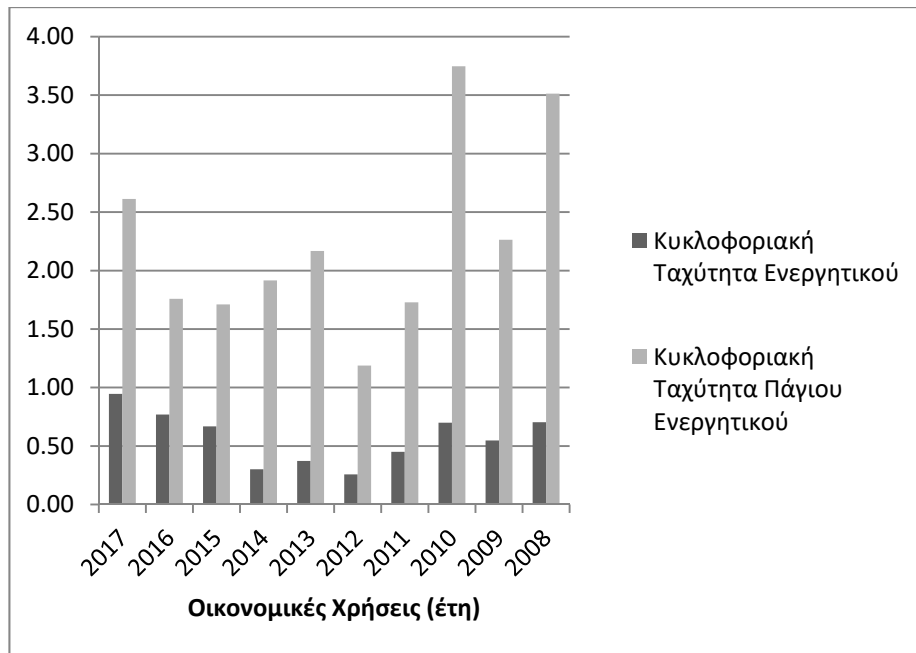
Γράφημα 26 Δείκτης κάλυψης δαπανών τόκων Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

Μια ματιά στο Γράφημα 27 φανερώνεται πως από το 2012 έως το 2014 η επιχείρηση εμφανίζει χαμηλή ικανότητα είσπραξης των απαιτήσεών της, αφού εμφανίζεται να τις λαμβάνει σε χρονικό διάστημα άνω των 400 ημερών, ενώ η απόδοση αυτή βελτιώνεται θεαματικά από το 2015 ως το 2017 όταν η ικανότητα είσπραξης των απαιτήσεων πλησιάζει τις 100 ημέρες. Στον αντίποδα, ο χρόνος εξόφλησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης, μέχρι το 2011 ήταν σημαντικά μικρός. Στην συνέχεια αυξήθηκε ενώ το 2014 σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση του (πάνω από 2 χρόνια). Η πολιτική που ακολουθούσε η επιχείρηση από το 2015 και μετά είναι να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις της σε μεγαλύτερο χρόνο από ότι εισπράττει τις απαιτήσεις της, λαμβάνοντας έτσι ένα άτυπο βραχυπρόθεσμο δανεισμό από τους προμηθευτές της. Τέλος, η μέση περίοδος ανανέωσης των αποθεμάτων της επιχείρησης το 2017 κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με το 2008. Μέσα στην περίοδο όμως της δεκαετίας, παρουσίασε μεγάλες διακυμάνσεις.

Γράφημα 27 Μέσοι Περίοδοι Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

Τέλος, το Γράφημα 28 δείχνει πως εκτός του 2012, η επιχείρηση έχει καταφέρει να κρατήσει σε υψηλά επίπεδα την ικανότητα του πάγιου ενεργητικού της να δημιουργεί πωλήσεις. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η επιχείρηση χρησιμοποίησε αποτελεσματικά τις επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία προς όφελος των εσόδων της. Από την άλλη πλευρά, το σύνολο του ενεργητικού της δεν φαίνεται να χρησιμοποιήθηκε αποτελεσματικά, καθώς όλη την διάρκεια της δεκαετίας ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα. Παρουσίασε βέβαια αύξηση την τελευταία διετία.

Γράφημα 28 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού και Παγίου Ενεργητικού Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ

Συνοψίζοντας, η επιχείρηση Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ, μετά από μία διαφορούμενη πορεία μέχρι το 2013, φαίνεται να επανέρχεται σε σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η διοίκηση της επιχείρησης φαίνεται να αναθεώρησε την στρατηγική της γενικά τα τελευταία 2 χρόνια, δημιουργώντας έτσι καλύτερες προοπτικές για το μέλλον.

Κεφάλαιο 6

Επίλογος

Συμπεράσματα Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης

Μετά από την διαχρονική χρηματοοικονομική ανάλυση(2008-2017) των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εξόρυξης μαρμάρου στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, τα συμπεράσματα που μπορούμε να εξάγουμε όσον αφορά την μελλοντική πορεία των εταιρειών αυτών είναι ότι πρόκειται για επιχειρήσεις με αρκετές προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη με την κατάλληλη διοίκηση.

Ειδικότερα, όλες οι υπό εξέταση επιχειρήσεις παρουσίασαν αύξηση των πωλήσεών τους διαχρονικά, παρά το γεγονός ότι η οικονομική κρίση επηρέασε ραγδαία την ανοικοδόμηση στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, οι επιχειρήσεις αυτές κατά κανόνα, όλα αυτά τα χρόνια παρουσίασαν κέρδη, ικανοποιητικούς δείκτες, έμμεσης και άμεσης ρευστότητας, απόδοσης ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων, αύξηση ιδίων κεφαλαίων, μείωση του χρόνου είσπραξης απαιτήσεων, ικανοποιητική κεφαλαιακή διάρθρωση και κάλυψη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η μόνη εξαίρεση είναι η περίπτωση της επιχείρησης Μπύρος Ελληνικά Μάρμαρα ΑΕ που ορισμένες χρονιές παρουσίασε οριακές ζημίες, άκρως ανησυχητικούς δείκτες ρευστότητας, χαμηλά ίδια κεφάλαια και δείκτες αποδοτικότητας. Όλα αυτά, ήταν αποτέλεσμα μάλλον κακής ασκούμενης διοίκησης. Την τελευταία όμως διετία, παρατηρείται βελτίωση των δεικτών της.

Συνοψίζοντας, στην περίοδο αυτή της δεκαετίας που η οικονομία της Ελλάδας πέρασε περιόδους μεγάλης ύφεσης, οι επιχειρήσεις

αυτές κατά κύριο λόγο αναπτύσσονταν. Διαθέτοντας λοιπόν ένα πολύ καλό προϊόν και ασκώντας την κατάλληλη διοίκηση, η οποία αντέδρασε άμεσα με στροφή στις εξαγωγές, οι περισσότερες από τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις, πέρασαν αλώβητες από την δύσκολη αυτή περίοδο. Έθεσαν δε, προοπτικές για ένα καλύτερο μέλλον και για τις ίδιες αλλά και το άμεσο περιβάλλον τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΑΕ σε χιλιάδες ευρώ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Πάγιο ενεργητικό	112.055,00	26.193,00	26.402,00	22.958,00	22.046,00	16.395,00	11.819,00	13.729,00	13.017,00	14.585,00
Κυκλοφορούν ενεργητικό	64.685,00	85.063,00	61.885,00	58.950,00	53.593,00	44.595,00	36.449,00	28.314,00	31.830,00	31.027,00
Αποθέματα	6.355,00	6.516,00	4.590,00	4.763,00	4.452,00	5.112,00	8.109,00	10.336,00	14.470,00	15.162,00
Μ.Ο. Αποθεμάτων	6.435,50	5.553,00	4.676,50	4.607,50	4.782,00	6.610,50	9.222,50	12.403,00	14.816,00	13.942,50
Απαιτήσεις	3.790,00	10.147,00	7.032,00	8.101,00	10.248,00	8.479,00	7.674,00	6.673,00	9.861,00	12.411,00
Μ.Ο. Απαιτήσεων	6.968,50	8.589,50	7.566,50	9.174,50	9.363,50	8.076,50	7.173,50	8.267,00	11.136,00	13.083,00
Σύνολο ενεργητικού	176.742,00	111.257,00	88.446,00	82.189,00	76.219,00	61.105,00	48.508,00	42.419,00	45.278,00	46.114,00
Ίδια κεφάλαια	104.163,00	87.013,00	77.857,00	63.989,00	59.184,00	51.947,00	40.304,00	33.223,00	27.735,00	32.432,00
Μ/Μ χρέος	43.498,00	2.983,00	2.983,00	2.983,00	3.000,00	16,00	40,00	49,00	3.893,00	4.542,00
Βραχυπρόθεσμο	29.081,00	21.261,00	6.058,00	13.694,00	12.117,00	7.835,00	7.573,00	8.628,00	12.839,00	8.219,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	72.579,00	24.244,00	9.041,00	16.677,00	15.117,00	7.851,00	7.613,00	8.677,00	16.732,00	12.761,00
Σύνολο παθητικού	176.742,00	111.257,00	88.446,00	82.189,00	76.219,00	61.105,00	48.508,00	42.418,00	45.278,00	46.114,00
Πωλήσεις	81.397,00	62.220,00	50.511,00	40.659,00	43.765,00	42.519,00	38.857,00	35.392,00	29.642,00	34.680,00
Μεικτό κέρδος	53.334,00	40.638,00	28.467,00	20.485,00	24.564,00	20.383,00	16.729,00	14.793,00	11.904,00	14.642,00
Κόστος πωληθέντων	28.063,00	21.582,00	22.044,00	20.174,00	19.201,00	22.136,00	22.128,00	20.599,00	17.738,00	20.038,00
ΕΒΙΤΔΑ	44.273,00	31.202,00	21.610,00	16.496,00	18.103,00	15.766,00	10.588,00	8.729,00	7.632,00	9.538,00
Τόκοι	820,00	114,00	244,00	187,00	114,00	113,00	85,00	227,00	404,00	547,00
Αποσβέσεις	1.448,00	2.188,00	2.274,00	2.166,00	2.256,00	2.187,00	840,00	636,00	884,00	775,00
ΕΒΙΤ	42.825,00	31.203,00	19.336,00	14.330,00	15.847,00	13.579,00	9.748,00	8.093,00	6.748,00	8.763,00
Κέρδος προ φόρων	42.017,00	31.097,00	19.092,00	14.143,00	15.733,00	13.466,00	9.663,00	7.866,00	6.344,00	8.216,00
Φόροι	12.185,00	9.018,00	5.831,00	3.652,00	4.992,00	2.965,00	2.143,00	2.166,00	1.776,32	1.800,00
Καθαρό κέρδος	29.832,00	22.079,00	13.261,00	10.491,00	10.741,00	10.501,00	7.520,00	5.700,00	4.567,68	6.416,00

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΥΥΛΙΔΗΣ ΑΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μεικτό περιθώριο	65,50	65,30	56,40	50,40	58,39	47,94	45,48	41,80	40,16	42,22
Καθαρό περιθώριο	36,60	35,50	26,30	25,80	11,41	6,97	6,65	6,12	5,99	5,02
ROE	28,64	25,37	17,03	16,40	18,15	20,21	18,66	17,16	16,47	19,78
ROA	16,88	19,85	14,99	12,76	14,09	17,19	15,50	13,44	10,09	13,91

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
CR	2,22	4,00	10,22	4,30	4,42	5,69	4,81	3,28	2,48	3,78
QR	2,01	3,69	9,46	3,96	4,06	5,04	3,74	2,08	1,35	1,93
CASH RATIO	1,88	3,22	8,30	3,37	3,21	3,96	2,73	1,31	0,58	0,42

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΙΑΦΘΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
DEBT RATIO	0,41	0,22	0,10	0,20	0,20	0,13	0,16	0,20	0,37	0,28
D/E	0,70	0,28	0,12	0,26	0,26	0,15	0,19	0,26	0,60	0,39
TIE RATIO	52,23	273,71	79,25	76,63	139,01	120,17	114,68	35,65	16,70	16,02

ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μέση Περίοδος Αποθεμάτων	83,70	93,91	77,43	83,36	90,90	109,00	152,12	219,77	304,87	253,97
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	31,25	50,39	54,68	82,36	78,09	69,33	67,38	85,26	137,12	137,70
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	378,24	359,57	100,31	247,76	230,34	129,19	124,92	152,88	264,19	149,71
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	0,46	0,56	0,57	0,49	0,57	0,70	0,80	0,83	0,65	0,75
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	0,73	2,38	1,91	1,77	1,99	2,59	3,29	2,58	2,28	2,38

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΑΕ											
	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
Πάγιο ενεργητικό	44,46%	668,29%	327,81%	-0,79%	15,00%	4,14%	34,47%	38,72%	-13,91%	5,47%	-10,75%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10,14%	108,48%	-23,96%	37,45%	4,98%	10,00%	20,18%	22,35%	28,73%	-11,05%	2,59%
Αποθέματα	-6,86%	-58,09%	-2,47%	41,96%	-3,63%	6,99%	-12,91%	-36,96%	-21,55%	-28,57%	-4,56%
Απαιτήσεις	-6,56%	-69,46%	-62,65%	44,30%	-13,20%	-20,95%	20,86%	10,49%	15,00%	-32,33%	-20,55%
Σύνολο ενεργητικού	17,45%	283,27%	58,86%	25,79%	7,61%	7,83%	24,73%	25,97%	14,35%	-6,31%	-1,81%
Ίδια κεφάλαια	14,52%	221,17%	19,71%	11,76%	21,67%	8,12%	13,93%	28,89%	21,31%	19,79%	-14,48%
Μ/Μ χρέος	2201,80%	857,68%	1358,20%	0,00%	0,00%	-0,57%	18650,00%	-60,00%	-18,37%	-98,74%	-14,29%
Βραχυπρόθεσμο	34,92%	253,83%	36,78%	250,96%	-55,76%	13,01%	54,65%	3,46%	-12,23%	-32,80%	56,21%
Σύνολο Υποχρεώσεων	44,27%	468,76%	199,37%	168,16%	-45,79%	10,32%	92,55%	3,13%	-12,26%	-48,14%	31,12%
Σύνολο παθητικού	17,45%	283,27%	58,86%	25,79%	7,61%	7,83%	24,73%	25,97%	14,36%	-6,32%	-1,81%
Πωλήσεις	10,91%	134,71%	30,82%	23,18%	24,23%	-7,10%	2,93%	9,42%	9,79%	19,40%	-14,53%
Μεικτό κέρδος	17,49%	264,25%	31,24%	42,75%	38,97%	-16,61%	20,51%	21,84%	13,09%	24,27%	-18,70%
Κόστος πωληθέντων	4,57%	40,05%	30,03%	-2,10%	9,27%	5,07%	-13,26%	0,04%	7,42%	16,13%	-11,48%
EBITDA	20,87%	364,17%	41,89%	44,39%	31,00%	-8,88%	14,82%	48,90%	21,30%	14,37%	-19,98%
Τόκοι	62,43%	49,91%	619,30%	-53,28%	30,48%	64,04%	0,88%	32,94%	-62,56%	-43,81%	-26,14%
Αποσβέσεις	16,11%	86,84%	-33,82%	-3,78%	4,99%	-3,99%	3,16%	160,36%	32,08%	-28,05%	14,06%
EBIT	21,93%	388,70%	37,25%	61,37%	34,93%	-9,57%	16,70%	39,30%	20,45%	19,93%	-22,99%
Κέρδος προ φόρων	22,57%	411,40%	35,12%	62,88%	34,99%	-10,11%	16,83%	39,36%	22,85%	23,99%	-22,78%
Φόροι	27,65%	576,94%	35,12%	54,66%	59,67%	-26,84%	68,36%	38,36%	-1,06%	21,94%	-1,32%
Καθαρό κέρδος	21,72%	364,96%	35,11%	66,50%	26,40%	-2,33%	2,29%	39,64%	31,93%	24,79%	-28,81%
Μεικτό περιθώριο	5,50%	55,14%	0,31%	15,78%	11,90%	-13,69%	21,81%	5,40%	8,82%	4,08%	-4,88%
Καθαρό περιθώριο	29,43%	629,39%	3,10%	34,98%	1,94%	126,19%	63,57%	4,90%	8,62%	2,13%	19,42%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
ROE	5,60%	44,77%	12,87%	48,98%	3,89%	-9,66%	-10,22%	8,34%	8,75%	4,18%	-16,75%
ROA	4,38%	21,31%	-14,95%	32,36%	17,46%	-9,42%	-18,00%	10,85%	15,37%	33,20%	-27,49%
CR	7,78%	-41,08%	-44,40%	-60,83%	137,30%	-2,67%	-22,29%	18,26%	46,67%	32,37%	-34,33%
QR	16,54%	3,91%	-45,71%	-60,94%	139,01%	-2,43%	-19,52%	34,66%	79,60%	54,10%	-29,95%
CASH RATIO	38,46%	346,27%	-41,70%	-61,22%	146,54%	4,85%	-18,89%	45,01%	108,27%	124,33%	38,99%
DEBT RATIO	17,35%	48,40%	88,45%	113,18%	-49,62%	2,31%	54,37%	-18,13%	-23,28%	-44,65%	33,54%
D/E	28,29%	77,09%	150,08%	139,94%	-55,44%	2,04%	69,00%	-19,99%	-27,68%	-56,71%	53,32%
TIE RATIO	53,65%	226,00%	-80,92%	245,39%	3,41%	-44,87%	15,68%	4,78%	221,67%	113,45%	4,26%
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	-9,84%	-67,04%	-10,87%	21,28%	-7,11%	-8,30%	-16,60%	-28,35%	-30,78%	-27,91%	20,04%
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	-13,07%	-77,31%	-37,99%	-7,84%	-33,61%	5,47%	12,63%	2,89%	-20,97%	-37,82%	-0,42%
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	34,39%	152,64%	5,19%	258,47%	-59,51%	7,56%	78,29%	3,42%	-18,29%	-42,13%	76,47%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	-4,25%	-38,76%	-17,65%	-2,07%	15,44%	-13,85%	-17,48%	-13,13%	-3,99%	27,45%	-12,95%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	-6,23%	-69,45%	-69,42%	24,16%	8,03%	-10,79%	-23,45%	-21,12%	27,53%	13,21%	-4,23%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ FHL ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΑΒΕΕ σε χιλιάδες ευρώ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Πάγιο ενεργητικό	60.241,00	44.617,00	44.840,00	45.758,00	33.533,00	33.081,00	30.241,00	29.880,00	29.396,00	33.852,00
Κυκλοφορούν ενεργητικό	108.077,83	52.819,72	24.815,90	31.372,43	29.563,00	32.324,00	39.719,00	43.749,00	41.283,00	56.065,00
Αποθέματα	6.625,00	4.134,00	4.399,00	5.475,00	5.037,00	9.072,00	13.602,00	14.022,00	8.692,00	18.635,00
Μ.Ο. Αποθεμάτων	5.379,50	4.266,50	4.937,00	5.256,00	7.054,50	11.337,00	13.812,00	11.357,00	13.663,50	19.854,50
Απαιτήσεις	6.672,00	9.660,00	3.441,00	7.171,00	5.636,00	5.584,00	9.790,00	14.782,00	21.117,00	25.874,00
Μ.Ο. Απαιτήσεων	8.166,00	6.550,50	5.306,00	6.403,50	5.610,00	7.687,00	12.286,00	17.949,50	23.495,50	29.135,50
Σύνολο ενεργητικού	168.319,00	97.437,00	69.656,00	77.130,00	66.769,00	71.541,00	79.549,00	83.368,00	78.339,00	118.717,00
Ίδια κεφάλαια	88.071,00	65.103,00	44.797,00	46.115,00	43.905,00	36.044,00	30.430,00	29.198,00	32.866,00	33.964,00
Μ/Μ χρέος	40.351,00	4.565,00	6.305,00	10.098,00	7.333,00	17.424,00	19.036,00	19.423,00	13.474,00	17.055,00
Βραχυπρόθεσμο	39.897,00	27.769,00	18.554,00	20.917,00	15.531,00	19.026,00	30.083,00	34.747,00	31.999,00	67.698,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	80.248,00	32.334,00	24.859,00	31.015,00	22.864,00	36.450,00	49.119,00	54.170,00	45.473,00	84.753,00
Σύνολο παθητικού	168.319,00	97.437,00	69.656,00	77.130,00	66.769,00	71.541,00	79.549,00	83.368,00	78.339,00	118.717,00
Πωλήσεις	112.801,00	65.574,00	42.136,00	42.205,00	38.763,00	33.270,00	39.289,00	51.387,00	63.539,00	36.299,00
Μεικτό κέρδος	82.515,00	41.005,00	23.824,00	23.967,00	18.257,00	12.980,00	15.050,00	20.178,00	20.970,00	11.900,00
Κόστος Πωληθέντων	30.286,00	24.569,00	18.312,00	18.238,00	20.506,00	20.290,00	24.239,00	31.209,00	42.569,00	24.399,00
EBITDA	69.365,00	30.438,00	13.843,00	17.241,00	15.954,00	9.238,00	7.433,00	7.173,00	10.892,00	-6.162,00
Τόκοι	857,00	474,00	591,00	1.107,00	1.857,00	1.661,00	1.307,00	1.856,00	2.401,00	1.381,00
Αποσβέσεις	2.793,00	2.466,00	2.204,00	2.732,00	2.204,00	1.948,00	1.608,00	2.013,00	2.851,00	2.564,00
EBIT	66.572,00	27.972,00	11.639,00	14.509,00	13.750,00	7.290,00	5.825,00	5.160,00	5.640,00	-8.690,00
Κέρδος προ φόρων	65.652,00	27.707,00	10.147,00	9.865,00	13.127,00	5.548,00	3.748,00	3.479,00	8.140,00	-10.071,00
Φόροι	20.771,00	8.311,00	3.947,00	2.893,00	2.726,00	1.573,00	1.191,00	3.147,00	3.611,00	212,00
Καθαρό κέρδος	44.881,00	19.396,00	6.200,00	6.972,00	10.401,00	3.975,00	2.557,00	332,00	4.529,00	-10.283,00

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ FHL ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΑΒΕΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μεικτό περιθώριο	73,15	62,53	56,54	56,79	47,10	39,01	38,31	39,27	33,00	32,78
Καθαρό περιθώριο	39,79	29,58	14,71	16,52	26,83	11,95	6,51	0,65	7,13	-28,33
ROE	50,96	29,79	13,84	15,12	23,69	11,03	8,40	1,14	13,78	-30,28
ROA	26,66	19,91	8,90	9,04	15,58	5,56	3,21	0,40	5,78	-8,66
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
CR	2,71	1,90	1,34	1,50	1,90	1,70	1,32	1,26	1,29	0,83
QR	2,54	1,75	1,10	1,24	1,58	1,22	0,87	0,86	1,02	0,55
CASH RATIO	2,38	1,41	0,91	0,90	1,22	0,93	0,54	0,43	0,36	0,17
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΙΑΦΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
DEBT RATIO	0,48	0,33	0,36	0,40	0,34	0,51	0,62	0,65	0,58	0,71
D/E	0,91	0,50	0,55	0,67	0,52	1,01	1,61	1,86	1,38	2,50
TIE RATIO	77,68	59,01	19,69	13,11	7,40	4,39	4,46	2,78	2,35	-6,29
ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μέση Περίοδος Αποθεμάτων	64,83	63,38	98,41	105,19	125,57	203,94	207,99	132,82	117,16	297,02
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	26,42	36,46	45,96	55,38	52,82	84,33	114,14	127,49	134,97	292,97
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	480,83	412,54	369,82	418,62	276,45	342,26	453,00	406,38	274,37	1012,74
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	0,67	0,67	0,60	0,55	0,58	0,47	0,49	0,62	0,81	0,31
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	1,87	1,47	0,94	0,92	1,16	1,01	1,30	1,72	2,16	1,07

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ FHL ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΑΒΕΕ

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
Πάγιο ενεργητικό	7,71%	77,95%	35,02%	-0,50%	-2,01%	36,46%	1,37%	9,39%	1,21%	1,65%	-13,16%
Λοιπό ενεργητικό	106,41%	1874,39%	104,62%	112,85%	-20,90%	754,36%	-63,43%	4,91%	-1,69%	27,11%	39,92%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	16,21%	92,77%	104,62%	112,85%	-20,90%	6,12%	-8,54%	-18,62%	-9,21%	5,97%	-26,37%
Αποθέματα	-3,28%	-64,45%	60,26%	-6,02%	-19,65%	8,70%	-44,48%	-33,30%	-3,00%	61,32%	-53,36%
Απαιτήσεις	0,09%	-74,21%	-30,93%	180,73%	-52,02%	27,24%	0,93%	-42,96%	-33,77%	-30,00%	-18,39%
Σύνολο ενεργητικού	7,73%	41,78%	72,75%	39,88%	-9,69%	15,52%	-6,67%	-10,07%	-4,58%	6,42%	-34,01%
Ίδια κεφάλαια	12,54%	159,31%	35,28%	45,33%	-2,86%	5,03%	21,81%	18,45%	4,22%	-11,16%	-3,23%
Μ/Μ χρέος	79,03%	136,59%	783,92%	-27,60%	-37,56%	37,71%	-57,91%	-8,47%	-1,99%	44,15%	-21,00%
Βραχυπρόθεσμο	0,45%	-41,07%	43,67%	49,67%	-11,30%	34,68%	-18,37%	-36,75%	-13,42%	8,59%	-52,73%
Σύνολο Υποχρεώσεων	10,49%	-5,32%	148,18%	30,07%	-19,85%	35,65%	-37,27%	-25,79%	-9,32%	19,13%	-46,35%
Σύνολο παθητικού	7,73%	41,78%	72,75%	39,88%	-9,69%	15,52%	-6,67%	-10,07%	-4,58%	6,42%	-34,01%
Πωλήσεις	18,88%	210,76%	72,02%	55,62%	-0,16%	8,88%	16,51%	-15,32%	-23,54%	-19,13%	75,04%
Μεικτό κέρδος	30,88%	593,40%	101,23%	72,12%	-0,60%	31,28%	40,65%	-13,75%	-25,41%	-3,78%	76,22%
Κόστος Πωληθέντων	6,33%	24,13%	23,27%	34,17%	0,41%	-11,06%	1,06%	-16,29%	-22,33%	-26,69%	74,47%
ΕΒΙΤΔΑ	2,87%	1025,69%	127,89%	119,88%	-19,71%	8,07%	72,70%	24,28%	3,62%	-34,14%	-276,76%
Τόκοι	3,83%	-37,94%	80,80%	-19,80%	-46,61%	-40,39%	11,80%	27,08%	-29,58%	-22,70%	73,86%
Αποσβέσεις	2,86%	8,93%	13,26%	11,89%	-19,33%	23,96%	13,14%	21,14%	-20,12%	-29,39%	11,19%
ΕΒΙΤ	46,37%	666,08%	138,00%	140,33%	-19,78%	5,52%	88,61%	25,15%	12,89%	-8,51%	35,10%
Κέρδος προ φόρων	49,14%	551,89%	136,95%	173,06%	2,86%	-24,85%	136,61%	48,03%	7,73%	-57,26%	19,17%
Φόροι	215,19%	9697,64%	149,92%	110,56%	36,43%	6,13%	73,30%	32,07%	-62,15%	-12,85%	1603,30%
Καθαρό κέρδος	127,86%	336,46%	131,39%	212,84%	-11,07%	-32,97%	161,66%	55,46%	670,18%	-92,67%	55,96%
Μεικτό περιθώριο	9,72%	-323,13%	16,98%	10,60%	-0,43%	20,57%	20,72%	1,85%	-2,45%	18,98%	0,67%
Καθαρό περιθώριο	157,53%	40,45%	34,51%	101,02%	-10,93%	-38,43%	124,58%	83,58%	907,34%	90,94%	125,16%
ROE	129,33%	68,32%	71,05%	115,26%	-8,46%	-36,18%	114,81%	31,24%	639,00%	91,75%	145,51%
ROA	148,26%	207,84%	33,95%	123,64%	-1,53%	-41,97%	180,36%	72,86%	707,16%	93,11%	166,74%
CR	16,84%	-427,10%	42,42%	42,21%	-10,82%	-21,20%	12,04%	28,68%	4,86%	-2,41%	55,78%
QR	23,48%	-559,92%	45,04%	59,33%	-11,12%	-21,60%	29,22%	40,77%	1,48%	-16,00%	84,21%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
CASH RATIO	39,64%	-1491,71%	69,04%	53,60%	2,20%	-26,39%	30,98%	71,10%	26,18%	19,95%	110,06%
DEBT RATIO	-2,13%	-166,78%	43,67%	-7,02%	-11,25%	17,43%	-32,79%	-17,49%	-4,97%	11,94%	-18,69%
D/E	-2,74%	-136,51%	83,46%	-10,50%	-17,49%	29,15%	-48,50%	-37,35%	-13,00%	34,09%	-44,55%
TIE RATIO	71,30%	1134,48%	31,63%	199,65%	50,26%	77,01%	68,71%	-1,52%	60,31%	18,35%	137,33%
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	-9,66%	-121,83%	2,29%	-35,59%	-6,45%	-16,23%	-38,43%	-1,94%	56,59%	13,37%	-60,56%
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	-21,53%	-109,02%	-27,53%	-20,67%	-17,00%	4,84%	-37,36%	-26,11%	-10,48%	-5,54%	-53,93%
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	1,21%	-147,48%	16,55%	11,55%	-11,66%	51,43%	-19,23%	-24,45%	11,47%	48,11%	-72,91%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	17,34%	-319,18%	-0,42%	11,25%	10,55%	-5,75%	24,84%	-5,84%	-19,87%	-24,00%	165,27%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	12,72%	-274,63%	27,41%	56,40%	1,88%	-20,21%	14,94%	-22,59%	-24,46%	-20,44%	101,58%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΠΥΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΑΕ σε χιλιάδες ευρώ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Πάγιο ενεργητικό	10.468,00	9.903,00	9.319,00	2.005,00	2.194,00	2.064,00	2.320,00	1.979,00	1.948,00	1.378,00
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	18.460,00	12.754,00	14.541,00	10.141,00	7.541,00	7.449,00	6.557,00	8.613,00	6.100,00	5.498,00
Αποθέματα	4.583,00	4.094,00	1.093,00	410,00	190,00	604,00	3.319,00	2.861,00	239,00	1.158,00
Μ.Ο. Αποθεμάτων	4.338,50	2.593,50	751,50	300,00	397,00	1.961,50	3.090,00	1.550,00	698,50	1.542,50
Απαιτήσεις	10.019,00	6.696,00	9.636,00	9.730,00	5.701,00	5.565,00	2.536,00	4.531,00	3.580,00	3.775,00
Μ.Ο. Απαιτήσεων	8.357,50	8.166,00	9.683,00	7.715,50	5.633,00	4.050,50	3.533,50	4.055,50	3.677,50	3.148,00
Σύνολο ενεργητικού	28.928,00	22.657,00	23.860,00	12.750,00	12.786,00	9.541,00	8.906,00	10.600,00	8.052,00	6.876,00
Ίδια κεφάλαια	11.779,00	7.206,00	1.629,00	3.331,00	1.166,00	3.496,00	3.577,00	3.427,00	2.125,00	2.179,00
Μ/Μ χρέος	4.609,00	4.986,00	4.677,00	3.241,00	4.411,00	3.681,00	3.953,00	3.961,00	3.648,00	3.131,00
Βραχυπρόθεσμο	12.540,00	10.465,00	17.554,00	6.178,00	1.977,00	1.848,00	1.375,00	3.212,00	2.279,00	1.665,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	17.149,00	15.451,00	22.231,00	9.419,00	6.388,00	5.529,00	5.328,00	7.173,00	5.927,00	4.796,00
Σύνολο παθητικού	28.928,00	22.657,00	23.860,00	12.750,00	12.786,00	9.541,00	8.906,00	10.600,00	8.052,00	6.876,00
Πωλήσεις	27.343,00	17.413,00	15.937,00	3.842,00	4.757,00	2.453,00	4.009,00	7.416,00	4.410,00	4.841,00
Μεικτό κέρδος	15.408,00	7.954,00	6.567,00	861,00	555,00	751,00	865,00	2.724,00	1.139,00	557,00
Κόστος Πωληθέντων	11.935,00	9.459,00	9.370,00	2.981,00	4.202,00	1.702,00	3.144,00	4.692,00	3.271,00	4.284,00
EBITDA	9.267,00	5.181,00	2.685,00	621,00	426,00	738,97	617,00	2.426,00	398,00	351,00
Τόκοι	434,00	570,00	546,00	318,00	288,00	564,00	440,00	399,00	250,00	277,00
Αποσβέσεις	175,00	175,00	175,00	175,00	175,00	175,00	175,00	189,00	133,00	85,00
EBIT	9.092,00	5.006,00	2.510,00	446,00	251,00	563,97	442,00	2.237,00	265,00	266,00
Κέρδος προ φόρων	8.658,00	4.436,00	1.964,00	128,00	-37,00	-0,03	2,00	1.838,00	15,00	5,00
Φόροι	2.497,00	1.243,00	1.189,00	37,00	-10,70	3,00	3,00	444,00	5,00	1,00
Καθαρό κέρδος	6.161,00	3.193,00	775,00	91,00	-26,30	-3,03	-1,00	1.394,00	10,00	4,00

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΜΠΥΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΑΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μεικτό περιθώριο	56,35	45,68	41,21	22,41	11,67	30,62	21,58	36,73	25,83	11,51
Καθαρό περιθώριο	22,53	18,34	4,86	2,37	-0,55	-0,12	-0,02	18,80	0,23	0,08
ROE	52,30	44,31	47,58	2,73	-2,26	-0,09	-0,03	40,68	0,47	0,18
ROA	21,30	14,09	3,25	0,71	-0,21	-0,03	-0,01	13,15	0,12	0,06
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
CR	1,47	1,22	0,83	1,64	3,81	4,03	4,77	2,68	2,68	3,30
QR	1,11	0,83	0,77	1,58	3,72	3,70	2,35	1,79	2,57	2,61
CASH RATIO	0,31	0,19	0,22	0,00	0,83	0,69	0,51	0,38	1,00	0,34
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΙΑΦΘΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
DEBT RATIO	0,59	0,68	0,93	0,74	0,50	0,58	0,60	0,68	0,74	0,70
D/E	1,46	2,14	13,65	2,83	5,48	1,58	1,49	2,09	2,79	2,20
TIE RATIO	20,95	8,78	4,60	1,40	0,87	1,00	1,00	5,61	1,06	0,96
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ										
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	132,68	100,08	29,27	36,73	34,48	420,65	358,73	120,58	77,94	131,42
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	111,56	171,17	221,77	732,99	432,21	602,70	321,71	199,60	304,37	237,35
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	383,50	403,82	683,80	756,45	171,73	396,31	159,63	249,87	254,31	141,86
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	0,95	0,77	0,67	0,30	0,37	0,26	0,45	0,70	0,55	0,70
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	2,61	1,76	1,71	1,92	2,17	1,19	1,73	3,75	2,26	3,51

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ ΜΠΥΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΑΕ

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
Πάγιο ενεργητικό	47,07%	659,65%	5,71%	6,27%	364,79%	-8,61%	6,30%	-11,03%	17,23%	1,59%	41,36%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	17,05%	235,76%	44,74%	-12,29%	43,39%	34,48%	1,24%	13,60%	-23,87%	41,20%	10,95%
Αποθέματα	161,36%	295,77%	11,94%	274,57%	166,59%	115,79%	-68,54%	-81,80%	16,01%	1097,07%	-79,36%
Απαιτήσεις	20,90%	165,40%	49,63%	-30,51%	-0,97%	70,67%	2,44%	119,44%	-44,03%	26,56%	-5,17%
Σύνολο ενεργητικού	20,38%	320,71%	27,68%	-5,04%	87,14%	-0,28%	34,01%	7,13%	-15,98%	31,64%	17,10%
Ίδια κεφάλαια	59,41%	440,57%	63,46%	342,36%	-51,10%	185,68%	-66,65%	-2,26%	4,38%	61,27%	-2,48%
Μ/Μ χρέος	6,07%	47,21%	-7,56%	6,61%	44,31%	-26,52%	19,83%	-6,88%	-0,20%	8,58%	16,51%
Βραχυπρόθεσμο	48,68%	653,15%	19,83%	-40,38%	184,14%	212,49%	6,98%	34,40%	-57,19%	40,94%	36,88%
Σύνολο Υποχρεώσεων	22,46%	257,57%	10,99%	-30,50%	136,02%	47,45%	15,54%	3,77%	-25,72%	21,02%	23,58%
Σύνολο παθητικού	20,38%	320,71%	27,68%	-5,04%	87,14%	-0,28%	34,01%	7,13%	-15,98%	31,64%	17,10%
Πωλήσεις	47,81%	464,82%	57,03%	9,26%	314,81%	-19,23%	93,93%	-38,81%	-45,94%	68,16%	-8,90%
Μεικτό κέρδος	107,65%	2666,25%	93,71%	21,12%	662,72%	55,14%	-26,10%	-13,18%	-68,25%	139,16%	104,49%
Κόστος Πωληθέντων	33,36%	178,59%	26,18%	0,95%	214,32%	-29,06%	146,89%	-45,87%	-32,99%	43,44%	-23,65%
ΕΒΙΤΔΑ	108,42%	2540,17%	78,87%	92,96%	332,37%	45,77%	-42,35%	19,77%	-74,57%	509,55%	13,39%
Τόκοι	11,34%	56,68%	-23,86%	4,40%	71,70%	10,42%	-48,94%	28,18%	10,28%	59,60%	-9,75%
Αποσβέσεις	10,13%	105,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-7,41%	42,11%	56,47%
ΕΒΙΤ	150,80%	3318,05%	81,62%	99,44%	462,78%	77,69%	-55,49%	27,60%	-80,24%	744,15%	-0,38%
Κέρδος προ φόρων	15177,19%	173060,00%	95,18%	125,87%	1434,38%	-445,95%	123233,33%	-101,50%	-99,89%	12153,33%	200,00%
Φόροι	1266,35%	249600,00%	100,88%	4,54%	3113,51%	-445,95%	-456,51%	0,00%	-99,32%	8780,00%	400,00%
Καθαρό κέρδος	1613,48%	153925,00%	92,95%	312,00%	751,65%	445,95%	-768,14%	-203,00%	-100,07%	13840,00%	150,00%
Μεικτό περιθώριο	35,07%	389,76%	23,36%	10,85%	83,87%	92,08%	-61,89%	41,89%	-41,26%	42,22%	124,47%
Καθαρό περιθώριο	900,64%	27169,69%	22,88%	277,08%	105,31%	528,34%	-347,67%	-395,20%	-100,13%	8189,56%	174,43%
ROE	827,58%	28393,12%	18,04%	-6,86%	1641,46%	221,10%	-2502,94%	-210,02%	-100,07%	8543,86%	156,35%
ROA	1192,44%	36510,75%	51,12%	333,88%	355,09%	446,92%	-547,81%	-182,83%	-100,09%	10489,14%	113,49%
CR	-0,04%	-55,42%	20,79%	47,13%	-49,54%	-56,97%	-5,37%	-15,47%	77,84%	0,18%	-18,94%
QR	-1,09%	-57,55%	33,73%	8,02%	-51,36%	-57,64%	0,38%	57,29%	31,50%	-30,37%	-1,34%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

	Μέση Μεταβολή	2008- 2017	2016- 2017	2015- 2016	2014- 2015	2013- 2014	2012- 2013	2011- 2012	2010- 2011	2009- 2010	2008- 2009
CASH RATIO	14871,60%	-9,34%	63,93%	-13,58%	134060,51%	-99,98%	20,50%	35,67%	34,31%	-62,02%	194,95%
DEBT RATIO	0,34%	-15,01%	-13,07%	-26,81%	26,12%	47,86%	-13,79%	-3,13%	-11,59%	-8,07%	5,53%
D/E	49,26%	-33,85%	-32,10%	-84,29%	382,62%	-48,39%	246,41%	6,18%	-28,84%	-24,96%	26,72%
TIE RATIO	95,80%	2081,56%	138,54%	91,04%	227,77%	60,93%	-12,84%	-0,46%	-82,08%	428,92%	10,38%
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	44,18%	0,96%	32,58%	241,86%	-20,31%	6,52%	-91,80%	17,26%	197,51%	54,70%	-40,69%
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	6,25%	-53,00%	-34,82%	-22,82%	-69,75%	69,59%	-28,29%	87,34%	61,17%	-34,42%	28,24%
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	46,44%	170,34%	-5,03%	-40,94%	-9,60%	340,49%	-56,67%	148,27%	-36,11%	-1,75%	79,27%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	12,49%	34,25%	22,99%	15,06%	121,66%	-19,01%	44,71%	-42,88%	-35,66%	27,74%	-22,21%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	6,25%	-25,65%	48,55%	2,82%	-10,75%	-11,62%	82,44%	-31,22%	-53,89%	65,53%	-35,56%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ SG MARMOR ΑΕ σε χιλιάδες ευρώ

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Πάγιο ενεργητικό	19.051,00	19.329,00	13.616,00	4.795,00	5.038,00	5.028,00	4.853,00	5.299,00	4.983,00	3.218,00
Κυκλοφορούν ενεργητικό	33.083,00	30.636,00	26.907,00	29.510,00	22.923,00	19.562,00	16.512,00	18.355,00	15.682,00	12.393,00
Αποθέματα	19.913,00	16.605,00	3.697,00	17.477,00	10.411,00	9.408,00	9.131,00	8.701,00	6.395,00	4.570,00
Μ.Ο. Αποθεμάτων	18.259,00	10.151,00	10.587,00	13.944,00	9.909,50	9.269,50	8.916,00	7.548,00	5.482,50	3.731,00
Απαιτήσεις	10.527,00	11.176,00	7.121,00	10.924,00	12.300,00	9.809,00	7.136,00	9.460,00	8.841,00	7.630,00
Μ.Ο. Απαιτήσεων	10.851,50	9.148,50	9.022,50	11.612,00	11.054,50	8.472,50	8.298,00	9.150,50	8.235,50	6.446,00
Σύνολο ενεργητικού	52.134,00	49.965,00	40.523,00	34.483,00	28.151,00	24.624,00	21.387,00	23.742,00	20.791,00	15.791,00
Ίδια κεφάλαια	18.456,00	16.484,00	13.133,00	17.283,00	14.757,00	11.752,00	9.521,00	8.880,00	7.326,00	5.542,00
Μ/Μ χρέος	17.347,00	15.864,00	10.467,00	3.355,00	1.837,00	3.787,00	4.559,00	4.970,00	3.340,00	2.185,00
Βραχυπρόθεσμο	16.331,00	17.617,00	16.923,00	11.827,00	9.739,00	7.737,00	8.365,00	9.228,00	9.590,00	7.602,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	33.678,00	33.481,00	27.390,00	15.182,00	11.576,00	11.524,00	12.924,00	14.198,00	12.930,00	9.787,00
Σύνολο παθητικού	52.134,00	49.965,00	40.523,00	34.483,00	28.151,00	24.624,00	21.387,00	23.742,00	20.791,00	15.791,00
Πωλήσεις	31.398,00	32.895,00	32.984,00	28.843,00	23.719,00	21.247,00	20.720,00	19.179,00	16.130,00	13.004,00
Μικτό κέρδος	10.464,00	11.860,00	9.674,00	8.587,00	7.390,00	6.563,00	5.502,00	4.359,00	3.687,00	2.926,00
Κόστος πωληθέντων	20.934,00	21.035,00	23.310,00	20.256,00	16.329,00	14.684,00	15.218,00	14.820,00	12.443,00	10.078,00
ΕΒΙΤΔΑ	4.063,00	5.135,00	3.424,00	4.487,00	4.051,00	2.920,00	2.487,00	2.562,00	3.480,00	2.390,00
Τόκοι	1.336,00	1.226,00	539,00	482,00	491,00	566,00	644,00	564,00	514,00	423,00
Αποσβέσεις	288,00	288,00	288,00	614,00	288,00	957,00	734,00	680,00	468,00	289,00
ΕΒΙΤ	3.775,00	4.847,00	3.136,00	4.199,00	3.763,00	2.632,00	2.199,00	2.274,00	3.192,00	2.102,00
Κέρδος προ φόρων	2.439,00	3.621,00	2.597,00	3.717,00	3.272,00	2.066,00	1.555,00	1.710,00	2.678,00	1.679,00
Φόροι	562,00	939,00	1.158,00	1.066,00	1.055,00	572,00	412,00	644,00	716,00	461,00
Καθαρό κέρδος	1.877,00 €	2.682,00	1.439,00	2.651,00	2.217,00	1.494,00	1.143,00	1.066,00	1.962,00	1.218,00

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ MARMOR ΑΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Μεικτό περιθώριο	33,33	36,05	29,33	29,77	31,16	30,89	26,55	22,73	22,86	22,50
Καθαρό περιθώριο	5,98	8,15	4,36	9,19	9,35	7,03	5,52	5,56	12,16	9,37
ROE	10,17	16,27	10,96	15,34	15,02	12,71	12,01	12,00	26,78	21,98
ROA	3,60	5,37	3,55	7,69	7,88	6,07	5,34	4,49	9,44	7,71
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
CR	2,03	1,74	1,59	2,50	2,35	2,53	1,97	1,99	1,64	1,63
QR	0,81	0,80	1,37	1,02	1,28	1,31	0,88	1,05	0,97	1,03
CASH RATIO	0,16	0,16	0,95	0,09	0,02	0,04	0,03	0,02	0,05	0,03
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΙΑΦΘΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ										
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
DEBT RATIO	0,65	0,67	0,68	0,44	0,41	0,47	0,60	0,60	0,62	0,62
D/E	1,82	2,03	2,09	0,88	0,78	0,98	1,36	1,60	1,76	1,77
TIE RATIO	2,83	3,95	5,82	8,71	7,66	4,65	3,41	4,03	6,21	4,97
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ										
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	318,36	176,14	165,78	251,26	221,51	230,41	213,85	185,90	160,82	135,13
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	126,15	101,51	99,84	146,95	170,11	145,55	146,18	174,15	186,36	180,93
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	284,74	305,69	264,99	213,11	217,69	192,32	200,63	227,28	281,31	275,33
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	0,60	0,66	0,81	0,84	0,84	0,86	0,97	0,81	0,78	0,82
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	1,65	1,70	2,42	6,02	4,71	4,23	4,27	3,62	3,24	4,04

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ SG MARMOR SA

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
Πάγιο ενεργητικό	30,69%	492,01%	-1,44%	41,96%	183,96%	-4,82%	0,20%	3,61%	-8,42%	6,34%	54,85%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	12,33%	166,95%	7,99%	13,86%	-8,82%	28,74%	17,18%	18,47%	-10,04%	17,05%	26,54%
Αποθέματα	50,30%	335,73%	19,92%	349,15%	-78,85%	67,87%	10,66%	3,03%	4,94%	36,06%	39,93%
Απαιτήσεις	7,37%	37,97%	-5,81%	56,94%	-34,81%	-11,19%	25,40%	37,46%	-24,57%	7,00%	15,87%
Σύνολο ενεργητικού	14,78%	230,15%	4,34%	23,30%	17,52%	22,49%	14,32%	15,14%	-9,92%	14,19%	31,66%
Ίδια κεφάλαια	15,58%	233,02%	11,96%	25,52%	-24,01%	17,12%	25,57%	23,43%	7,22%	21,21%	32,19%
Μ/Μ χρέος	42,28%	693,91%	9,35%	51,56%	211,98%	82,63%	-51,49%	-16,93%	-8,27%	48,80%	52,86%
Βραχυπρόθεσμο	10,30%	114,83%	-7,30%	4,10%	43,09%	21,44%	25,88%	-7,51%	-9,35%	-3,77%	26,15%
Σύνολο Υποχρεώσεων	17,44%	244,11%	0,59%	22,24%	80,41%	31,15%	0,45%	-10,83%	-8,97%	9,81%	32,11%
Σύνολο παθητικού	14,78%	230,15%	4,34%	23,30%	17,52%	22,49%	14,32%	15,14%	-9,92%	14,19%	31,66%
Πωλήσεις	10,70%	141,45%	-4,55%	-0,27%	14,36%	21,60%	11,63%	2,54%	8,03%	18,90%	24,04%
Μεικτό κέρδος	15,78%	257,62%	-11,77%	22,60%	12,66%	16,20%	12,60%	19,28%	26,22%	18,23%	26,01%
Κόστος Πωληθέντων	9,09%	107,72%	-0,48%	-9,76%	15,08%	24,05%	11,20%	-3,51%	2,69%	19,10%	23,47%
ΕΒΙΤΔΑ	9,85%	70,00%	-20,88%	49,97%	-23,69%	10,76%	38,73%	17,41%	-2,93%	-26,38%	45,61%
Τόκοι	18,50%	215,84%	8,97%	127,46%	11,83%	-1,83%	-13,25%	-12,11%	14,18%	9,73%	21,51%
Αποσβέσεις	15,08%	-0,35%	0,00%	0,00%	-53,09%	113,19%	-69,91%	30,38%	7,94%	45,30%	61,94%
ΕΒΙΤ	11,24%	79,59%	-22,12%	54,56%	-25,32%	11,59%	42,97%	19,69%	-3,30%	-28,76%	51,86%
Κέρδος προ φόρων	10,64%	45,27%	-32,64%	39,43%	-30,13%	13,60%	58,37%	32,86%	-9,06%	-36,15%	59,50%
Φόροι	9,24%	21,91%	-40,15%	-18,91%	8,63%	1,04%	84,44%	38,83%	-36,02%	-10,06%	55,31%
Καθαρό κέρδος	14,66%	54,11%	-30,01%	86,38%	-45,72%	19,58%	48,39%	30,71%	7,22%	-45,67%	61,08%
Μεικτό περιθώριο	4,94%	48,11%	-7,56%	22,93%	-1,49%	-4,45%	0,87%	16,33%	16,83%	-0,57%	1,59%
Καθαρό περιθώριο	4,58%	-36,17%	-26,68%	86,88%	-52,53%	-1,67%	32,93%	27,47%	-0,75%	-54,31%	29,87%
ROE	-2,75%	-53,73%	-37,49%	48,49%	-28,57%	2,10%	18,18%	5,89%	0,00%	-55,18%	21,86%
ROA	-0,63%	-53,32%	-32,93%	51,16%	-53,81%	-2,38%	29,80%	13,53%	19,03%	-52,42%	22,34%
CR	4,22%	24,26%	16,49%	9,37%	-36,28%	6,01%	-6,91%	28,09%	-0,76%	21,64%	0,31%
QR	0,71%	-21,63%	1,25%	-41,93%	34,80%	-20,81%	-2,11%	48,74%	-15,66%	8,03%	-5,90%
CASH RATIO	136,70%	537,46%	-0,14%	-82,95%	913,90%	330,76%	-51,18%	52,25%	39,32%	-54,80%	83,18%

Μεταπτυχιακό στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική

	Μέση μεταβολή	2008-2017	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009
DEBT RATIO	2,11%	4,23%	-3,60%	-0,86%	53,52%	7,07%	-12,13%	-22,55%	1,05%	-3,84%	0,34%
D/E	7,14%	3,33%	-10,16%	-2,61%	137,42%	11,98%	-20,00%	-27,76%	-15,10%	-9,41%	-0,06%
TIE RATIO	-0,50%	-43,14%	-28,53%	-32,05%	-33,21%	13,67%	64,81%	36,19%	-15,31%	-35,08%	24,97%
Μέση Περίοδος αποθεμάτων	13,33%	135,60%	80,74%	6,25%	-34,02%	13,43%	-3,87%	7,75%	15,03%	15,59%	19,02%
Μέση Περίοδος Απαιτήσεων	-2,54%	-30,28%	24,27%	1,67%	-32,06%	-13,62%	16,88%	-0,43%	-16,06%	-6,55%	3,00%
Μέση Περίοδος Προμηθευτών	1,23%	3,42%	-6,85%	15,36%	24,34%	-2,10%	13,19%	-4,14%	-11,72%	-19,21%	2,17%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού	-2,90%	-26,87%	-8,52%	-19,12%	-2,69%	-0,73%	-2,35%	-10,94%	19,93%	4,12%	-5,79%
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	-4,96%	-59,22%	-3,16%	-29,75%	-59,73%	27,77%	11,41%	-1,03%	17,96%	11,81%	-19,90%

Βιβλιογραφία

Ελληνική:

1. Βουγιούκας, Δ., Χατζηπαναγής, Ι., (2005), Τα Μάρμαρα Της Ανατολικής Μακεδονίας Βασικοί Παράγοντες Που Χαρακτηρίζουν Την Εμπορικότητά Τους Σαν Διακοσμητικά Πετρώματα. Ποιότητες – Τιμές – Αποθέματα, 2^ο Συνέδριο της Επιτροπής Οικονομικής Γεωλογίας, Ορυκτολογίας & Γεωχημείας, Θεσσαλονίκη.
2. Κορρές Μ., (1994) Από την Πεντέλη στον Παρθενώνα, Τα αρχαία λατομεία και η ιστορία ενός ημιτελούς δωρικού κιονόκρανου του πρώτου μαρμάρινου Παρθενώνος, Αθήνα, Μέλισσα.
3. Μουστάκας, Α, Ντεμιάν, Η, Παύλου, Γ, Σταυράκη, Σ, Danchev, S, (2016), Η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία, IOBE.
4. Νιάρχου, Ν, (2004), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Αθήνα, Σταμούλη.
5. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, (2013), Μακροπρόθεσμο Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης.
6. Ρήγας, Κ, (1986), Γεωλογική έρευνα των Ελληνικών μαρμάρων και οι δυνατότητες αξιοποίησης τους, Διδακτορική διατριβή.

Ξένη:

1. Gropelli AA, Nikbakht Ehsan, (2012), Χρηματοοικονομική, Αθήνα, Κλειδάριθμος.
2. Laskaridis, K, (2008), Hellenic Marble Through The Ages : An Owerview Of The Marble Producing Areas And The Stone Sector Of Today, Hellenic Geosphera.

3. Nanor, J. N., (2011), Assessment Of Effects of Quarrzing Activities On Some Selected Communities In The Lower Manya Krobo District, University Of Ghana.
4. Rizzo, G., Traverso, M., (2008), Marble Quarrying: An Energy And Waste Intensive Activity In The Production Of Building Materials, Wit Transactions on Ecology and the Enviroment vol.108.
5. Tseferis, P, Kavalopoulos, C., Komnitsas, K., (2013), Production data and Sustainable Development Indicators (SDIs) for the Greek mining/metallurgical industry in the period 2007-2011, 6th International Conference on Sustainable Development in the 1 Minerals Industry, 30 June – 3 July 2013, Milos island, Greece.
6. Zanganeh, A. L., Roosta, A., (2015), *'Analytical study of Iran export and manufacturing of decorative stones in the year 2012 (2012 – 2013) and Iran's position in global decorative stone industry*, International Journal of Scientific Management and Development vol.3, 793-798.

Διαδίκτυο

1. <http://www.inr.gr/?p=pco&c=576> (Πρόσβαση:15.11.2018).
2. <http://www.inr.gr/?p=pco&c=1032> (Πρόσβαση:15.11.2018).
3. <http://www.inr.gr/?p=pco&c=3831> (Πρόσβαση:15.11.2018).
4. <http://www.inr.gr/?p=pco&c=4538> (Πρόσβαση:15.11.2018).
5. <http://www.capital.gr/arthra/3100717/elliniko-marmaro-enas-anaptuxiakos-tomeas-me-a-kefalaio> (Πρόσβαση:05.11.2018).
6. <http://www.capital.gr/me-apopsi/3211531/i-simeiologyia-tou-tomea-exoruxis-marmarou-mesa-stin-krisi> (Πρόσβαση:30.10.2018).
7. <http://www.worldsrichestcountries.com/top-marble-exporters.html> (Πρόσβαση:10.11.2018).
8. <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL57/> (Πρόσβαση:01.11.2018).

9. <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL54/>
(Πρόσβαση:01.11.2018).
10. <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?countryId=GR&acro=lmi&showRegion=true&lang=en&mode=text®ionId=GR0&nuts2Code=%20&nuts3Code=null&catId=12> (Πρόσβαση:28.12.2018).
11. <https://www.futureinteriorsproducts.com/news-media/design-news/2018/august/the-marble-industry-in-egypt-an-overview-in-brief-by-marble-guide/> (Πρόσβαση:20.11.2018).